

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050. — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENE

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563; Zagreb št. 39.011; Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva b. telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Vita nova

Kristusova smrt na križu pomeni zmago krščanstva, predpogoj vstajenja človeštva, novo epoko zgodovine. Občestvo, ki je pod križem štelu Odrešenikovo mater, učenca Janeza in nekaj plemenitih žena, je v enem stoletju naraslo v veliko versko organizacijo, s katero je največje svetovno cesarstvo imelo prestati tristoletno borbo. Končala se je s popolnim priznanjem svobode in enakopravnosti Kristusove cerkve.

Ko se je rimska država porušila, je Cerkev rešila pridobitve antike in postala učiteljica mladih narodov, ki so naselili Evropo, tudi v vseh zadevah posvetne kulture. Vzgojila je »barbare« v dobre državljane, postavila njihovo erotično življenje na podlago neolčljivega enozakona, uveljavila v socialnem življenju načelo pravičnosti in vzajemnosti ter odpravila suženjstvo. Ni zapovedovala samo molitvi, ampak tudi delati za mir, slobo in bratstvo na svetu. Knezo in veljakom je nalagala za pokoro, da so končali nepravilne vojne, osvobodili tlačane ali pa olajšali njihovo usodo in gradili socialne ustanove. Po svojih škotih je v državnih vedih vodila socialno zakonodajo, širila prosveto in utrjala pravni in moralni red krščanskega občestva. Nadnaravno religiozno življenje vsakega posameznika, njegov napredek v spoznavanju in doseganju Božanstva, njegovo posvečevanje in njegova duhovna rast je bila omogočena v čimbolj urejeni kulturni družbi, ki je zagotavljala mirno, naravno pošteno in naravno zdravo življenje. Teženje po večnem izveličanju in boljšem svetu onstran, po končni združbi z Bogom se je skladalo z veseljem in marljivim delom za kulturni napredek na tej zemlji. Nauk večnega odrešenja duše in krščanske popolnosti je obenem vzpodbudil človeštvo k najintenzivnejši delavnosti na vseh poljih, da se izboljša in dvigne zemeljsko življenje. Krščanski narodi so postali nositelji in razširjevalci kulture po vsej zemeljski obli.

Danes, po dvatisoč letih, so ti narodi ostareli. Njihova po krščanstvu religiozno utemeljena kultura se je izrodila v materialistično civilizacijo, ki le še površno nosi nekatere znake krščanstva. Najprej so narodi, sproščeni spon Cerkve, ki jih je družila v veliko družno enega nazora, čutenja in stanovekega sodelovanja, v medsebojni tekmi za čim večjim pridobivanjem gmočnih blag ustvarili kapitalistični red, ki ni samo razdelil vzajemnosti krščanskih narodov, ampak tudi vsak narod razdelil v dva sovražna razreda, ki se danes borita za vladno nad svetom. Vrši se ogromna borba med elitami in lačnimi in njen izid bo pomenil novo dobo človeške zgodovine. Lačnim je marksizem dal novo filozofijo, ekonomski materializem, ki ima svojo psihološko osnovo v trditvi, da je osrednji in najslabši pogon človeškega življenja lakota, kakor je dejal že Schiller, ali pa, moderno rečeno, korist, gon za materialnimi vrednotami. Marksizem pa pomeni le zadnji zaključek iz življenjskega nazora in praktičnega ravnanja meščanskega kapitalizma. Freud, ki postaja filozof velikega dela moderne nekrščanske buržoazije, je učenec Darwina in Marksa; kakor je Marksovo učenje ekonomični materializem, tako je Freudov nauk, ki postavlja za osnovo, zmisel in vsebino življenja sló, seksualni materializem. Vsi višji, neegoistični, brezkoristni, duhovni, etični motivi življenja so Marksu gola »idealistična nadgradba« temeljnega gona po materialnem pridobivanju. Freud pa isto tako smatra religiozne ideje in čustva, etična načela, sploh vse višje duhovno življenje za golo »sublimacijo« brezosebni, brezrazumnih, temnih ali animaličnega bita. Kakšna razlika od Platona, Avguščina, Tomaža, ki so nižje kot nekaj nepopolnega smatrali za neadekvatno odstopanje višjega, medtem ko glasniki modernega materializma višje kot nekaj izkaženega izvajajo iz nižjega, ki jim je edino pravo, pristno in polno bistvo življenja! Moderno božanstvo je Materija, Libido, Živalskost.

Brezdomci, brezposelní, sužnji mašine, delavci veleindustrije so žal tudi podlegli temu nauku, čeprav jih k izboljšanju socialnega položaja, k ustanovitvi novega družabnega reda in zedinjenju človeštva v eno sredno delovno družino brez dvoma nagibajo tudi mogočni idealni motivi. Da se je v svojem hotenju zdravo gibanje proletarijata postavilo na podlago materialističnega nauka, je krivda brezboštva, ki leži v praktičnem ravnanju in temu odgovarjajočem teoretičnem nazoru kapitalističnega sloja sodobne družbe. Krščanstvo se ima zato danes boriti proti materializmu na obeh frontah, obenem pa je njegova naloga danes bolj kot le kdaj v človeški zgodovini tudi praktična: najintenzivnejše aktivno sodelovanje pri gradbi pravičnega socialnega reda, kakor je to bilo za časa razpadanja starega sveta in nastajanja novega. Zakaj to je gotovo, da bo resnično v miru in lju-

Trst brez Slovanov umira

Propast broderske družbe »Libera Triestina«

Trst, 2. aprila. Na obupno brzotjavko tržaškega župana Pitacea radi nameravanega raspusta velike broderske družbe »Libera Triestina« je Mussolini odgovoril po svojem ministru Cianu, da je razburjenje Tržačanov neosnovano. »Položaja Libere Triestine ni nameraval nihče izpremeniti, pač pa so o njem razpravljali v predhodnih pogajanjih, ki pa niso dovedla do zaključka, samo na povabilo voditeljev zavodov »Banca Commerciale Italiana« in »Banca Nazionale di Credito«, ki imata v rokah skoro vse delnice te družbe.

Na podlagi tega odgovora skušajo fašistični listi pomiriti prebivalstvo, ki bi se težko ločilo od 32 velikih ladij, ki jih poseduje družba in ki dajejo kruha okoli 2000 tržaškim družinam. Toda odgovor prometnega ministra je dvorezen. Položaja tržaške družbe ni nameraval nihče izpremeniti, toda pogajanja za novo državno podporo družbi, ki je v polnem razsulu, niso dovedla do zaključka. Poleg tega so Tržačani, ki so se potegovali za to še edino neodvisno tržaško brodersko družbo, zvedeli, da je družba že davno popolnoma v rokah pravih »izvirnih« Italijanov, ki so jo kot njeni pravni lastniki hoteli razpustiti in njeno brodovje porazdeliti med

druga »izvirna« italijanska pristanišča, to je med tržaške tekmece. Za Cosulichem in Lloydem je torej prešla v netržaške roke še zadnja največja broderska družba, na katero so bili Tržačani tako ponosni. Zdaj obstoji vprašanje, ali bo hotela vlada, ki je tudi v denarni stiski, rešiti družbo iz finančne krize. Ako država ne da denarja, bodo lastniki kljub vsem tržaškim protestom družbo razpustili.

Na obnem zboru februarja meseca je družba sklenila odpisati nad 100 milijonov delniške glavnice, ki je znašala 150 milijonov. Znižali so glavnico na 48.750.000 in imensko vrednost posamezne delnice od 400 na 130. Na borzi notirajo delnice ... od 40 do 50. Družba stoji očitno pred stečajem.

Zanimivo je, da so bili početniki tudi te družbe — kakor Cosulich, Marinolich, Tripovich in drugih manjših — Slovani! Slovanski priseljenci z Lošinja in Boka Kotorske so ustanovili skoro vse tržaške broderske družbe, s Slovani se je Trst dvignil in brez njih propadla! Okoli leta 1908. je priseljeni Srb Polić zbral nekaj podjetnih narodnih mecenov, kakor Serjanoviča, brata Mikuličiča, Jankoviča I. dr., ter ustanovil brodersko društvo, ki naj bi vzdrževalo nestalne proge. Glavne proge sta že zasedla Kozulič in Lloyd. V začetku so si nabavili

le nekaj majhnih ladij, vendar je podjetje izbornu uspevalo. Po italijanski okupaciji so mnogi svetovalci Poliću (pozneje Pollichu), naj se z vsem brodovjem preseli v Jugoslavijo. Ta pa je menil, da bi družba tam ne uspevala in se je dal pregovoriti po Italijanih. Družba se je nato povečala ter zelo pomnožila svoje brodovje. Italijani so kmalu izpodrinili starega Polića in druge Slovence ter zasedli vsa vodilna mesta. Novo vodstvo je popolnoma odpovedalo. Družba je sicer razširila svoje območje in postavila v Afriki in Mehiki velikanske kolonialne nasade, da bi tam producirano blago izvažala drugam, toda kmalu se je v njo vgnezdila strahovita korupcija. Ze pred leti je ves Trst govoril o debelih sleparijah. Samo pri kavčuku je ena izmed vodilnih oseb zaslužila 27 milijonov. Drugi niso mnogo zaostajali za njo in družba je kmalu zašla v hudo krizo, ki je ni do danes prebolela. Nedavno je postavila novo progo s Pacifikom skozi Panamski kanal in tržaški tisk je tedaj pel o novi zmagi italijanskega brodovja. Navdušenje pa je trajalo le malo časa. Zanimivo je tudi, da je prispela vest o razpadu družbe v Trst prav v nedeljo, ko so vročekrvneži priredili po obred pred Sv. Justom eno največjih protislovanskih demonstracij. Curek je bil res hladilen.

Ogenj v Čezsoški šoli

Plod šikan italijanskih učiteljev

Trst, 2. aprila. Listi priobčujejo dolga poročila o zaključku preiskave o vzrokih ognja, ki je nastal v Čezsoški pri Bovcu v nedeljo po polnoči. Preiskavo vodita karabinjerski poročnik Pecci in komisar Bicehi iz Tolmina. Ze prvi dan so orožniki zapirali 20 fantov iz Čezsoče in skoro vsi so ostali v zaporu. Policija posebno sumi dva fanta in proti tretjemu ima že »uničujoč« dokaz; kajti na njegovem domu so našli orožniki steklenico, »prav tako masno kakor so masne druge steklenice, ki so jih našli v šoli in v katerih so storičili prinesli petroleje«. Po mnenju policije ima ogenj v šoli politično ozadje. Italijanska oblastva so odpustila iz službe slovenskega učitelja Fr. Sivec, ki je pobežnil v Jugoslavijo. Na njegovo mesto sta prišli dve laški učiteljici in sicer sestre Assunta in Rafaela Salerno iz Apulije, ki sta se z vnezo lotili poitalijančevanja

otrok in jih silili v fašistične organizacije. Listi poročajo, da je prišlo med njima in ljudstvom radi tega do incidentov. Z druge strani je še učitelj Sivec ščeval lante preko meje, naj zažgejo šolo. Požigalci so se splazili najprej v kuhinjo in jo polili s petrolejem ter zažgali. Toda tu se ogenj ni razvil. Nato so šli v podstrešje, polili drva in jih zažgali. Streha se je takoj vnela in ogenj se je naglo razširil. Da gori, je najprej opazil 21 letni Josip Klavara, ki se je vračal domov okoli poldruge ure. Petrolej so storičili ukradli v gostilni Andreja Kavsa; pri sodu so celo pipo pustili odprto, da je iz njega steklo še nekaj litrov petroleja. Radi tega je policija pozorna posebno na liste, ki so se zadnje dni mudili v gostilni in imajo morda doma masne steklenice. Med osumljence seveda spadajo vse čezsoške gospodinjice...

Kaj prinesejo volitve v Španiji

Vlada razdvojena, v deželi nemiri, pritisk od desnice, nenaden pojav komunizma, to je ozračje, v katerem se bodo vršile usodepolne volitve

Barcelona, marca.

Ko je admiral Aznar sestavil svojo novo vladu in obljubil, da bo Španiji vrnil vse ostale svo- boščine ter takoj razpisal občinske volitve, se je nasprotno mislilo, da bodo volitve neke vrste kanal, po katerem se bo izteklo vse 7 let nakupično nezadovoljstvo španskega naroda. In res, nova vlada je držala besedo, kralj je vrnil Španiji ustavo, vlada je odpravila vso cenzuro in izgledalo je, da se vrača mir v deželo. Toda zgodilo se je nasprotno. Takoj, ko so padle spon, v katere je vkovala diktatura španski narod, so se pojavili skoroda po vsej deželi krvavi nemiri. Policijske oblasti računajo, da je v Madridu samem bilo oddanih najmanj 4000 strel in revolverjev in iz karabink takoj prve dni, ko je bila na novo proglašena ustava, v Barceloni, ki je v mnogem pogledu morebiti važnejše mesto od Madrida, so dijaki proglasili republiko v prostorih univerze same. Izvolili so revolucionarni komite, postavili si predsednika in nabili velikanske plakate ob vhodu v vseučilišče, na katerih so oznanjali meščanom, da je republika proglašena in naj ji narod pomaga. Ljudstvo je od vseh krajev mesta, kakor tudi iz okolice naravnost drlo pred univerzitetno poslopje in požiralo proglose mladih revolucionarjev, ki so stali ob oknih in ognjevit navduševali občinstvo. Naposled je prišlo do zelo težkih izgredov, tako da je policija morala večkrat z golim orožjem napasti ljudstvo, ki se ni hotelo raziti.

Stališče vlade je v takem položaju zelo težavno. Na eni strani vlada ve, da se mora na vse načine varovati, da bi kakorkoli izživala revolucionarne elemente, ki delujejo na celi črti, na drugi strani pa tudi ne sme dati vtisa, da je slabotna ali pa celo boječa, ker tudi to bi opogumilo revolucionarce pri njihovem delu. Vlada je nasvetovala kralju, da je pomilostil vse upornike zadnje neuspele ustaje v Jaci, vlada je svetovala kralju, da naj ne postopa proti podpisnikom revolucionarnega manifesta, ki so bili izpuščeni iz zapore, vlada se bavi z mislijo proglasiti v najkrajšem času splošno amnestijo za vse politične kaznjence. To so vendar znamenja za dobrohotno stališče, ki ga vlada zavzema napram nasprotnikom obstoječega reda. Ker pa ji slednji tega nočejo nikakor priznati ter le še bolj razpletajo revolucionarni pokret, je morala vlada zadnje dni aretirati generala Burguete, ki je bil doslej predsednik najvišjega vojaškega sodišča. Tudi njegov sin je bil zadnji petek aretiran, ker se je izkazalo, da je imel tajne zveze z ujetim voditeljem republikancev Alcala Zamora. Tudi od drugih garnizij so se slišale vesti

bezni, brez nasilja in z najsveteljšim spoštovanjem svobodne človeške osebnosti človeštvo zopet zedinilo le krščanstvo, nauk Onega, ki je na Golgati dal za blagor človeštva svoje življenje.

o nezadovoljnih generalih, ki so predbacivali vladi, da je preveč popustljiva napram sovražnikom španske monarhije. Njihov vodja general Martinez Anido je celo predlagal predsedniku vlade, da se naj uvede nova vojaška diktatura. Tudi v ministru samem ni soglasanja, ne glede metod in ne glede ciljev in vprašanju stabilizacije španske valute. Govorilo se je po Barceloni celo že o tem, da bodo konstitucionalisti pod Alvarosom ustanovili novo ministrstvo, v katerem bi Santiago Alba prevzel zunanje zadeve.

Položaj torej vsekakor ni rožnat. Nemiri po deželi, naraščajoče revolucionarno gibanje, nesoglasje v vladi sami, novi pritiski od strani generalitete. Razpoloženje za volitve je veliko in lahko rečemo splošno, ker so vse stranke brez razlike izjavile, da se jih bodo udeležile. Nekateri listi se bavijo z vprašanjem, kakšen bo rezultat volitev. Grof Romanones, Bugallal, La Cierva in drugi ne prestanto podajajo izjave domačim in inozemskim listom. Vendar pa je vsako prerokovanje pre zgodnje. Po mnenju nekaterih politikov, ki imajo globok vpogled v gibanje španskega javnega mnenja, bi prihodnje volitve brez dvoma dale zelo močno protidinstično silo, mogoče celo večino, ako bi bile res svobodne v pravem pomenu besede, kar pa pri razmerah v Španiji ni mogoče trditi. Opaža se, da so levičarske stranke, to je republikanske in protidinstične, našle možnost za sodelovanje na eni listi, med tem ko so desničarske stranke med seboj v stalnem prepiru ter se niti v najbolj ogroženih volivnih okrajih ne morejo zediniti na skupen nastop proti levici. Svoje dni so španski listi isto poročali o volitvah v Avstriji, kjer so marksisti nastopili v strnjeni liniji, desničarske protimarksistične stranke pa v razpršeni fronti. Ravno zavoljo tega znajo volitve prinesiti razočaranja, za slučaj seveda, da se ne bo izvajal pritič od zgoraj, ki bi bil pa po mojem mnenju usodepolen za bodočnost Španije.

Druga nevarnost še vedno grozi iz Katalonije. Doslej sta obstojali dve katalonski avtonomistični stranki, ki pa sta se za dobo prihodnjih volitev in najbrže za naprej zedinili v takimenovani katalonski blok, ki je izrazito republikanski. Katalonci z ogorčenjem zavračajo vsako umešavanje španskih strank, četudi bi bile republikanske obeležja. Proti njim ustaja sedaj nova katalonska stranka, katero vodi znani Cambó, zmeren avtonomist in zvest pristaš monarhije.

Prvič v zgodovini Španije bodo nastopili na volišču tudi komunisti. Nikdo ne ve, kakšna je njihova moč med delavskimi sloji, zato je njihov pojav tudi najbolj važen vprašaj, ki visi nad bodočnostjo Španije.

Don Reyes.

Dunajska vremenska napoved. Bolj toplo in bolj oblačno.

Zagrebska vremenska napoved: Precej lepo. Nastopajoče oblačno. Stalno vreme in topleje.

Dr. Korošec v Ljubljani

Belgrad, 2. aprila. Zvečer se odpelje v Ljubljano gosp. dr. Anton Korošec. V Sloveniji ostane čez velikonočne praznike.

Osebnosti

Ljubljana, 2. aprila. AA. Gospod ban dr. D. Marušič in g. pomočnik bana dr. Otmar Pirkmajer v torek dne 7. aprila ne bosta sprejemala strank.

Belgrad, 2. aprila. Z. Semkaj je včeraj prišel jugoslovanski poslanik v Parizu dr. Milosav Spaljković radi referata o posebnem carinskem dogovoru.

Belgrad, 2. aprila. AA. Ker bo finančni minister bival nekoliko časa v inozemstvu, je imenovan za njegovega namestnika Nikola Uzunović, minister brez portfelja.

Invalidom za Velik. praznike

Belgrad, 2. aprila. AA. S sklepom ministra za socialno politiko in narodno zdravje je podeljena komisariju Osrednjega odbora vojnih invalidov vsota 500.000 Din, da jo razdeli kot podporo invalidom za velikonočne praznike. Od te vsote pride na Zagreb 40.000, Karlovac 20.000, Trg 8000, Ljubljano 28.000 in Split 20.000 in Belgrad vsota 70.000 Din, ki se bo razdelila med invalide za velikonočne praznike.

Potovanje princa Siksa

Belgrad, 2. apr. 1. Z večerašnjim Symphon Express Orientom sta princ in princeza Bourbon odpotovala iz Belgrada in sta se napotila v Rim.

Ministrstvo za mir

Ženeva, 2. aprila. AA. Po poročilu listov je tajništvo Društva narodov prejelo diplomatsko noto južno-ameriških držav, ki predlagajo, naj bi vse države, ki so članice Društva narodov, ustanovile posebno ministrstvo za mir. To ministrstvo naj bi pripravljalo in ustvarjalo vse potrebne ukrepe za razorožitev.

Nemška propaganda v Jugoslaviji

Belgrad, 2. apr. 1. V nizu prireditev nemške propagande v Jugoslaviji, je bila včeraj na zelo svečan način otvorjena tukaj razstava nemške upodabljalne umetnosti. Razstava bo pozneje prenešana v Zagreb, dotim v Ljubljano ne. Tem povodom se je sredi včeraj v nemškem poslanstvu svečan sprejem in so se istega med ostalimi udeležili princ Pavle s princezo Olgo in princeza Marina ter princ in princeza Parma in Bourbon. Najprej je bil prirejen koncert, nato pa pogostitev.

Belgrad, 2. apr. AA. O priliki otvoritve nemške umetniške razstave v sobanah Cvijete Zuzorić so nemški poslanik von Haasi, zastopniki nemških umetniških društev in aranžer razstave poslali pozdravne brzotjavke jugoslovanskemu poslaniku v Berlinu Zivojnu Balugdiču, ki si je stekel zasluge za to razstavo.

Strajk v Pas de Calaisu

Pariz, 2. aprila. AA. Iz Douaja poročajo: Včeraj so rudarji-stavkarji v vsej okolici formirali povorke, da prisilijo rudarje, ki so delali, v stavko. Pred povorkami so korakale žene, ki so pred seboj vozile vozičke z otroci. Na koncu je policiji vendarle uspelo povorke razgnati.

Po potresu v Ameriki

Newyork, 2. aprila. kk. Ministrski svet Nicarague je sklenil, da ne bodo več sezidali mesta Managua. Kot novo glavno mesto države prihajata v poštev Leon ali Granada.

Francoski o nemškem geniju

Pariz, 2. aprila. kk. Francoska poslanska zbornica je bila nenadno ogrožena. Presenečen je bil celo Briand, ki je še ponoči prišel v zbornico na napovedano interelacijsko debato o avstrijsko-nemškem carinskem načrtu. Poslanci so bili radi nenadne odgleditve tako presenečeni, da so podpisovali protestno noto, ki je krožila po klopih, ki pa je potem zgnila. Listi pa še vedno nadaljujejo debato. Tako izjavlja Herriot v »Ere Nouvelle«, da se Nemci skoro nikdar ne motijo pri računanju materialnih elementov kakšnega problema, da pa se vedno motijo pri računanju moralnih elementov. Tako tudi dr. Curtius ni predvideval napadov, katerim bi se eventualno lahko izpostavil.

Pomladne novosti

kakor plašče, bluze, obleke, moško in damsko perilo. Veliko izbiro nogavic, priporoča po zelo nizkih cenah

Ign. Zargi, Ljubljana

Sv. Petra cesta 3 in 11

Iz medvodne občine

Kakor smo zvedeli, namerava Papirnica v Gorici zapreti občinsko cesto in most, ki vodi čez Soro in veže vasi Ladja, Šp. Senica, Zg. Senica in Gorenja vas z vasi, ki leže ob banskem cesti, t. j. Reteče, Mavčice, na drugi strani reke pa vas Goričane in deloma tudi Rakovnik. To cesto so uživali posestniki iz omenjenih vasi, kakor tudi njih dedje in pradedje že od nekdaj, ker imajo na njej strani svoja polja, travnike in gozdove, pa tudi v farno cerkev so hodili po tej poti ter so jo tudi vedno sami na svoje stroške vzdrževali. S tem, da bi se jim zaprla ta pot, bi bili vsi posestniki občutno prizadeti. Tovarna je sicer pripravljena zgraditi drugo cesto in most, ki čemur pa bi morala prispevati tudi občina in bi šla ta nova cesta n. ž. e. dolj od tovarne proti vzhodu. Posestniki bi morali vsled tega hoditi na svoja polja in v svojo farno cerkev čez drugo farno, kar bi pa bilo zelo neprijetno in bi se tudi pot podal šala za dobre čiste ure. Če se že mora ukiniti zgoraj omenjena občinska pot, katero so nemoteno uživali posestniki do danes, bi praznili predlagali, naj bi se zgradila nova pot in most v isti odtojni proti zahodu, ki bi bila za vse prazniti vsaj nekoliko bolj pripravnica, ker bi bila krajša in bi ostala v naši fari.

Novo meso

Nož je govoril. V Trški gori so pred kratkim delali delavci v nekem vinogradu. Med njimi sta bila tudi brata Janez in France Ripelj iz Herisave vasi. Morda so pri delu pogledali tudi malo v kozarec — pa naj bo že kakor koli, pričela sta se France in nek drug delavec nekaj prečkati. Brat Janez je seveda bratko takoj prisrčil na pomoč. Dotičnemu delavcu pa ni bilo všeč, da se Janez vlika v njune zadeve, zato ga je oplazil z nožem po obrazu in mu malone odtrgal nos. Janez je moral oditi v kandijsko bolnišnico, kjer mu bodo nos zopet popravili.

Red službe boje v velikem tednu v franškanski cerkvi: V četrtek ob pol 6 zjutraj tih ob pol 9 dopoldne slovesna sv. maša. — Vel. petek začetek cerkvenih odprav ob pol 8 zjutraj; zvečer ob pol 21 poje franškanski pevski zbor žalostinke. — Vel. sobota: Obredi se pri ča ob pol 8 zjutraj z blaževitvijo velikonočnega ognja. Popoldne ob 16 slovesno Vstajenje s procesijo kot druga leta. Molitve žalostinke se molijo od srede naprej vsak dan ob pol 16.

Ravnateljstvo kmet. šole na Grmu javlja, da ima na razpolago večjo količino sadnega drevja druge in tretje vrste po ceni 2 in 5 Din. Kmetovalci, ki reflektirajo na to sadno drevje, naj se slipej zglasijo pri zavodu, najkasneje pa do 10. aprila 1931.

Jesenice

Na evetno nedeljo je bilo v novi občini podaljšani župni cerkvi vse v pisnem zelenju neštevilnih »bagancev«, kakor tu pravimo, ne pa butarice kot v Ljubljani in drugod. Prinesli so jih od vseh strani tako tudi iz Rovin in sicer prav obsežno in dolge. Cerkev je izgledala kakor prelep gaj v pomladnem vetru in posebno s kora je bil pogled jako pešter. Kolikšna zveča je morala vladati druga leta, je razvidno iz tega, ker je bila celo sedanja velika cerkev polna. — Ponedelje se je vršila v Krekovem prostnem domu proslava Finžgarjeve 60 letnice z urizoritivno njegovega izkaza »Naša krita. Udeležba pa, radi pomladanskega vremena in raznih drugih prireditvev, kakor tudi občnega zbora I. del. kons. društva, ni bila posebna, kakor smo to v Krekovem domu vajeni. Izra se na velikonočni ponedeljek ponovi ob osmih zvečer.

Ljutomer

Razdelitev odklikovani. Ob priliki današnje gospodarske ankete je okrajni načelnik g. dr. Trstenjak razdelil odklikovani možem, ki so bili že svojčas odklikovani z raznimi redovi. Prejeli so: Gosp. župnik msgr. Lovrec red sv. Save IV. stopnje, g. notar dr. Stogan red Jugoslovanske krone 4. in 5. stopnje, industrijalec g. Ožvald Hönigman red sv. Save V. stopnje, g. Jakob Rajh, banski svetnik župan iz Preske g. Jakob Štampar in župan iz Noršince g. Franc Sagaj red sv. Save V. stopnje in zlatolajno g. Ferdo Magdič iz Cvena, g. Roškar iz Cvena, g. župan Ferdo Pihler iz Radonje in g. Janez Perbil, oskrbnik v Grezovčaku. Čestitamo vsem odklikovancem.

Bančna vest. Sliši se, da bo Obrtna banka po odhodu g. ravnatelja Ogrina iz Ljutomeru opustila v našem mestu svojo podružnico in da vse njene posle prevzame kot naslednika Ljubljanske kreditna banka, ki v Ljutomeru otvori svojo podružnico. Pa je križ z bančnimi podružnicami in Ljutomeru, ko pa nimamo velike industrije in trgovine.

Okrajna posojilnica ima velikonočni ponedeljek predpoldne svoj letošnji občni zbor, kateremu se bo predložila v odobritev bilanca preteklega leta.

Zavrče

Dne 27. marca je umrl v Turškem vrhu kmet Franc Jurgec. Bil je zaveden Slovenec, dober oče in skrben gospodar. Zapuščila vdovo in tri odrasle otroke. Naše sožalje! — V Gorenškem vrhu sta brata Jožef in Alojz Pohorec večer pred praznikom sv. Jožefa hodila Peneam in Pepekoma za god izrat na harmoniko. Proti jutru sta že bila v vinjenem stanju. Doma sta se sorka in prišlo je tako daleč, da je Alojz segel po nožu in vrezal ložeta na hrbtu tako, da je moral iskati pomoči pri zdravniku.

Naše dijaštvo

Jug. kat. akad. društvo »Zajca« je na 60. občnem zboru dne 24. marca 1931 izvolilo sledeči odbor: Predsednik: Breclji Marjan, cand. iur.; tajnik: Raus Stefan, stud. filoz.; blaginik: Mauček Jože, stud. filoz.; gospodar: Horvat Franc, stud. techn.; arhivar: Teršinar Stanko, cand. iur. — Za starešine so bili sprejeti: gg. Avsenak Mirko, dipl. filoz., Breclji Bogdan, dr. med., Vrabeč Makso, dipl. filoz.

Ljubljana

Za boljšo higijeno cest in ulic

Ljubljana, 30. marca.

Naše mesto v higijenskem oziru še vedno ni na onem visku, kakor bi se to spodobilo za predjuevropsko mesto s tolikšnim številom prebivalstva. Je to predvsem krivda malomarnosti predvojne občinske uprave. Sedaj se to naglo boljša ali še vedno je treba zamastiti kakšno vrzel, še vedno je treba popravljati zamujene napake. Maribor je manjše mesto od Ljubljane, pa je vendar tam javna čistota boljša kakor pri nas in je zlasti za snago cest boljše preskrbljeno.

Predvsem potrebuje občina nov pometalni stroj. Sedaj ima v obratu le zastarele pometalne stroje. Ko ti stroji pometajo, se po ulicah še vedno praši. Mestna občina pa je odločena, da zboljša higijenske razmere v mestu in bo kupila letos nov, moderen pometalni stroj. Zanj bo zrtvovala okoli 150.000 Din.

Prav iz istih razlogov je potreben Ljubljani nov škroplilni avtomobil. Dosedanji škroplilni avtomobili so bili napravljeni iz starih avtomobilov. Od časa do časa si mora mestna občina nabaviti nove škroplilne avtomobile, sicer se lahko zgodi, da bo Ljubljana v času najhujše potrebe brez škropljenja. V zadnjih letih posebno okoliščine, Vič, Jezica, Zgornja Sisa, Moste, zelo pro-

sijo za škropljenje glavnih cest. Tem prošnjam pa mestna občina zelo težko ustreže, ker nima na razpolago kadra voz. Da temu odmore, si bo letos nabavila moderen škroplilni avto, ki jo bo veljal okoli 200.000 Din.

Med najbolj zanemarljiva vprašanja v Ljubljani spada gotovo odvažanje hišnih smeti. Potreba po higijenskih smetarskih vozovih je splošno znana. Enkrat za vselej bo treba odpraviti sedanji način odvažanja smeti, ki okužuje zrak. V drugih mestih že zdavnaj izpraznjujejo in odvažajo smeti na moderen način s posebno prirejenimi vozovi. Nujno potrebno je, da mestna občina uvede zadostno število novih smetarskih voz, tako, da bi se smeti odvažale na najbolj higijenski način. Mestna občina se ukvarja z mislijo, kako bi z zakonom prisilila hišne posestnike do plačevanja potrebnih pristojbin. S temi pristojbinami bi se krili vsi stroški higijenskega odvažanja smeti. Zaenkrat namerava mestna občina nakupiti letos več novih, modernih smetarskih voz in popraviti stare. To jo bo veljalo približno 250.000 Din.

Upati je vsakogar, da se bosta s tem higijena in snaga na naših ulicah znatno dvignili. Ljubljana bo to v korist zaradi njihovega zdravja in ugleda, zlasti bo to v korist zaradi večjega tujkega prometa.

Za bližnjo spomlad smo izdelali veliko zalogo

modernih plaščev

za gospode in dame. - Vabimo na izbiro v to načrtno oblačilnico.

DRAGO GORUP & CO., konfekcijska industrija

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 10 I.

Ka bo danes

Drama: Zaprti.

Opera: Zaprti.

Nočno službo imajo le: arne: Mr. Leustek, Resljeva cesta 1; mr. Bolinac, ded. Rimska cesta 24 in dr. Stanko Kmet, Dunajska cesta 41.

Prošnja javnosti. Vincencijeva konferenca na ljubljanskem Gradu, ki bi rada oblikovala na potrebo še družne, predvsem pa družinske otroke, vrnjene prosi vsa usmilena srca da ji prisrčijo na pomoč s kakršnimkoli darovi. Darove v blagu in denarju sprejema uprava »Slovenec«.

Ravnateljstvo mestnega dohodarstvenega urada ne uraduje zaradi snajenja uradnih prostov v dneh 3. in 4. aprila t. l.

Popisni komisari za ljudstvo šteje v Ljubljani. Gospodje popisovalci se pozivajo, da takoj vrnejo preostale osebne popisnice (obrazec 2), ker jih je nekaterim popisalcem zmanjkalo. Pričje si naj le potrebno številno popisnico za rezervno. Zaradi enotnega izpolnjevanja obrazcev se bo te dni vršil ponoven sestanek popisovalcev, čim prejne mesini popisni odbor nekatera poasnila o nečistih vprašanih od Statističnega urada v Zagrebu. — Mestni popisni odbor v Ljubljani.

Poprava železniškega mostu preko Šmartinske (Martinove) ceste. Vselej zopetne vložitve popravilne modovne konstrukcije in odstranitve stare konstrukcije preko Šmartinske (Martinove) ceste odane dne 8 in 9. aprila 1931 prehod pod železniškim mostom za pešce in vozila zaprt, in sicer od 7 do 17.

Prehodna steza čez železniško progo ob Dunajski cesti bo zaradi plekanja železne modovne konstrukcije za odpravo zaprt od 1. do 15. aprila 1931. Prehod čez progo se vrši v tem času samo čez prelaz na Dunajski cesti.

Občinski pričetek poudari. Občanski pričetek pomladi je že tlel, kakor mineta zima in mrz. Astronomski pričetek pomladi je 21. marca. V Ljubljani pa je občinski pričetek pomladi tlel, ko reči na tace na Rožbovom vrtu (Ljubljana) je. To se je zgodilo včeraj in je s tem pomlad tudi uradno.

Občni zbor zadruženih nastojalstev. Pred 6 leti so si zadrugi nastojalstev enostavno svojo zadrugo, hrambo in podporno društvo. Občni zbor je g. revizor Kristofelj, ki vsa leta vsi člani zadrugi ter jo sploh z vsa ljubljansko javnost. V nedeljo je imela zadruga svoj šestičlanski zbor. Iz poročila načelnika, tajnika, blaginika, kakor tudi iz poročila revizorja, ki je prigl dal računovodje zadrugo, je razvidno, da zadruga svoj namen dosega, so leto razvili ter tudi napredovali iz leta v leto. Skupni promet lanskega leta je znašal 1.103.192.

Slovenska Bistrica

Kmetijsko gospodinjstvo nadležnovala. In je končala v nedeljo, dne 29. marca, svoj tečaj. Ob zaključku so priredili razstavo rečnih del in razstavo nočev. Poudarila so napredno tehnično nekaj prireditev na kmetijsko gospodarstvo, npr. žnjanje g. dr. Solomunčiča, duhovščina in učiteljske. Da je težaj tako dobro uspel, ore hvala volilateljema gospej Vodenikovi in gl. Lebovi.

Tavarna hotela. Zmagoslav in Gruber v Gornji Bistrici je dobila te dni nove stroje za izdelavo bakrenih vrt.

Slovenistične banovinske ceste so na novo kilometrine, v to sveto so danes dne 30. t. m. dobili kilometrske kamne, ki se že posteljuje.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA.

Začetek ob 20.

Četrtek, 2. aprila: Zaorito.

Petek, 3. aprila: Zaorito.

Sobota, 4. aprila: Zaorito.

Nedelja, 5. aprila: ŽIVLJENJE JE ILEPO. Ljudska predstava po značnih cenah. Izven.

OPERA.

Začetek ob 20.

Četrtek, 2. aprila: Zaprti.

Petek, 3. aprila: Zaprti.

Sobota, 4. aprila: Zaprti.

Nedelja, 5. aprila ob 15: DIJAK PROSIJAK. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Petek, 2. aprila: Zaprti.

Sobota, 3. aprila: Zaprti.

Nedelja, 4. aprila ob 20: CIRKUŠKA PRINCESA. Premijera. Izven.

Ponedeljek, 5. aprila ob 20: CIRKUŠKA PRINCESA.

Dravograd

Pa vsej dravski, možski in m'st'ski dolini je zavla lalo splošno zanimanje za koncert na dan 12. aprila, kakršnega v teh krajih še ni bilo. Nastopi namreč »Maribor« ob sodelovanju na bol se slovenke pevke gospe Lovštev iz Ljubljane ter dveh koncertnih solistov g. Neralčič in g. Iveliča, kakor tudi s sodelovanjem pomnožene vojaške godbe iz Maribora. Gotovo bo na dan prireditve koncerta težko dobiti vstopnice, zato vsem tople priporočamo, da si jih pravčasno okribo v predprodaji v trafiki Jurij Primuš v Dravogradu. Naročite jih lahko tudi pismeno.

Slovenjgradec

Celotni okraj se pripravlja, da bo 12. aprila 1931, ko bo v Dravogradu v cerkvi koncert Saitnerjevega oratorija »Vnebovzlet« pokazal svoje sploševanje do čistilnega mojstra slovenske glasbe p. Hugolina Šattnerja. Za okraj je to kulturni dogodek, kakršnega še ni bilo. Do 130 oseb broječa družba, solisti, med njimi gospe Lovštevova, pomnožena vojaška godba in zbor »Maribor« nam bo izvajala najlepše slovensko glasbeno delo »Vnebovzlet«. Koncert se zaradi prometnih zvez vrši v Dravogradu, vendar bo Slovenjgradec pravčasno oskrbel vstopnice, ki se dobijo v predprodaji v trafiki Jurij Primuš v Dravogradu. Zapršeno je tudi znižanje avtobusne voznine, kar se bo še objavilo.

Vrhnika

Razveseljivo dejstvo je, da smo letos nekaj manj popili kot prejšnje leto. Lani se je spilo vina in meča na osebo 80 in pol litra, za čedno svoto 2.220.000 Din; piva smo prodali 573 hl, žganja pa 131 hl, za 29 hl manj kot prejšnje leto. V denarju zneso 1.010.000 Din, skupno vsa pijača 3.260.000 dinarjev ali na vsako osebo po 542 Din. Zato je občinski odbor na zadnji seji sklenil z dvetretinsko večino, da nima nič proti temu, da oblast podeli še eno koncesijo sredi trga za restavracijo in prenočišča. — Zakladi, 241 tel. 1. 1930 136 volov, 3 bike, 36 krav, 61 telat, 242 telet, 321 prešček in 8 kozličkov.

Je li Vaša orebava v redu

Vzemite zvečer 2-3 ma ARTIN-irazeje in z utr boste imeli normaln izpraznenje. - Vseb n škati je za Din 8- - z dostuje za 4-6 krat. Dobe se v vseh lekarnah

Maribor

□ Konce ta na klasični gimnazij, o kateri smo poročali v včerajšnji številki, se je udeležil tudi prevzvisni vladar dr. Karlin.

□ K združili okoliških občin. Na posebnem sestanku občinskih zastopnikov v občinski pisarni pri Sv. Petru se je sklenilo glede šestpetdeske občine, da ne kaže izvršiti glede priključitve nelenih sprememb. Za priključitev vsentpeterski občini bi prišel v poštev samo del Myjskega hriba, tako zvana »Kajgraba«, ki bolj spada k St. Petru kakor pa h Kosačkom, kamor sedaj spada.

□ Sm tra kosa. V splošni bolnišnici sta preminuli: Antonija Maček, zasebnica 44 let s ara. Bila je vzor žene in matere. Pogreb jutri ob pol 16 iz mestne mrvašnice na mestno pokopališče v Pobrežju. — Minka Zelnik, zasebna uadnica, stara 34 let Pogreb danes ob pol 17 iz mestne mrvašnice na magdalensko pokopališče. Blagma pokojnicama (časten spomin, težko prizadetim rodbinam naše globoko sožalje!

□ Docent dr. Matko, o katerega težki obolenosti, smo poročali se nahaja v domači skrbni in je upati da bo v kratkem popolnoma okrajal.

□ Iz Ludske unive ze. Dne 13. t. m. poje odlični ruski baritonist A. Balaban, bivši član telgrajske opere, sedaj prvi baritonist graške opere. V prvem delu poje ruske arije in pesmi, v drugem pa francoske in nemške kompozicije.

□ P. ilodnj g'labens p emijera na mariborskem odru bo na velikonočno nedeljo in sicer se uprizori Kalmanova Cirkuska princesa, s katero bo letošnja glasbena sezona dosegla brez dvoma svoj višek. V glavnih vlogah nastopijo P. Udovičeva, Truhovč, Skrbineš, Harastovič, P. Kovič in drugi Dirigir L. Herzog Popolnoma novo i moderno inscenacijo je osk bel gledališki sklad. Ussar, nove kostume pa gđ. Nerač za. Kakor znano, je dala Cirkusko princezo belgrajska opereta ob prički svojega lanskega gostovanja v Mariboru.

□ Maribor na hrastniško cekev Kristusa Kralja. O veliki prazniški prisoje v Mariboru hrastniško i z v ka jem A. Zafarjem in prof. Pavličem za delu, ki bodo po mestu in pred cerkvami pobirali darove za hrastniško cerkev Kristusa Kralja. Ljubljana je pokazala in dokazala svoje umevanje naj bi Maribor sledil z isto vmeno njenemu zgledu.

□ Feba jevo »Ulovečnie«. Ob prvi repizni v terek zvečer so se nekatere stvari izločile in spremenile, tako da je bil uspeh repize še boljši nego ob krstni predstavi. Gledališče je bilo čisto razprodano.

□ Naša Kila. Novi odbor se je konstituiral slede e dr. Iominšek, predsednik; dr. Hacin in ravnatelj B. Pogačnik, podpredsednika; kapetan Grabrič, tajnik; J. Loos, blaginik; J. Moravec, gospodar; M. Feldin, upravnik hančara.

□ Za grad jo pa e tukajš je banskeje hrastnišče se je na včerajšji seji upravnega sveta sklenilo, da se od a o gradbena dela Združenim stavbnim tverkam inž. Jelinec in inž. Slamer ter mestnemu stavbeniku Ivanu Zivic Gradbeni stroški se računajo na približno 1.500.000 Din.

□ Eie senatom tojce se je zasovalj včeraj Ljubomir Srabotnjak, ki je v noči na 7. julija 1930 ukradel Josipu Nagodetu v Slovenski listici 18.600 Din, ki jih je imel za izplačilo voznikov in delavcev za nakup lesa. Razen tega je ojaljal tudi svojega mojstra za 300 Din. — Obtoženec je bil obojen na eno leto strogega zavora in tri leta izgube častnih pravic.

□ Radi najvan'a cen so zaprli včeraj posojilnico Rezo Sokol, iz Jlabarice pri Sv. Ba. bari, ker je prodajala smetano po 16 Din.

□ Kikor gob po dežju se je naplodilo v posrednjem času v Mariboru nadežne svedočevči. V noči na sredo so udri v poslopje šole na Ruški cesti, odpili vata s pota e e mi ključ ter se znašli v upraviteljski pisarni. Tudi v knjižnici so vse pretaknili in prebrskali. Bila je smola. — Fa se veja smola bo, ko... Tudi so vmioli v isti noči v mesnico Josipa Trofenika ter odnesli svojskih rebre in druge a mesa v v ednosti 2500 Din.

□ Ropa sk rapad. V Crnem lesu pri Sv. Ievariju je v noči na sredo nova el peroznan moški posestnika Ermana iz Partinje ter ga s silnim udarcem palice podrla ila in mu oropal 180 Din, kakor je izginil v bližnjem gozdu. Nekaj časa sta šla skupaj proti Mariboru in je neznanec govoril hivalski. Za njim se vrše po zvečje.

□ Na zelenem polju... ob velikonočnih praznikih Mariborski železnčari so pavalbi v Maribor svoje zagrebške stanovske tovašice. O moči in formi zagrebških železnčarjev nam v tzeba pisati. Založila zadnji uspeh v nedeljo, ko so zmagali nad državnim p.vakom Concordio. V zagrebku so na tretjem mestu. Pa bodo gotovo tudi mariborski železnčari, si orili vse, da ne bo čast Maribora trpela. Tekma se vrši oba dneva na Mariborovem igrišču s piščetkom ob pol 16. — Mariborci se spopimejo v Ljubljani z Iirijo in Primorjem, Rapidovci pa pojejo menda v Varazdin. Ako ne potem se srečajo v ponedeljek ob 14 s Svobodaši. Razen tega je na programu velikonočne sportne nedelje tudi tekma med Mariborovim in Železnica-jevim rezervoim moštvom.

□ SSK Marato. Redni trening težke atletske sekcije ob 10 na Iivadi.

□ V Astorji se je poslovil v terek zvečer tenor Ivelica, ki odhaja v Ljubljano, kjer je angaziran pri tamošnji operi. Njegovi prijatelji in znanci, ki so kavarno čisto rapolnili, so sprejeli izb a e točke programa z velikim priznanjem in navdušenjem. Mariborska posebnost: gledališki igralci se bodo morali sedaj poslavljati po kavarnah. Lepa gesta kavarnarja L. Stieharja je med občinstvom zbudila prav posebno pažnjo.

□ Zdravje Maribora: 1 oseba je obolela na skratilnici, 3 na davici in 3 na šenu. Fako se gasi poročilo mestnega fizikata za čas od 22. marca do 1. aprila.

□ Samomor. Pri Sv. Farbari v Halozah se je ustrelil 26 letni posestniški sin Josip Krajnc. Bil je takoj mrtel. Vzrok samomora ni znan.

□ Na tuga je bi o včeraj veliko blaga. Praznik! Kmetje so pripeljali 2 voza jabolk in 3 voze krompirja. Povpraševanje žvahnjo.

□ Prav po velemoste je urejena nova trgovina Baše na Aleksandrovi cesti. K že oblatjenemu se dodajamo, da se nahaja v posebnih ločenih prostorih higijeno opremljen oddelek za nego nog z vsemi pripravnostmi in udobnostmi. Po is o kratki preceduri se vsakemu kupcu odpravi zlo kurjih oces. Na dvorišču je razen tega posebna popravilnica čevljev, ki je opremljena z vsemi najmodernejšimi popravilnimi stroji.

Molite za nas nesrečne!

Obupno pismo z Vipavskega

Izseljenec nam je izročil pismo svojega prijatelja, v nekdanjih katoliških družstvih vzgojenega fanta, nekje iz zgornje Vipavske doline. To priprosto pismo, ki ga je pisala trda kmečka roka, nam podaja verno sliko strahotne stiske, v katero je zašlo nesrečno ljudstvo po krivdi fašističnih prenapetih. Gospodarska beda, politično preganjanje ter gonja proti cerkvi in slovenski duhovščini so spravili nekdanj telesno in moralno tako čvrsti vipavski rod v obup, tako da v resnici tuješ pogosto iz ljudstva glas: Ljubša nam je smrt kakor to umiranje. Kako upravičena je prošnja do nas: »Molite za nas nesrečne!« s katero se pismo zaključuje. Pismo se glasi:

Na Vipavskem, marca.

Dragi!

Jaz bi ti sploh ne pisal, ako bi prilika tako ne nanesla, da pismo lahko spravim čez mejo. Ponese mi ga Tonče in ga onstran odda na pošti. Dosti imam na srcu, kar bi ti rad povedal. Najprej zahvali ljubega Boga, da ste šli pravočasno

od tod: ne vem, kaj bi bilo danes sicer iz Tebe. Bog varuj, da bi prišel Nace sam pogledat, nikdar bi se več ne vrnil.

Pretekli teden so prišli v vas orožniki in pri T. ustanko izpraševali o N., ki je zdaj v Jugoslaviji. Nazadnje so se vse domače popisali. Ne vem, kaj bo še vse iz tega. Gotovo se vrnejo in nam vse hiše preiščejo. V nedeljo so pri našem prijatelju Tončetu vso hišo prebrskali. Drugi dan so šli k Dreju in mu vse prevrgli po hiši. Potem je bilo en dan mirno. Četrty dan so zopet prišli v vas karabinerji in vse premetali pri B.

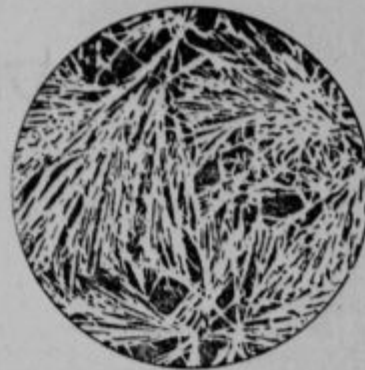
Ne moreš si misliti, kako je tukaj. Človek si kar želi smrti. Vse župnike so prisilili, da morajo pisati v Križ po italijanske patre, ki bodo imeli vsako nedeljo mašo z italijansko pridigo, v tednu pa še postne govore. Pomisli, ali ni to grozno. Rekli so, da bo italijanska pridiga za učitelje, a to je samo tako rečeno. Do zdaj še ni bilo nič. Bog daj, da bi tudi ne bilo. Učitelj je še zdavnaj zahteval od župnika, da mora dovoliti laško petje v cerkvi. V nedeljo so blagoslovili italijansko zasta-

vo v Vipavi in tudi naši otroci so morali na trg. Če pokle tako naprej, pridemo vsi ob pamet. V zadnjem času je mnogo ljudi umrlo. Slovensko učiteljico so nam vzeli in nam dali Lahinjo. Vreme je slabo, ako ne dežuje, pa burja piha; krompirja ne moremo saditi.

Veselo, srečno in blagoslovljeno velikonočno praznike Vam želimo iz srca. Kadar pišete, bodite previdni, ker miličniki pregledajo pošto.

Srčne pozdrave od nas vseh Tvoj T.

Se nekaj! Pravkar smo zvedeli za grozno novico. G. O. bodo konfirirali mogoče še ta teden. Zakaj? Za nič! Glede vipavskega dekana pa so odločili, da ga morajo ubiti. To niso čenče, pač pa grozna resnica. Kaj bo z nami? Bog se nas usmili in nam prizanesi! Takšni smo, da se bojimo, da se nam zmeša. Za kriškega gospoda ne vemo, bogve kam so ga odpeljali. (Gre za konfiriranega župnika J. Rejca. Prip. uredništva). Veste, to je še vse tajno pri nas. Ubogi nesrečni ljudje, kaj bo z nami! Molite za nas nesrečne!

Čisti kofein

izločen iz kave, je zmes nežnih, belih kristalov. Vsak kilogram kave vsebuje 10 do 20 gramov kofeina. Že 0.2 do 0.5 g (to so 2 do 3 skodelice navadne kave) more neprijetno učinkovati zaradi povzročanja krvnega pritiska, draženja živcev in ledvic. Zdravniku je vse to najbolj znano in on mora večkrat prepovedati kavo s kofeinom. Vedno pa dovoljuje kavo Hag brez kofeina. Po kavi Hag ni nobenih škodljivih dražilnih učinkov kofeina, užitek je popoln, neomejen, ker je kava Hag najboljše kvalitete. Pamet veva, da je za zdrave in bolne najboljša kava Hag. Polzku Vas bo uveril! — Kava Hag je na prodaj v vseh dobrih trgovinah z živili, dobi se pa tudi v kavarnah in hotelih.

Črni junaki in njihovi varovanci

Nekaj opomb s potovanja v Grčijo

Kapitan »Kraljice Marije« g. Simunković.

Kar se tiče »Kraljice Marije«, ne smem prezeti njenega tehničnega osobja pri strojih, ki mu načeluje prvi strojevodja, po činu enak brodomnemu kapitanu, gospod Josip AheL. Kakor je kapitan absoluten vladar na palubi, tako gospod AheL neomejeno kraljuje v prostorih, kjer so pomeščeni ogromni stroji »Kraljice Marije«. Obenem, kolikor mu njegova važna služba dopušča, kapitanu pomaga opravljati posle hišnega gospodarja, ki skrbi, da se vsi gosti na njegovem krovu dobro imajo. Pa dočim je naš kapitan izvrsten plesavec in kavalir, gospod AheL, vedno jovijalno smehljajočega se obraza, rajši sedi z dobrimi prijatelji v kakšnem kotu, opazujoč publiko, češ, le rajaj deca, saj je življenje težko — marsikdo, ki tu ob težkih milijonih išče uteh v užitkih, katere luksuzni brod nuja, je bolj nesrečen kot moji kurjači ob peklenski vročini šestih orjaških kotlov pod tem krovom...

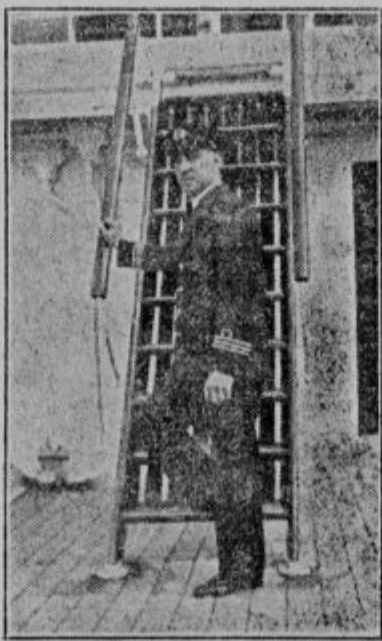
Gospod AheL pa goste tudi rad popelje po 24 metrov globokem in primerno širokem stirioglatem rovu, ki vede z najvišje točke palube prav do ladijskega gredlja pod morjem, v svoje kraljestvo, kjer ropočejo bati ogromnih cilindrov, se sučeta veliki vijakovi osi in je oster duh po strojnem olju; pa tudi s kurjači in njihovo črno robotjo te seznanji, ako se ne ustrašiš teme in prahu. Sicer pa je vse tako snažno, da bi se samo naš gospod Beer od »Neues Wiener Tagblatt«, ki je edini vzel na to pot s seboj snežnobelo športno obleko, branil sprehoda po teh prostorih, ki vsekakor tvorijo velik kontrast k našim salonom.

Velik kontrast je tudi, če pomisliš, da tu doli četa mrkih mož v znoju, ki reže rumene brazde v njihova od ogljenega prahu debelo pokrita in črna lica, ob skromni mezdi skrbijo, da se mi, milenci usode, gori varno vozimo in zabavamo nad brezdom morja. S tem občutkom sem s svojim lju-

beznivim vodnikom spet stopil iz ladijskega dna na svetlo.

Marsikoga bo seveda tudi zanimalo, kakšna je kaj bila naša potujoča publika. To se razume, da so bili vsi brez izjeme sami fini, prijetni in izobraženi ljudje, kakor želim jaz, da so tak utis dobili od mene drugi. K ošabnostim novinarskega stanu pa spada menda v prvi vrsti ta, da so novinarji med seboj najmanj občevali. Kar se tiče inozemskih, moram reči, da mi je bil najbolj simpatičen gospod Salinger od Ullsteinovih listov, ki je ves čas mislil res samo na svojo »Vossische Zeitung«, in je v Atenah, med tem ko smo mi ogledovali Akropolo, šel v parlament poslušati budžetni govor gospoda Venizelosa. Intervjuja pa od njega le ni dobil — v veliko radost nekega njegovega kolega, ki je bil za intervju že iz doma potom grškega poslanstva zaprosil, pa se je gospod poslanik »zmotil«, tako da je Venizelosov tajnik, gospod Lavros, nastavljal avdienco pri gospodu ministrskem predsedniku natančno en dan pozneje, to je, ko je »Kraljica Marija« z nami iz Aten že odplula...

Največ sem prišel v stik s potniki iz rajha. Nič več se ne spoznam na Nemce. Minula vojna je sprožila v nemški duši taka silna reaktivna čustva, kakor samo se v ruski. Nemški narod je danes očividno zmogel misliti samo v ekstremih in primerilo se je v neki debati med Nemci, da sem moral jaz, tujec, vzeti v zaščito nekatere svetilne in vrednote nemškega naroda, o katerih se mi zdi, da so in ostanejo vrednote ne samo zanj, ampak za vse krščansko kulturno človeštvo. Reči moram, da se Nemcev bojim. Zdi se mi, da se bodo za svoje nacionalne izgube zmaščevali nad Zapadom s sprožitvijo sil, ki so popolna negacija vseh njegovih dosedanjih tradicij... Bog daj, da bi se motil. —

Prvi častnik »Kraljice Marije« g. Radeglia

Skrb za uboge

Novo mesto, 27. marca.

Kakor po mnogih krajih naše domovine in izven nje, tako deluje tudi v Novem mestu »Vincencijska konferenca«, z vsemi silami, da polajša gorje najbednejšim. To je v veliki meri tudi storila, kakor je razvidno iz poročila na 4. običnem zboru, ki se je vršil v nedeljo, 22. t. m. ob štirih popoldnevih v Rokodelskem domu.

Konferenca je v preteklem letu delala sicer na tihem, vendar pa zelo živahno. Nazadnje ni, pač pa napredovala, čeravno so finančne razmere vedno težje. Tako je v l. 1930 razdelila za 2000 Din več podpora kot v l. 1929, in za 7000 Din več ko prvo leto svojega obstoja. Konferenca je imela lani 381 podpornih in 19 delovnih članov. Tekoče število podpirancev je bilo 37. — Redno vsak mesec je konferenca naklonila raznih živl 25—31 ubogim. Konferenca načeloma deli podporo le v živilih, obleki in obutvi; denarno podporo pa le v izrednih slučajih in to le za prispevek za stanovanje.

Največja skrb je bila pač posvečena revnim otrokom, za katere je dolžan vsakdo najbolj skrbeti, da ne zaostanejo in se ne pokvarijo. Lani je poslala dva fantka in eno deklico v zavode in jim preskrbelo potrebno obleko. Sploh pa vzdržuje še 9 otrok in 8 družin z več otroci. Tudi je konferenca pripomogla 17-letnemu fantu do nožne proteze, a enemu učencu do proteznega Hessing-aparata za obe nogi. Osiroteli deklici je preskrbelo delo. Samo za otroke je bilo izdanih 9098,25 Din.

Posebej so bili ubogi obdarovani še o božičnih in velikonočnih praznikih in ob priliki 90-letnice nadškofa dr. Antona Bonaventura Jegliča.

Roko v roki s konferenco je poštvalno deloval tudi ženski dobrodelni odsek, ki šteje 11 prav azilnih članic, katere iščejo in stikajo

po vseh kotih Novega mesta med bednimi najbednejše, da jih tolažijo in s podporami olajšajo njih gorje.

Konferenca dela in podpira uboge izključno le iz članarine in darov in volil, ki jih konferenci naklonijo razni dobrotniki.

Novomeška Vincencijska konferenca ne obstoja že dolgo; komaj tri leta, pa je že storila toliko dobrega, že v prvih 8 mesecih njene delovanja je zabeležila za 11.178 razdeljenih podpor. Ker je dobila konferenca takoj velik razmah in ji je šlo na roko takorekoč celo mesto, je v drugem letu že lahko razdelila za 15.396,50 Din podpor revežem, katerih število je vedno narasčalo. A v letu 1930 pa je bilo razdeljenih podpor za 18.054,65 Din. Skupaj torej za 44.629,15 Din. Dohodkov je bilo lani 19.445,53 Din; lep dokaz za so Novomeščani usmiljenega srca in umevajo delo in skrb za uboge.

Ob priliki svojega 4. običnega zbora se konferenca vsem, ki so v preteklem letu in poprej kakorkoli pomagali konferenci pri njenem delu za uboge, najtopeje zahvaljuje in prosi, da ostanejo konferenci še nadalje naklonjeni.

Ker je potekla triletna doba so bile na dnevnem redu tudi volitve novega odbora. Dr. Česnik je predlagal, naj ostane stari delovni in agilni odbor in naj se konstituirajo in izpolnijo na prvi odborovi seji. Nad vse zanimivo je bilo tudi predavanje g. dr. Ivana Ahčina iz Ljubljane o vprašanju »Dobrodelnost v Nemčiji, ki je bilo združeno z običnim zborom.

G. doktor je v svojem globoko zamišljenem govoru podal jasno sliko o Caritas, krščanski dobrodelnosti Vincencijskih konferenc v Nemčiji, kjer jih je 800. Samo akademskih je 14 z 450 delovnimi člani. Zlasti ko vlada v Nemčiji toliko brezposelnost lajšajo ravno Vincencijske konference bodo s svojim delovanjem.

Potniški promet o velikonočnih praznikih

Ljubljana, 2. aprila. AA.

O velikonočnih praznikih bodo vsi vlaki z ozidrom na velik naval potnikov zadostno ojačeni. Poleg tega bodo ob ugodnem vremenu vozili na velikonočni ponedeljek še posebni potniški vlaki, in sicer:

1. Na progi Ljubljana gl. kol.—Medvode za izletnike na Šmarno goro in Sv. Katarino poseben vlak z odhodom iz Ljubljane gl. kol. ob 7.30; redni jutranji vlak za Jesenice pa sledi temu vlaku ob 7.40.

2. Kranj—Ljubljana gl. kol. za povratek izletnikov poseben vlak z odhodom iz Kranja ob 19.25.

3. Novo mesto—Ljubljana gl. kol. poseben vlak z odhodom iz Novega mesta ob 18.30.

4. Ljubljana gl. kol.—Zidani most poseben vlak z odhodom iz Ljubljane gl. kol. ob 17.50.

5. Zidani most—Ljubljana gl. kol. poseben vlak z odhodom iz Zidanega mosta ob 19.55.

Potniki se v lastnem interesu opozarjajo, da se v prvi vrsti poslužujejo gori omenjenih posebnih vlakov, odnosno da v slučaju popolne zasedbe prvega vlaka počakajo na drugi vlak.

Kravo za piruhe revežem!

Crna, 1. aprila.

Krajevni kmetijski odbor odbor v Crni je lani nameraval ustanoviti mesnico, kamor bi okoliški kmetje prodajali živino po primerni ceni, a meso naj bi se potem prodajalo ceneje. Ni bilo konkurenčnih namenov, temveč v pomoč konzumentu in kmetom. Načrt kmetijskega odbora se pa ni uresničil, kajti naletel je na nepredvidene ovire.

Toda časi velikih dobičkov so vendarle minili. — V Crno je prišel mesarski mojster g. Mihael Tavčar iz Maribora. Da bi imel čimvečji promet, je cene mesu posteno reguliral. Šele zdaj smo zvedeli, da mesarji tudi krave ubijajo ne samo volov, dočim ni bilo pri ceni do sedaj nikake razlike. Cene so hitro padle ter se ustavile pri točki: kravje meso 10 Din, volovsko 14 Din, telečje 16 Din, svinjsko pa 18 Din za 1 kg. Zanimivo je bilo opazovati in poslušati one, ki so bili s temi cenami prizadeti, in one, ki so jih odobraval. Verjetno je, da gosp. Tavčar spriče teh cen nima bogve koliko dobička, a zgube najbrž tudi ne. A koliko so mesarji imeli dobička prej, dokler so prodajali goveje se po 18 Din, svinjsko pa po 20 Din?!

Gosp. Tavčar pa je še eno pogruntal. Zdjaj za Veliko noč se je namenil razdeliti med črnjanske reveže eno kravo čisto brezplačno. Na Veliki petek ko bodo v premožnejših hišah pekli velikonočno pogačo in pripravljali nebroj drugih dobrih reči, bodo oni, katerim je sreča mačeha, šli v občinsko pisarno po nakaznico in potem v Tavčarjevo mesnico po meso. Da bodo vsaj zdaj, o Veliki noči, okusili praznike. Premnogi izmed onih namreč, ki dan za dnevom, od zore do mraka trdo delajo, a ne zaslužijo toliko, da bi mogli vsaj približno človeku primerno živeti, obupavajo. Kdor pa je še celo brez zaslužka, a ima mogoče večjo družino, tak si pa dobro, ki se pri bogatih ljudih servirajo skoraj vsak dan, kar predstavljati ne more. Taki ljudje torej naj dobe brezplačno meso, da bodo tudi ti vedeli, da je bila in kdaj je bila Velika noč.

Gosp. Tavčar ne bo napravil iz zgolj konkurenčnih namenov, temveč tudi zato, ker siromaštvo pozna. — Kdaj je človek najbolj srečen? Mar ne takrat, ko je storil, kar je mogel, in ne samo, kar je moral? A koliko jih je, ki se valjajo v bogastvu, siromaku pa kažejo — vrata!

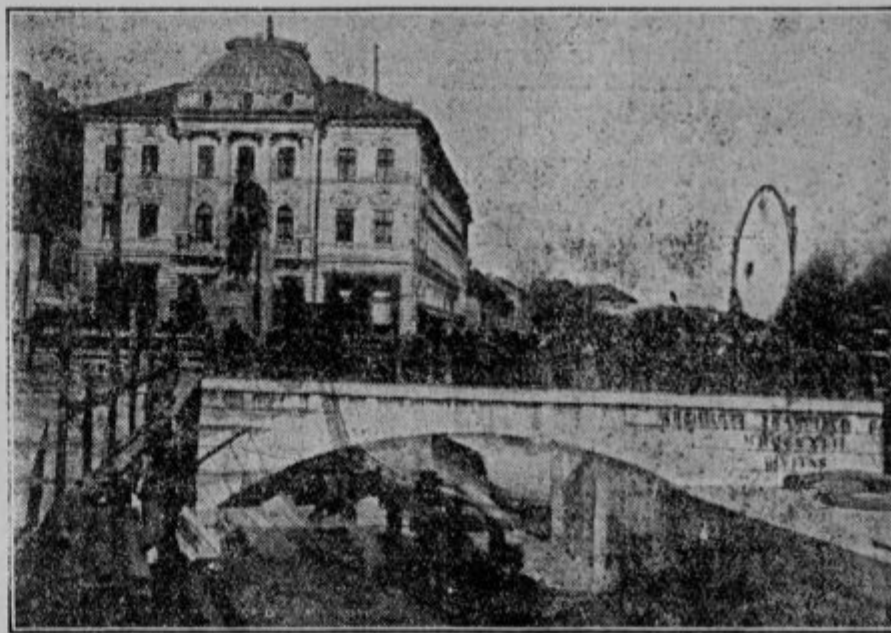
Zato čim g. Tavčarja pozdravljamo!

Ob Franciškanskem mostu

Ljubljana, 2. aprila 1931.

Delo za zgradbo trimostvoja ob Marijinem trgu dobro napreduje. Postavljeni so že potrebni odri, celo zasilen mostiček na kozah je napravljen čez Ljubljanico, približno tam, kjer bo stal kasneje zgrajeni gornji most za pešce. Potrebne gradbenega materiala je za enkrat navoženega toliko, da ga nimajo več kam spravljati. Včeraj so ob velikanskem hrúšču vrtali luknje in podolgovate jarke

liko, da se bo prijel klade sveži beton, ki ga bodo nalagali nanjo. Tudi vrtalni napravi delujeta z izrednim ropotom in zato ni čudno, da se zbira na franciškanskem mostu vse polno radovednežev, ki strnjeni stane ob ograji in ogledujejo zanimivo početje. Včasih nastane naravnost taka gneča, da je promet po mostu z vozovi naravnost otežkočen in je verjetno, da bo prometni stražnik na Marijinem trgu od skrbni, kdaj bo kak avto povozil nerodnega radovedneža, dobil sive lase.

v betonsko klado, ki je segala nekako do višine nivoja Ljubljanice skoro prav do mostu. Ker je star beton izredno trd in žilav, tako da je razkopavanje klade betonskih klad skoraj nemogoče, so vrtali luknje s posebnimi pnevmatičnimi vrtalnimi stroji, ki delujejo na pogon s komprimiranim zrakom. V ta namen so postavili na trotoarju na franciškanskem mostu močan bencinski motor, ki je direktno sklopljen s kompresorjem za zrak. Bencinski motor deluje ves čas ob velikanskem hrúšču, kar privablja seveda vse mimoidoče, da si ogledajo, zakaj tak kralav. Od kompresorja sta napeljana čez ograjo dve dolgi gumijasti cevi k ročnima vrtalnima napravama, s katero dva delavca obdelujeta trdi beton. Betonske klade s tem sicer ne bosta razdrila, oče na bosta gladko površino klade razkopala v to-

Med tem so tudi pripravili za delo najpotrebnejše stroje. Tako čaka mogočen mešalec za beton, ki ga goni bencinski motor. Na odrih so včeraj montirali veliko motorno črpalko za vodo, ki jo bo poganjal električni motor, prav tako cirkularsko, s katero bodo lahko na licu mesta po potrebi kar na mestu žagali stavbni les, in še eno ročno črpalko. Na Presernovi strani so ob spodnjem delu mostu napeljali iz kabla cel šop električnih žic, s katerimi bodo napeljali tok do električnih motorjev za pogon strojev in za razsvetljavo, če bodo delali ponoči. Danes so začeli že mešati beton in ga nalagati na očiščeno in razkopano klado. Ta teden dela okrog 40 delavcev, dasi jih ni videti toliko. Po veliki noči pa se bo število delavstva močno pomnožilo, tako da bo šlo delo zelo hitro izvod rok.

Dosti besed - dejanja!

Austro-nemški sporazum je v bistvu agresiven — Edino obrambno sredstvo je ustanovitev vzhodnega gospodarskega bloka — Čehoslovaška na razpotju

Pariz, 2. aprila. fr. Večtedenska polemika proti avstro-nemški zvezi pohnjava, nekaj radi tega, ker se je francoski čitalac predmeta že naveličal, drugi pa tudi vsled popustljivosti francoske vlade, ki je skoroda podobna umiku. S prva se je vihtel pakt Društva narodov, za njim protokol iz leta 1922, napovedovale so se diplomatske demarše, izražale so se grožnje, govorilo se je o represalijah proti nemškima zaratnicama, toda vse se je polagoma pomirilo in od nevihte je ostalo nič drugega, kakor nekaj povešenih glav. Bazaročano javno mnenje pravilno tolmači »Echo de Paris«, ki trdi, da je vsako nadaljnje prekranje odveč in da sta spričo mehkužnega zadržanja zunanjega ministra Brianda Nemčija in Avstrija zmogali ter da lahko s mirnim srecem gledata v bodočnost in čakata na ljubeznive nasvete od strani Društva narodov.

Vaš dopisnik je imel priliko razgovarjati se o tem vprašanju z vodilno osebnostjo iz zunanjega ministrstva, ki se ne strinja s politiko sedanjega šefa Quai d'Orsay Brianda. »Vi ste doma iz južno-vzhodne Evrope, če hočemo opustiti neprimerno besedo Balkana. Vi živite na onem delu Evrope, katerega čaka še velik razvoj, zato ker se niti odkril ni vseh naravnih bogastev, katere skriva njegova zemlja. Zato morate vi tudi bolj čutiti, kakor mi na zapadu tekmo, ki se vrši med velikimi državami za posest vašega bogastva. Avstro-nemška zveza je zame samo en pojav izmed mnogih, ki prihajajo, kako neomahljivo stremi Nemčija po vašem jugovzhodu, kako ne šteti ne talentov, ne denarja, ne muke in ne razočaranja, samo da vam pride bližje in odrine druge tekmovalce. Toda spričo vsega tega ne smete pozabiti, da avstro-nemški blok sam po sebi še ne predstavlja nikake nevarnosti, ker če hoče ta blok živeti, on mora prodajati. Sam zase ni zaokrožen in tudi ne more zadostiti sam svojim potrebam. Zato je ta blok v bistvu agresiven, napadalen, ki ima tendenco si privojevati druge države, odkoder bo dobival svoje življenjske potrebščine in kamor bo pošiljal izdelke svoje industrije.

Vi na vzhodu Evrope imate torej veliko orožje v rokah, samo meni se zdi, da ga vi ne boste izrabili in da tudi francoska zunanja politika v sedanjem stadiju vam tega nasveta ne da. Ako boste čakali, da avstro-nemški blok polagoma pozablje drugo za drugo vse manjše države v srednji in vzhodni Evropi in sicer s pomočjo trenutno ugodnih trgovinskih pogodb, ki bodo vašo slabost samo izkoriščevale, bo priloženost šla mimo. Po mojem mnenju bi bilo potrebno, da vsi realni politiki avstro-nemško zarcito brez olespljanja imenujejo s pravi imenom, da sežejo po učinkovitih protiukrepih, ki pa niso v območju Društva narodov, ampak pri vas. Velika carinska zveza vzhodnih držav bi lahko združila 70 milijonov ljudi v eno gospodarsko enoto, ki bi lahko uveljavila svoje zahteve napram nemškemu bloku. Vse drugo je iluzija.

Gornje izjave so zanimive že radi tega, ker

tako izrazito odgovarjajo mnenju, ki ga je izrazilo vaše časopisje. Le žal, da najbrže ne bodo našle odmeva, kakor bi to zaslužile.

Dunaj, 2. aprila. d. Današnji listi priobčujoje razgovor zunanjega ministra dr. Schöberla z nekim madžarskim častnikom in naglašajo, da je minister postal izvanredno gostobeseden ter da ob vsaki priliki skuša nekako opravičiti svojo zvezo z Nemčijo. Iz njegovih izjav sledi enostavno, da se bo v najkrajšem času pridružila nemškemu bloku tudi Madžarska in da se bo v doglednem času poslalo enako vabilo tudi Jugoslaviji, o kateri kratkovidni politiki mislijo, da bo z velikanskim navdušenjem šla stanovati v hišo tega velikanskega kolosa. Budimpešta, 2. aprila. d. »Pesti Napók« piše, da madžarsko-avstrijska odpoved trgovinske pogodbe prav čisto nič ni zadela, ker pričakuje, da se bo Madžarska mogla pridružiti carinski

zvezi med Dunajem in Berlinom, kar bi odgovarjalo panevropski zamisli, katero je iztuhlat g. n. j. francoskega zunanjega ministra. Madžarska si veliko obeta od gospodarskega sodelovanja s to krepko industrijsko gospodarsko enoto, ki bi ji odkupila vsakoletni poljedelski pridelek.

Pariz, 2. aprila. »Ouvrier« očita Mussoliniju, da je tiral Avstrijo v gospodarsko naročje Nemčije, ker je sabotiral pogajanja med Avstrijo, Jugoslavijo, Romunijo in Čehoslovaško za sklenitev carinskega sporazuma. Končno list poudarja, da je Anglija le za pravno akcijo proti nemškoavstrijskemu sporazumu, dočim Francija smatra, da je to postranskega pomena. Budimpešta, 2. aprila. Z. Voda prebujenih Madjarov Pihor Eckhard je imel včeraj govor, v katerem je zahteval, da se madžarska vlada izjavi za nemško-avstrijsko carinsko unijo.

Kaj bo storila Čehoslovaška?

Praga, 2. aprila. »Splošna tekstilna nemška zveza« v Čehoslovaški je glede posledic, ki jih bo imela carinska zveza med Nemčijo in Avstrijo na čehoslovaško industrijo, izdala naslednje poročilo: Mi bomo prav gotovo izgubili dve tretjini svojega izvoza v Avstrijo, to je najmanj 1800 milijonov. Tega izvoza v Avstrijo ne rošimo več in računati moramo z zgubo dveh milijard. Radi tega bi bilo potrebno, da bi se tudi Čehoslovaška pridružila nemško-avstrijski carinski zvezi, sicer ji preti trgovinsko politično osamljenje. Carinska zveza z Malo antanto je nemogoča, ker kmetijski ne privojuje za nobeno ceno v povišanje uvoza poljedelskih proizvodov iz Jugoslavije in Romunske. Če se pa to ne zgodi, ne bosta Jugoslavija in Romunija privolili v večji uvoz industrijskih izdelkov iz Čehoslovaške. Mi moramo na to računati, da bosta Jugoslavija in Romunija prej ali slej pristopili k nemško-avstrijski zvezi, in ako nečemo ostati popolnoma osamljeni, nam ostane na izbero samo pristop k tej zvezi.

Varšava, 2. aprila. AA. Tukajšnji politični krogi so zelo ugodno sprejeli predlog čehoslovaške agrarne stranke, naj se ustanovi poljsko-čehoslovaška carinska zveza. Časopisje naglašja, da je to želeli, ker bo nemškoavstrijska ca-

rinska zveza napravila Poljski velike težkoče, če bo ostala osamljena.

Praga, 2. aprila. d. Praški listi z veliko nemirnostjo zasledujejo razvoj debate okrog avstro-nemške carinske zveze. V okolici dr. Beneša so se ponovno pojavili neki novi načrti o skupnem vstopu Francije, CSR in Jugoslavije v nemški blok. »Lidove Listi« pripominjajo, da ta načrt ne bo uspel ter priporočajo, da se naj čr vlada lojalno odloči sodelovati le z vzhodnimi poljedelskimi državami, ki so edino v stanju razorožiti nemško napadalno fronto.

Rim, 2. aprila. Z. Nemški ambasador v Londonu von Neurath, ki je bil prej poslanec v Rimu, je dal izjavo uredniku »Lavoro Fascista«, v kateri med drugim pravi, da je »Anschluss« danes neustvarljiva stvar. Avstrijsko-nemški carinski sporazum nima nikakega političnega kolorita. S tem ugovorom bo lahko Avstrija tudi še v naprej kontrolirana, da izplačuje svoje obveznosti iz prihodov carin. Ne more se negirati, da nova carinska unija ne bo škodovala Čehoslovaški. Pogajanja za to unijo se že vodijo dve leti in je bil na ta pogajanja povabljen tudi dr. Beneš, kateri pa je sodelovanje odbil. »Lavoro Fascista« s svoje strani poudarja, da bo ta nova nemško-avstrijska carinska unija prinesla Italiji mnogo koristi.

Italija podpira Nemce

Rim, 2. aprila. kk. Na običnem zboru italijanskih delniških družb v Rimu je imel danes tudi Mussolini kratek nagovor, v katerem je med drugim omenil tudi nemško-avstrijsko carinsko pogodbo. Tako je nazval, da je že pred tremi meseci pred senatom govoril o splošnem gospodarskem položaju in pri tem dobesedno izjavil: »V zadnjem času pa so se zgodila nova dejstva: mornariški dogovor, angleški sporazum z Indijo in pripravljani carinski sporazum med Nemčijo in Avstrijo, katere

je mogoče presojati o ugodnem smislu na tem, kakor se bodo v bodočnosti razvijali.« V tem stavku je izraženo jasno tudi stališče Italije, ki s tem avstrijsko-nemške carinske pogodbe ne smatra brez-pogojno za škodljivo pod pogojem, da posebni italijanski interesi, ki so bolj gospodarske narave, s tem ne bodo prikrajšani. Ta stavok v ostalem tudi dokazuje, da Italija ne misli na to, da bi očitila Nemčiji in Avstriji radi carinskega dogovora kršitev obstoječih pogodb.

Revolucija v Ukrajini

Varšava, 2. aprila. Z. Listi iz Harkova javljajo senzacionalno vest o revoluciji v sovjetski Ukrajini. Koliko mero je zavzel ta pokret, se vidi po tem, ker so v Harkovu prišli 24 slabih oficirjev tamkašnjega vojnega okrožja. Ravno tako je zaprt brigadni general Lesinski, rodom Poljak. Od civilnih oseb je zaprtih v Harkovu 16 profesorjev in 150 dijakov. Predstavniki GPU so izvršili te arelacije z močno oboroženimi oddelki. Okrog Harkova je posležen močan kordon, a za vsak slučaj, če bi izbruhnila neredi, stoji v stalni pripravljenosti dve avijonaki eskadri. Šef GPU v Ukrajini, Balleki, je izdal povelje, da se v slučaju nereda mečejo na upornike bombe za solzenje.

Brezboštvo v Nemčiji

Pariz, 2. aprila. AA. Redarstvo je prepovedalo prireditve, ki so jih hotele prirediti zveze komunistične omladine in organizacije svobodom/selcev za veliko noč. Na teh prireditvah naj bi mladina manifestirala proti cerkvenim institucijam in verskim obredom.

Svečan zaključek aranžerskega tečaja

Ljubljana, 2. aprila. Med gospodarskim delom listi poročamo o aranžerskem tečaju, ki se je vršil deset tednov sem v Narodnem domu in ga je priredil Zavod za pospeševanje obrti Zbornice TOI v Ljubljani. Nocoj ob 8 se je vršil svečan zaključek tega tečaja. Poleg gojencev tečaja in predavateljev so zaključku prisostvovali še mnogi ljubljanski trgovci in zastopniki trditi, od odličnih osebnosti pa: predsednik Zavoda za P. O. in podpredsednik Zbornice za TOI g. Ivan Ogrin, predsednik Narodne galerije in glavni tajnik Zbornice za TOI dr. Windischer, ravnatelj trgovske akademije dr. Pirjavec, predsednik Zveze trgovskih gremijev g. Kavčič, zastopnik Gremija za Ljubljano g. Fabjanič, ravnatelj veleposla dr. Dular, tajnik Zbornice za TOI dr. Pretnar i. dr. Zaključek tečaja je bil združen z razstavo aranžerskega dela, da pokaže, do kakšnih uspehov so se mogli gojenci tega tečaja, povečini sami trgovski pomočniki in nekaj trgovcev, povzpeli. Razstava je resnično zelo lepa in dokazuje, da se je predavateljem posrežilo v kratkem času vzbuditi v poslušalcih lep smisel za okusnost izložb, njihovo harmonijo in kljub temu tudi za zanimivost izložb. Tečaj sta zaključila z lepmi izjavami predsednik g. Ogrin in tajnik dr. Pretnar. Poudarjala sta važnost tega tečaja, prvega, ki se je v Jugoslaviji sploh vršil, za razvoj naše obrti in trgovine, in podčrta važne naloge, ki jih vrši Zavod za P. O. Očitno pa je tolmačil razstavo prof. Saša Santelj.

Velik požar na Viču

Vič, 2. aprila. Nocoj ob 10.5 je naekrat izbruhnil velik požar v gospodarskem poslopiju g. Lovrenca Zorca, po domače »Sluhear«, Viš 13. Ogenj, ki je zavzel takoj ogromne dimenzije, je povsem uničil vsa gospodarska poslopja, vse poljedelske stroje in orodje tega posestnika. Ogenj je prvi zapazil neki sosed, ki je takoj vzbudil domače. Ti so že počivali. Konec ti hitro planili pokonci, so mogli še ob pravem času rešiti blaga in pastirja, ki sta spala v gorečem hlevu. Vso živino pa so rešili iz hleva domači, sosedje in pasarji, ki so vdrl v hlev in spustili živino na prosto. Škodo cenijo od 150.000 do 200.000 Din, ker je pogorelo šest poljedelskih in gospodarskih strojev, sedem novih vozov, vsa krma, ki je je bilo več voz in sploh vse spravljeno blago.

Pogorelo je: šupa, skedenj, hlev, shrambe, drvarnice in drugo. Vsa ta poslopja so bila pod eno veliko streho. Vse to je pogorelo do tal. Nevarnost je bila posebno velika tudi, da bi se vnela sosednja poslopja. Gospodarska poslopja sosedov so oddaljena komaj tri metre, Zorčeva hiša pa le štiri metre. Ako bi pihal le najmanjši veter, bi pogorelo najmanj šest do sedem posestnikov. Velik del starega Viča je bil v nevarnosti.

Viški gasilec so bili s čudovito naglico obveščeni o požaru. V teku četiri ure so bili na licu mesta. S svojo prisotnostjo in požrtvovalnim gasilskim delom sicer niso mogli rešiti gorečega poslopja, ki je bilo že v dveh, treh trenutkih vse v plamenih, rešili pa so ognjene katastrofe sosedu in s tem velik del Viča.

Posestnik Zorec je sedaj ves obupan. Strojov, voz in blaga sploh ni imel zavarovanih, le poslopja ima zavarovana pri »Jugoslaviji«. Zorec je še eden od redkih viških kmetov. Njegova posest je že več sto let stara na Viču, Zorec sam pa je zelo priden in napreden kmet. — Isti gospodar je že pred kakimi 30 leti pogorel. — Ljudje splošno sodijo, da je bil požar podtaknjen, posebno se, ker so videli, da je bil prvotni ogenj modrikaste barve.

Ko je požar izbruhnil, gospodarja ni bilo doma, pač pa so žena in otroci spali v hiši. Za gospodarja je posebno tragično to, da je bil zavarovan za premičnine in nepremičnine do nedavna. Pred kratkim pa je odpovedal zavarovanje za premičnine. — Na pogorišče so prišli tudi župan g. Petrovič, župnik p. Teodor Tavčar in viška policija. — Požar ob tej uri, ko sklepamo svoje poročilo, to je ob pol 12, še ni pogašen, nevarnost pa je že minila.

Nesreča na morju

Dva parnika trči a skupaj sredi morja

London, 2. aprila. kk. V gosti megli je angleška ladja matica za letala »Glorious« severno-vzhodno in Gibraltarja zadela v francoski parnik »Floride«. Več mož posadke je bilo pri tem ubitih in težko ranjenih. Angleška ladja je prevzela na svoj krov 500 potnikov »Floride« in privezala nase tudi težko poškodovani francoski parnik ter ga odvedla v pristanišče Malaga, ker je bilo dvomljivo, ali bo ladja mogla doseči Gibraltar. Angleška ladja »Glorious« je v službi šele od lanskega leta in je najhitrejša ladja angleške mornarice.

New ork, 2. aprila. kk. Iz dosedanjih poročil izhaja, da so zgube pri nesreči večje, kakor se je

prvotno domnevalo. Pogrešajo 23 izseljencev, ki so se nahajali na krovu »Floride«, in se smatrajo za mrtve. Bili so to Italijani in Sirijci. Angleška ladja je vlekla »Floride« do vhoda v pristanišče Malaga, potem pa je nadaljevala svojo pot proti Gibraltarju. Ko se je zgodila nesreča v gosti megli, je bilo več letal matično ladje v zraku, katere niso mogla pristati zaradi prevzemanja potnikov na krov. Letala so dobila naročilo, da lete dalje v Malago, kamor je doslej prispelo 17 angleških letal, 4 letala pa še manjkajo. Angleški poslanik v Parizu je izrazil francoski vladi v imenu svoje vlade obžalovanje zaradi nesreče.

Šlepi žitne konference

Rim, 2. aprila. AA. Agencija Stefani poroča: Na današnji plenarni seji mednarodne žitne konference je bil sprejet protokol, ki obsega tele predloge:

1. predlog, naj se skliče 28. maja v Londonu seja evropskih in prekomorskih držav;
2. predlog o izboljšanja mednarodnega poljedelskega položaja;
3. predlog o kratkoročnih kreditih, dočim se srednje in dolgoročni krediti prepuščajo DN;
4. predlog o tem, naj mednarodni zavod za poljedelstvo v Rimu prouči vprašanje kreditov;
5. predlog, da naj se diplomatskim putem pozlikuša rešiti vprašanje preferenc.

Rim, 2. aprila. AA. Danes popoldne je končala s kratkim nagovorom predsednika De Michelis mednarodna žitna konferenca. Sprejela je resolucijo, ki priporoča pravilno razdelitev žita. — Glavni rezultat konference je sklep, da se bodo udeležili glavne prekomorske in evropske države, proizvajateljice žita pod predsedstvom kanadskega visokega komisarja konference v Londonu 18. maja, ki bo sklepala o razdelitvi letonjih presežkov žita med državami konsumentinjami. Londonski konference bo prisostvovala bržčas tudi Rusija z Združenimi državami. Italija bo poslala samo uradnega opazovalca.

Tabela o prejemkih drž. uradnikov po novem uradniškem zakonu

Uradniki														
Stari zakon		Novi zakon		Mesečna plača	Plača se pov. uje stopoma na				Mes. po ož. do- klada	Mesečna draginjska doklada za			Mes. dragin. doklada za	
Skupina	Kategorija	Skupina	Stopnja		prvič	drugič	tretjič	četrtič		1. razred	2. razred	3. razred	že o	vsakega troka
				Din	Din	Din	Din	Din	Din	Din	Din	Din	Din	Din
1	I.	I.	—	4000	—	—	—	—	3500	1500	—	—	150	150
2a	I.	II.	1	3750	—	—	—	—	3100	1500	1350	—	150	150
2	I.	II.	2	3500	—	—	—	—	2700	1500	1350	—	150	150
3a	I.	III.	1	3250	—	—	—	—	2120	1350	1200	1100	150	150
3	I.	III.	2	3000	—	—	—	—	1720	1350	1200	1100	150	50
4a	I.	IV.	1	2350	2550	2750	3000	—	1320	1300	1150	1050	150	150
4	I.	IV.	2	1750	1950	2150	2350	—	920	1300	1150	1050	150	150
5	I.	V.	—	1450	1550	1650	1750	—	800	1250	1100	1000	150	150
1a	II.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	I.	VI.	—	1150	1250	1350	1450	—	650	1200	1050	950	150	150
1	II.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7	I.	VII.	—	910	970	1030	1090	1150	500	1050	1000	900	150	150
2	II.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	I.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	II.	VIII.	—	730	790	850	910	—	400	1100	950	850	150	150
1	III.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	II.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	III.	IX.	—	575	625	675	730	—	300	1050	900	800	150	150
3	III.	X.	—	475	525	575	—	—	200	1000	850	751	150	150

Zvaničniki

—	I.	600	620	640	—	—	925	800	750	150	150
—	II.	440	520	600	—	—	900	775	725	150	150
—	III.	280	360	440	—	—	875	750	700	150	150

Služitelji

—	I.	425	485	545	605	—	—	700	650	625	150	150
—	II.	245	305	365	425	—	—	675	625	600	150	150

Trbovlje - naš veliki petek

Trbovlje, 2. aprila.

Ravnateljstvo trbovlskega rudnika je obvestilo včeraj svoje delavstvo v rudnikih, da bo prihodnjih pet dni, vstevši veliki četrtak, do velikonočnega ponedeljka ustavilo obrat v vseh svojih revirih. Edino na dnevnem kopu na Dobrni, ki ga izrablja podjetje Dukič, rudarji, čeprav ne polnoštevilno, se delajo. Za prihodnji teden je delavcem obljubljeno zopet štiridnevno delo, za naprej pa tri ali štiri dni na teden. Da je ta ukrep zadel rudarje, je razumljivo. Sicer so pa že po sedanjem praznovanju skrajno obupani, ker jim primanjkuje sredstev za najnujnejše. Družine, ki imajo po več otrok, zaslužijo komaj temeljni, da vsak dan nasitijo svoje otroke. Sicer pa je razumljivo, saj oče rudar, ki mora živeti ženo in kopico otrok, ne zasluži več kot 8 do 10 šihov na pol meseca. Šiht pa dobi plačan od 40 do 50 Din. Od tega zaslužka se mu odbije vsak mesec prispevki za vse mogoče blaginje in davke, tako da mu ne ostane niti 300 Din. Z dobrih 600 Din na mesec naj živi in oblači družine. Umetnik, kdor to zmore!

Križa, ki se pozna povsod, je najprej vdrila najrevnejše. Ker ti danes nimajo več denarja peša v Trbovljah obrt in trgovina. Vse se kupuje in jemlje na vero. Denarja nima več konsument, denarja tudi ne več trgovci in obrtniki, kaj šele gostilna. V rudniškem konsumu dobivajo sicer ru-

darji živila in najpotrebnejše na vero, toda kaj jim to pomaga. Čez štirinajst dni, ko dobe plačo, jim konsum odtegne toliko, kolikor so dolžni. Tako družina s šestimi otroki že leto in dan ni dobila ob izplačevanju belica. Mož je vsakokrat lahko prinesel domov le nakazilo, na katerem je stalo pri odstavku: čista plača — velika ničla.

Pred prazniki smo. Prejšnja leta je v teh dnevih bilo vse polno ljudi na cestah. Nakupovali so po trgovinah za praznike. Danes in prihodnje dneve pa bo v Trbovljah vse mirno, kot da bi nastopna nedelja ne bila velika noč. Denarja ni in denarja ne bo, kdo pa naj kupuje za praznike, če ve, da v prihodnjih mesecih ne bo dobil toliko, da bi plačal vsaj del dolga.

Posebno poglavje so vpokojenci, tako sedanji kako še zlasti stari kronski. Po 36 letih dela v rudniku je njegova najvišja pokojnina, ki mu jo izplačuje bratavska skladišnica, 800 Din. Če je doživel pokoj ob polnih službenih letih, ima doma ženo in kopico otrok, kako naj živi? Tri mesece potem, ko je nehal delati, se mora izseliti iz rudniških stanovanj in iskati stanovanje ter ga plačevati. Bada, ki jo najdemo v stanovanju teh vpokojencev, je naravnost strašna. Za dokaz o revščini teh ljudi naj omenimo le, da plačujejo za stanovanje mesečno po 4, 10, 15 in 20 Din, kar odvisi v glavnem od velikosti, nehišnosti in usmiljenosti gospodarjev. V teh kolonijah vpokojencev najdemo bečo, ki

si jo Slovenci ne moremo predstavljati. Na treh posteljah jih spi po sedem, in kakšne so te postelje, kakšna soba.

S počitvanjem ob delovnih dnevih pa beda med vsem delavstvom stalno raste. Družba radi nespoznava z državno upravo, ki ni več voljna, prevzeti doslej primernih količin premoga od rudnika, krajša vedno bolj delovni čas. Zadnji mesec so delavci delali komaj 15 dni v mesecu, komaj 15 dni so bili plačani, živeti pa so morali vseh 31. Državni upravi ne moremo zameriti, če kupuje premog tam, kjer je boljši in cenejši. Ne moremo pa razumeti, kako je mogoče, da je angleški premog, ki je po kvaliteti boljši, ki ga izkopavajo angleški rudarji, ki so neprimerno boljše plačani kakor pri nas, skoro enako drag, kakor premog naše zemlje, kakor premog, ki so ga izkopale slovenske roke, ki so za svoje žulje tako slabo plačane.

Trbovlje leže sicer v srcu Slovenije, naši ljudje kopljejo premog in vendar je to srce pravi pekel, dvakrat pekel. Osem ur pod zemljo. Pri pridje iztrpani iz rova, pa jih čaka doma pri ženi drugi pekel: otroci hočejo kruha, oče ga, in pa ne more dati.

Bodočnost je enako črna. Nikjer ni videti zboljšanja razmer. Tema je v rovi, žalost in obup v srcih, zunaj pa sije solnce. Miče pomlad k vstajenju. Kdaj pride za vas, Trbovlje, velika noč?

Če hočete za praznik dobro in poceni vino piti morate k

„Faimoštra“

— tam za vodo priti. —

Maribor

Dr. Kneblewski v Mariboru. Včeraj je prisel v Maribor znani propagator in organizator jugoslovanske poljske lige dr. Kneblewski v spremstvu dr. Moleta. Na kolodvoru so ga sprejeli zastopniki JC lige in pripravljalnega odbora za ustanovitev JC lige v Mariboru. Odlični gost je posetil mestnega župana dr. Juvana in druge osebnosti ter si ogledal nekatere mestne znamenitosti. Zvečer je bil v Grajski kleti sestanek prijateljev poljskega naroda. Upati je, da bomo v kratkem v Mariboru ligo, ki gotovo ne bo omejevala svojega delovanja na sprejemanje gostov, ampak ki bo tudi z intenzivnim kulturnim delom sodelovala pri zblizevanju poljskega in našega naroda.

Vladika dr. A. Karlin podeli jutri zjutraj ob 7 v Alojzjevi cerkvi letošnjim novomanjšnikom drugi višji red (diakonati).

Reharjevo »Učlovečenje« v Zagrebu. Zagrebški kritik in pisatelj Mesarič, ki se je udeležil premijere Reharjevega »Učlovečenja« v tukišnjem gledališču, je za interesiral vodstvo zagrebške drame za omenjeni misterij, tako da se že vršijo pogajanja zaradi gostovanja mariborske drame »Učlovečenje« v Zagrebu. Gostovanje bo bižčas še prihodnji teden.

Velikonočni trg. Kmetje so pripeljali večraj 83 vreč raznih poljskih pridelkov, slaninari na 28 vozovih 53 zaklanih svinj. Na senenem trgu samo dva voza sena. Prodajali so: karfiola 6—14, česen 18—20, čebula 250—3, sveže zelje 3—5, kislo zelje 4—5, glavna solata 2—5, radič 1, špinat 1, gobe 1.

Grebene zadeve. Na zadnji seji Mestnega sveta so dobili gradbeno dovoljenje: Fani Bayer Swaty za preureditev pritličja v Maistrovi 5; Leopold Kranje za prizidavo balkona in gradbo lope pri hiši na Ruški 29; Ivan in Marijana Zielina za gradbo pritlične stanovanjske hiše in gospodarskega poslopja v Dalmatinovi 10; Mihael Zentrich za gradbo pritlične stanovanjske hiše v Aljaževi 11; Ivan Globan za nadzidavo nadstropja na hišo Smolctova 10; Terezija Schweiger, zgradba pritlične stanovanjske hiše v Fochovi 22; Josip Domiter za zgradbo pritlične stanovanjske hiše v Koseskega 34; Maks Zilnik za zgradbo plota pri hiši na Vodnikovem trgu 36; Zorica, tvornica konfekcije, za zgradbo kanala pri tovarniškem poslopiju na Ruški 45; Jožef Klobasa za zgradbo kantinske barake v kompleksu vojašnice Kralja Aleksandra. — Uporabna dovoljenja pa so dobili: Josip Natak za zgradbo enonadstropne stanovanjske hiše ob Vrbanovi 73; Mihael Počivalnik za zgradbo avtogaraje, skladišča in pisarne v Tržniški 8; Filip Cerič za zgradbo dveh dvoriščnih stanovanjskih poslopij v Jelačičevi 12.

Prosvetna knjižnica na Aleksandrovi 6 posluje od 9—12 in od 3—7. Na velikih soboto pa od 8—12 in od 2—5.

Mariborski postarji priredijo dne 12. t. m. ob 14 na Trgu Svobode svojo običajno dobrodelno tombolo. Dobitki so sledeči: 1. tombola: pohištvo,

krasna spalna soba, jesenov les; 2. tombola: krasni pogrezniki živalni stroj, nadalje: moško ali žensko kolo, pitani prašič, fantovsko kolo, blago za komplet moško obleko, kuhinjska posoda znamke Herkules, porcelanski pribor za šest oseb, otomana in fotografski aparat. Razen tega še: 15 desetink, 25 petink, 50 četvork, 100 tern in 300 amb. Dobitki se bodo razstavili v trgovini Ribar v Ulici X. Čisti prebetelek je namenjen v podporo vdov, sirot in bolnih tovarštev.

Umrla je v starosti 77 let gospa Albertina Raunicher, vdova po sodniku. Blagopokojnica je bila vzorna mati in vneta podpornica revežev. Pogreb bo jutri ob 11 dopoldne iz mrtnišnice na mestnem pokopališču v Pobrežju. Bodi plemeniti pokojnici ohranjen časten spomin!

Mlekarnice stavkajo. Včeraj ni bilo mogoče dobiti na trgu mleka. Dogovorile so se okoliške mlekarnice, da zaradi novih predpisov ne prinesejo na trg mleka.

Skleat neznanega moškega je našel neki lesni delavec na neki skali pri Smolniku. V bližini se je nahajal nahrbtnik, samokres in slama. Zaenkrat je neznančeva usoda avrit v tajno kopreno.

Nočno lekarniško službo ima prihodnji teden lekarna Franca Albanež pri sv. Antonu na Frankopanovi cesti.

Mariborsko mestno avtobusno podjetje je ukinilo prago Vojnik — Celje.

Na dupleskem mostu so našli v sredo zvečer na tleh v krvi 13 letno učenko četrtega razreda osnovne šole Ana L. ter neznanke starejših let. Zadevo ima v rokah orožniška postaja pri sv. Barbri. Gre namreč za rešitev vprašanja: kdo je, ki je napojil obe dekleti z vinom, da je udarjal iz ust vinski duh in s kakšnim namenom...

Spirtuza kosa. V splošno bolnišnico je umrla v starosti 28 let služkinja Marija Gorican. Pogreb bo danes ob 16 iz mestne mrtnišnice na mestno pokopališče. — Rajko Ločnik, uradnik OUZD, star 37 let. Pogreb bo danes ob 17 iz mestne mrtnišnice na pokopališče. Pokojnikoma blag spomin, žalnočim naše globoko sožalje!

Moknarji... Prišli so. In tudi nesreče. 62 letni Franc Mastnak iz Silvnice je zadobil zaradi nenadne eksplozije tako težke opekline po obrazu, da so ga morali prepeljati v mariborsko splošno bolnišnico.

Za veliki petek. Rib je bilo na včerajšnjem trgu zelo veliko. Prodajali so jih kar na štirih stojnicah, in sicer: sardelice po 16 Din, karpi po 20 Din, jegulje po 24—30 Din, morski raki pa po 40 Din kg.

Osebe, ki trpe na žolčnih in jetrnih boleznih, želočnem kamnu, preobili tvorbi kisline in napadib protina, uredijo lenivo delovanje črev z rabo naravne »Franz-Josef-grenčice«. Možje zdravniške prakse se ne prepirajo, da je »Franz-Josef-voda« zanesljivo in zelo milo učinkujoče salinčno odvajalno sredstvo, ki se more priporočati tudi pri kilah, ranivi črevesja in prostatahperitrofi. »Franz-Josef-grenčica« se dobiva v lekarnah, drogerijah in spec. trgovinah.

Poučno potovanje gostilničarjev in hotelirjev. Poročali smo že o tem potovanju, ki ga priredi mariborska zveza gostilničarskih zadrug na Tirolsko, Predarlško, Nemško in Svico za svoje člane. Takšni poučni izleti so zelo važni, ker se nudi najlepša prilika ogledati si moderno urejene hotele in gostilne, kakršnih pri nas zelo pogrešamo. Bred dvoma je, da bo enotnost v slogu, notranja oprema, izobrazba poslužnega osebja, čistota kraja, izkoriščanje naravnih krasot ter obnašanje imelo na udeležence zelo velik vpliv. Vožaja se vrši samo podnevi, tako da se lahko razgledajo vsi kraji od Maribora po Koroški, Millštädtsko jezero. Visoke Ture, Inška dolina, Bodensko jezero itd. Prijave najkasneje do 15. t. m. z istočasnim nakazilom polovičnih stroškov na zvezo.

Za tri bedne družine so darovali celonovani dobrotniki 140 Din, dva ovoja jestvin, Kovac Ivanika pa dva vreči moke. Prav iskrena hvala. Darila se sprejemajo v upravi na Koroški 1 in v podružnici na Aleksandrovi 6 (prostor Prosvetne knjižnice).

Nezvestno so našli v sredo zvečer na Vrhovskem bregu pri Slov. Bistrici 27 Marijeto Toplak. Ležala je na tleh, poleg nje kolo Z avtobusom se je prepeljal v mariborsko bolnišnico, kjer je še vedno v nezvesti. Njeno stanje je zelo resno. Glede vzroka ni bilo mogoče še dobiti točnih podatkov. Nesreča ali napad?

Koks za kovače in cen'ralne kurjave

iz angleškega premoga

75 Din za 100 kg pri več em odjemu popust

franko plinarna nudi

LJUBLJANSKA MESTNA PLINARNA

Ljubljana

Letošnji ljubljanski »jogri«

Ljubljana, 2. aprila.

Danes je bil veliki četrtak, ko katoliška cerkev praznuje oni pomembni dogodek, ko je Kristus sedel s svojimi 12 apostoli pri zadnji večerji in ustanovil zakrament sv. Eucharistije. Danes pa obnavlja katoliška cerkev tudi oni globoko simbolični dogodek pri zadnji večerji, ko je Kristus umil apostolom noge.

V stolnici se je vršil obred umivanja nog davk. Cerkev je bila skoro nabito polna ljudi. Danes je bilo tudi prvič, da je sedanji knezoškof dr. Gregor Rožman izvršil ta obred. Najstarejši »jogere« je bil Valentin Sever z Brezovice pri Ljubljani. Star je 91 let. Sledijo pa mu po starosti: Janez Goltes iz Kamnika, star 88 let, Franc Novak iz Senčurja pri Kranju, star 87 let, Mihael Mihelič iz Kamne Gorice, star 86 let, Valentin Piber iz Ribnega pri Bregu, star 86 let, Jakob Jager iz Ljubljane, star 86 let, Janez Kadivec iz Nevelj pri Kamniku, star 84 let, Jožef Murn iz Stopič pri Novem mestu, star 84 let, Janez Vičič iz Ljubljane, star 83 let, Jožef Jelenc iz Kresnic, star 83 let, Albin Jebračin iz Ljubljane, star 78 let in Jakob Grčman, Benjamin med temi 12 »jogri«, ki je star 66 let. Skupna starost starčkov znaša 1005 let. Knezoškof je po obredu te starčve pokostil in pokostil vsakemu od njih tudi primeren denarni znesek, da si bodo mogli privoščiti kakšen priboljšek za praznike.

Kaj bo danes?

Drama: Zaprta.
Opera: Zaprta.
Nočno službo imajo danes lekarne: dr. Piccoli, Dunajska cesta 6, in mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9.

Zadnja postna pridiga v frančiškanski cerkvi bo drevi ob navadni uri. Predmel pridige: »Glejte, vaš kralj!« Govoril bo p. dr. Roman Tominec.

Velikonočne gnjati ne gredo. Po vsem svetu je razširjena navada, da si ljudje privoščijo za Veliko noč gnjati. Te tradicije se je Ljubljana vedno držala in je popustila od nje le med vojno, pa še tedaj z veliko nevoljo. Lani so bile na velikonočnem trgu gnjati po 30 Din kg in še dražje, pa so šle še kolikor toliko dobro. Letos pa je že pravo egiptovsko suho leto. Pa ne, da bi gnjati zmanjkalo, o ne, še preveč jih je, ampak zmanjkalo je nekaj drugega, namreč denarja. Gnjati gredo prav slabo in bo letošnja Veliko noč v Ljubljani dosti družin

brez gnjati. Cene gnjatem so sorazmerno visoke, — po 22 do 24 Din za kg, pa tudi po 20 Din že lahko dobiš velikonočno šunko — pa kljub temu jih ljudje malo kupujejo. Dandanašnji gospodarski red ali bolje rečeno nered, je že takšen, da čim več zemlja obrodi in čim več dobrin je na svetu, tem slabše se ljudem godi.

Rečna dušinska mati je izgubila sredo popoldne v Rožni dolini bankovec za 1000 Din, ki ji je padel iz torbice. Izgubiteljica bo v veliki zadregi ves mesec, posebno, ker so prazniki pred vratmi. Zato prosi izgubiteljica, naj bi ji poštini najditelj vrnil denar, za kar dobi lepo nagrado. Najditelj naj vrne denar ali na policijski ali pa v uredništvu »Slovenca«, ki tudi pove naslov izgubiteljice.

Bolgarska pianistka Dobri Hristov, ki koncertira dne 10. t. m. v Filharmonični dvorani, je uživala prvi glasheni pouk v Soliti in končala v Parizu. Umetnica pride prvič kot koncertna pianistka v našo kraljevino in bo imela tu tri koncerte in sicer v Ljubljani, Zagrebu in Belgradu. Naša dolžnost je, da posetimo koncert Slovanke iz sosednje Bolgarije v našem številu. Predprodaja vstopnic bo v Matični knjižarni.

Vsi ljubljanski kritiki so napisali nallaskavejšee ocene o letošnjem samostojnem koncertu gospe Pavle Lovsetove in njenih sodelovalcev gđc. Majde Lovsetove, violinista Pfeifferja in pianista Linovtka, ki sta oskubela spremljevanje porameznih točk. Koncert, ki se je vršil z našim uspehom v marcu, bo ponovila gospa Pavla Lovsetova s popolnoma istim programom v sredo 8. t. m. ob 20 v Filharmonični dvorani. Predprodaja vstopnic v Matični knjižarni.

Srajce, spornice in modne, kravate in nogavice, v krasni izbiri in nalceneje pri Šterk nasl. Karličnik, Stari trg 18.

Damsko perilo, moderne bluze, torbice, nogavice in rokavice, najnižje cene pri Šterk nasl. Karličnik, Stari trg 18.

Pevska zveza

Pisarna Pevske zveze se je preselila v Rokodelski dom, Komenskega ul. 12, kamor naj bodo odslej naslovljene vse ujele namenjene prošnje.

Seja žirneza odbora bo v sredo 8. aprila ob 10. dop. v Rokodelskem domu. Seja bo izredno važna, zato prosimo, naj bodo vsa okrožja zastopana.

Seja ljubljanskega okrožja bo v sredo 8. apr. ob 9. v Rokodelskem domu. Sklepani bomo o prihodnji prireditvi in naki izredno važni zadevi. Vsi zbori naj pošljejo zanesljivo zastopnike.

VABIMO NA OGLED

naše velike izbire

krasnih damskih plaščev, oblek in ovčnikov za gospode

Najcenejši nakup zagotovljen

DRAGO GURUP & KO., Miklošičeva c. 16, I nadstr.

Pod križem

Na veliki petek vsak kristjan za hip pozabi svoje težave in trpljenje in obrne vso svojo pozornost na veliki misterij, ki se je pred devetsto leti na današnji dan ob tretji uri popoldne dvignil na Golgati. Vsa misterij se mu bo dozdeval nadčesoven, a vendar v neposrednem stiku z časom kakor Oni, ki je za nas na veliki petek trpel na križu in nas pritegnil k sebi — Jezus Kristus Sin božji, Bog-človek. Kdor se bo zatopil v Jezusovo trpljenje, bo spoznal, da je ta dogodek nadčesoven a vendar v najtesnejši zvezi z časom, ker je Gospod hotel s svojim trpljenjem dati človeštvu odrešilno pomoč v njegovem zemeljskem trpljenju.

Vsi ljudje, obteženi z mukami in trpljenjem so čutili neko tolažbo v zavesti, da ne trpe samo oni, ampak, da morajo vsi ljudje prenašati svoje — nekateri večje ali vidnejše, drugi manjše — trpljenje. Zato, če hoče kdo tolažiti svojega bližnjega, ni neupravičeno vprašanje, ki ga mu stavi prizadeti: »Ali ti sploh veš, kaj je to trpljenje. Morda si pobral kje v kakki učeni knjigi nekaj učenih fraz, katerih ne bo nihče razumel, toda — trpljenja ne poznaš! Kdor bo gledal na Križanega, temu se to vprašanje ne bo prikradlo na ustnice! Vsi vemo, da Gospod Jezus Kristus pozna človeško trpljenje kot malokdo, da, kot nihče drugi. Že v mladosti se je moral sprijazniti z revščino in pomanjkanjem, že in iskoto, trpel je preganjanje in prenašal zbedljivke, jokal je in tožil. In to trpljenje ga je spremljalo skozi vse življenje. Pozneje se je še bolj množilo. Poganjanje je postajalo vedno huje in izrazitejše, dokler ni doseglo svojega vrhca in konca — smrti na križu. Vse, kar je sploh mogel kedaj pretrpeti kak človek — vse to je že v mnogo huji meri pretrpel Kristus. Še nam to že po preroku Jeremiju: Pogledite ga, ali je še kakla bolečina kakor je bolečina moja.

Če bi mogel kdo tolažiti človeštvo v njegovem

trpljenju, more to storiti Kristus. On pozna naše trpljenje. Če more kdo pomagati trpečim v njihovi bridkosti, more Kristus, ki nas je s svojim trpljenjem rešil trpljenja. Če premišljujemo natančneje to njegovo trpljenje, bomo videli, da je hotel, privolil in trpljenje in ga ljubil do smrti na križu.

Na splošno imajo ljudje velik strah pred vsem, kar je združeno s kakim trpljenjem. Čim jim grozi kakla nesreča, že tožijo in trepetajo; če je tu, so vsi zmedeni in ne vedo kaj bi počeli; če ga morajo prenašati, ga prenašajo z odporom in nevoljo. Kristus-Bog je delal drugače. Njegova duša je ljubila trpljenje in ta ljubezen je spremenila trpljenje v lahko in mu odvzela vso bridkost ter ga navdala z blagoslovom. Ljubil je one, ki so ga mučili in molili zanje: »Oče, odpusti jim!« Velikasten mir opazimo na njegovem obličju. Mirno je prenašal vse zasmehovanje, bičevanje in vojskov, pretrpel bičanje in pustil, da so mu dali na glavo trnjevo krono, velikasten mir je odseval iz njegovega izraza, ko je zagledal tebe, ki si...
končno njegovo človeško življenje. Njegova ljubezen do trpljenja ni omagala on...
bi si mogli ljudje privoščiti to lepo lastnost in jo pokazati v prenašanju svojega trpljenja! Zastonj bi bili vsi naklepi globlji ljudi proti njihovemu bližnjemu, dobrohotno bi pretrpel trpljenje, ki bi mu ga pripravili Brez uspeha bi brezobzirni navedeni prijatelji žalili svojega druga, če ga oni v srcu res ljubijo. Tudi muke, povzročene po političnih gonjah bi postale znosnejše, če bi se potrudili in gledali nanje pod vidikom Kristusa trpečega na križu.

Na podlagi Jezusove ljubezni do trpljenja si moremo razložiti, zakaj je Kristus tako kraljevsko pretrpel vse muko. Njegova ljubezen do trpljenja mu je pomagala trpljenje prenašati in premagati. Vedno, celo med trpljenjem samim jasno pove, da nima nihče oblasti vzeti mu življenja. Kar je rekel farizejcem, ko so ga preganjali radi odraščanja sloparstva, ko jim je rekel: »Nihče mi ne

more vzeti, ampak ga jaz sam od sebe dam. Oblast imam ga dati in oblasti imam ga zopet vzeti, isto je ponovil pred Pilatom, ki se je bahal s svojo oblastjo in ga je kratki Jezusov odgovor: »Nobene oblasti ni ne imel do mene, če bi ti ne bila dana od zgoraj.« Žudovito pomiril. Odločen je njegov protisil proti hlapcu: »Če sem napak govoril, spridi; če pa prav, kaj me biješ. Norčujejo se z njim — on molče prenaša njihovo zasmehovanje. Morilci ga približejo na križ, na katerem umira sramotno smrti, toda njegove zadnje besede niso obupni klici: »Sedaj je vse izgubljeno! ampak zmagovalni vzklik: »Dopolnjeno je!« Kakor v Getsemani tako je vedno in povsod odločno stopil pred svoje preganjalce z odkrito besedo: »Jaz sem! Tu me imate!«

Kako žalosten je — če pomislimo na božjega Odrašenika — pogled na ljudi, ki pod svojim križem popolnoma obnemorejo. Polasti se jih dvom, izgine vera, nespodobni so za vsako delo, to so posledice njihovega trpljenja. Zakaj to? Pozabili so besede sv. Petra: »Kolikor s Kristusom trpite, se veselite, da se boste tudi v razreditju njegovega veličanstva veselili in radovali!« Zato nimajo moči, da bi vzdržali; podležijo in omahnejo. Toda ne vsi. Mnogi so se naslonili na Jezusa in zmagujejo z njim. V zvezi s svojim božjim Odrašenikom premagajo vse ovire. Naj jih je življenje prevarilo v njihovih upih, oni delajo dalje in ne obupavajo. Če so jim ljudje njihove dobrote in naklonenost pomislili z nevelikostjo in natočevanjem, oni še nadalje dele dobrote in skrbje za druge po vzgledu svojega Učenika in Vodnika. Če je vse njihovo življenje ena sama skrb, nepretrgano delo, trud in trpljenje, oni ne obupavajo, stoji pod križem in vztraje, dokler ne pride čas, ko Bog dovoli, da tudi oni reko a Kristusom: »Dopolnjeno je!«

Kdor v mnogem in težkem trpljenju neprestano gleda pred seboj na križu umirajočega Kristusa in se vprašuje, kje je zajemal Kristus moč, da je mogel vse to pretrpeti, bo mogel dobiti samo en odgovor: Kristus je trpljenje poduhovil in mu dal božji pečat. Vedel je, zakaj je trpel, brez

njega bi bilo človeštvo izgubljeno. In kakor je nekdo s svojo vsemočnostjo z veseljem ustvaril svet in tuko, tako je sedaj z enakim veseljem isti svet s svojim trpljenjem odrešil. »Zakaj Sin človekov ni prišel, da bi se mu streglo, ampak, da bi stregel in dal svoje življenje v odkupnino za mnoge.«

Vse te misli o trpljenju in o odrešenju po trpljenju pa se zde nekaterim samo prazno govorjenje, oni hočejo močnejših dokazov in tudi teh nam je dal Kristus. Odprti grob, Kristusove poveličane rane in njegovo poveličano telo nam dokazujejo resničnost besed sv. Pavla: »Trpljenje sedanjega časa se ne da primerjati s slavo, ki se bo razodela nad nami!« Polprežljivo prenašajmo svoje trpljenje in mislimo na njega, »ki je sanega sebe izničil, vzel nase podobo hlapca, postal sličan ljudem in bil po vnanosti kakor človek. Ponizal se je in bil pokoren do smrti, smrti na križu. Zato ga je tudi Bog povzval in mu dal imo, ki je žež vsa imenaa. Vsako pontžanje in trpljenje bo poplačano od Boga, zato ne tožimo, ampak se zavedajmo trpljenja v sedanjem življenju ni mogoče primerjati s prihodnjim plačilom. Bog ni hotel, da bi bila nebesa na zemlji, ampak da je naše življenje trpljenje, katero moramo pretrpeti. Zato pa je treba pogumnih ljudi in velikodušnih src, ki se pri trpljenju uče trpeti za druge. Če bomo gledali na Kristusa pod vidikom Kristusovega trpljenja potem nam bo postalo lahko, nekaj velikega in od Boga poslanega, sredstvo, potem katerega bomo dosegli vedno arečo stanovitni v veri in pogumni v trpljenju.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Petek, 2. aprila: Zaprta.

Sobota, 3. aprila: Zaprta.

Nedelja, 4. aprila ob 20: CIRKUSKA PRINCESA.

Premijera. Izen.

Ponedeljek, 5. aprila ob 20: CIRKUSKA PRINCESA.

filma, Vidiš na platnu, kako lev raztrga živega človeka. Filmska družba je zvičajno najela zamorca, češ, naj gre levo v žrelo, izkušeni lovci pa čakajo z nabitiimi puškami, da v kritičnem trenutku leva ustrelje. Zamorec se je dal pregovoriti pri visoki obljubljeni nagradi. Kritični trenutek je prišel, operater je hitel smetati, lovci gledati — senzacija vseh senzacij je narejena. Na filmskem traku je za vse večne čase ohranjen prizor, kako lev raztrga ubegačega zamorca.

Groza. Groza?

Propaganda v Piscatorjevem gledališču

Propagandno gledališče. Piscator je ustvaril za Evropo gotovo najpresenetljivejše in najuspešnejše propagandno gledališče. Postavil ga je popolnoma v službo komunistične ideje. Njegove prizoritve nimajo drugega namena kot propagando, reklamo za vsako ceno. V koliko se to sklada z načeli umetnosti — pa še tako prevratne in moderne — prepustim v sodbo komurkoli razen tistim, ki jih Piscatorjevo gledališče tako razdira in navduši, da pojejo vseh deset kritic internacionala po zaključku predstave.

Iz velikega gledališča »Am Nollendorfplatz«, kjer je napravil »Pleites«, se preselil Piscator v mali in stariški »Wallnertheater«. Vstopnice razdaja stranka brezposelnih zastoj, v »Rote Fahne« pa je vsak dan kupon: kdor se pri blagajni javi s kuponom, plača polovično ceno. Predstave so vsak večer nabito polne...

Piscator je moderni režiser. Poslužuje se vseh sredstev, ki so modernemu gledališču na razpolago: filma, glasbe, naznačenih scenarij, sodelovanja publike pri igri itd. Skratka: vse statira pri igri, ki postane manifestacija prisotnih za to ali za ono idejo. Sejma. Reklama in propaganda.

»Des Kaisers Kulis« — roman nemške vojne mornarice prenesen na gledališki oder. V filmu bitka pri Skagerraku. Na platnu razteje iz malega v ogromno številke: 1 milijarda 600 milijonov mark — od štirih popoldne do polnoči — 1 milijarda 600 milijonov mark — toliko je veljala bitka pri Skagerraku — od štirih popoldne do polnoči. Vsako jutro toliko in toliko milijonov, vsako minuto toliko in toliko milijonov, vsako sekundo toliko in toliko milijonov mark. Kakor v knjigovodstvu ves potek bitke: ob tej uri in tej minuti se je potopila ladja x: toliko in toliko mrtvih toliko in toliko stroškov, račun izstrelkov, račun groze in strahu — črta: toliko in toliko je veljala v vsem pomorska bitka pri Skagerraku. Gledalec postane tesno. Propaganda je učinkovita. Prikaže se krmar nemškega naroda. Najprej visoki škornji, nato roke in krmilno kolo, do obraza — Viljem II. — Občinstvo tuli in psuje.

Prizor na odru. V hamburški špelunki. Pijani mornarji kolnejo vojno. Vstopi debelšen vojni liferant s časopisom. »Znaga! Toliko in toliko tisoč ujetnikov.« Odgovor v zboru: »In toliko in toliko tisoč mrtvih.« Pretep. Verzičnika vržejo ven. Drug prizor. Potapljačjoča se ladja. Na ogrođu, ki predstavlja prezez ladje, posamezne figure, na mostu admiral. Povelja. Spodaj kurjači, spodaj kabanirji. Vsi zginejo z ladje. Komandant tolaži kurjače. Ni nevarnosti — in komandant zgine. Ni nevarnosti — in kurjači kartajo — ladja se potaplja. Vdere voda — Obup. — Nov prizor. — Zaročniki se zbirajo na ladji in pripravljajo vstajo mornarice. Izdajica zavoha in izda. Ujamejo voditelje. — Nov prizor. — Voditelji se zagovarjajo pred vojaškim sodiščem. Vsak stavek je parola za občinstvo, ki aplaudira, vsak stavek zadane in občinstvo izraža svoje simpatije in antipatije. — Voditelji so obsojeni na smrt, drugi na težko ječo. — Nov prizor. Prevrat. Upor. Iz občinstva stečejo na oder obsojeni voditelji — objemajo, navdušeni sprejem. Glavni govornik našteva datume, važne za rast stranke, važne dogodke, ki so pomenili v Nemčiji uspeh ideje. Rast ideje simbolizira s plezanjem po ogrođu. Vrhunec doseže tistega dne, ko je Hamburg padel v roke komunistom. Viharajo nemško zastavo zaluči na tla in razpne rdečo. A začne se nazadovanje, unik. Nazadovanje črnih dni in plezanje po ogrođu niždo. Glavni govornik je pripezel nazaj na oder, spremljan od zboru, ki ob vsakem črnem datumu vpije med občinstvom, od slednjega kropko podprti: »Kulis! Kulis! Kulis!« — Glavni govornik: »Leta 1931, v marcu —« tovariši ga prekinajo. Vse obmolne. Iz ozadja odra stopi naprej v zimsko suknjo odet gospod, s klobukom na glavi, položi glavnemu govorniku roko na ramo in reče: »V imenu postave Vas aretiram.« Zastor.

Občinstvo poje vseh deset kritic internacionala.

Drugi. »Paragraf 218.« — Propaganda za svobodno odpravljanje plodu. Najnapetiji prizor: Občinstvo je vabljeno, da glasuje za ali proti paragrafu.

Občinstvo poje vseh deset kritic internacionala.

Gledališče je vsak večer razprodano. Brezposelnici imajo podstop. Kdorkoli je kunil »Die rote Fahne« — plača polovično vstopnico. Brezposelnici so dgerber material, nanje propaganda najbolj živo učinkuje. Pri njih ima Piscator najboljši uspeh.

Sovietska poročevalka

Prijatelj Vladimir mi telefonira, da bo zvečer večja družba obiskala gospoda in gospo Kajit. Gospod je ruski slikar, gospa berlinska poročevalka moskovskega lista »Izvestija«. Domesenjena.

V krajini in razkošni hiši ob Kurfürstendammu, zgoraj na stropu ima slikar Boris Kajit svoj atelje. Krasen prostor, razkošno opremljen. Zraven sobe, kuhinja. Centralna kurjava, radio, telefon, gramofon, kopalnica. Bogate preproge, na stenah orožje, lični izdelki ruske umetnostne obrti. Zivahna družba. Anny Grete, Vladimir, Boris, gospa Kajit in jaz. Ogledujemo slike »sodrug« Borisu. Vprašam ga, kdaj je došil to-le tiložitje. »Pred dvema tednoma.« — Vprašam pothtem Vladimira, koliko časa že visi to-le tiložitje v ateljeju. Dve leti že zahajam sem, dve leti že visi...

Razgovor se suče okrog lepih žensk, avstrijsko-nemške carinske unije in teh preklelih »Nazijev«, ki dajo toliko opravka »sodrugom«. Boris razklada: »Djenci ujeta. Iz Moskve ni prišel denar, ki je pozoren Gospa Kajit, ki se zaveda, da niso prisotni sami verni sodrugi, se vmeša: »Denar ne gre iz dežele, ako ni prišlo zanj blago v deželo. Naš denar, ki je zaslužen, čeka v Moskvi. Ko odidemo v Rusijo na počitnice, ga zapravimo. Izplačujejo nam le eno kletjino...«

Hvala lepa, si mislim. Deset mesecev garaj in stradanje — v dveh mesecih počitnice pa zapravi dvatisoč dolarjev — v Rusiji, da ne bo treba izvažati denarja iz dežele. Pametno ravnanje, če je podprto s sodrugarsko vestobno. Gospod Boris ni videti preveč navdušen, da bo moral zapravljati denar v Rusiji, kjer mu ženske niso všeč — saj se je oženil z Nemko. Bolj bi mu bilo všeč, ako bi v Rusiji stradal in v Berlinu zapravljaj.

Z Bogom, Berlin!

Dejali so mi, da je »Kabarett der Komiker« vsakakor vreden enkratnega obiska. Vpraševal sem namreč, ali še obstoji kabaret »Grössenwahn«, v katerem so sodelovale svojčas nekatere prav zanimive osebnosti iz nemškega umetniškega sveta — pa je podjetje že davno pronašlo. Kabaret komikov vodi konferencier Robitschek, sodelujejo pa v glavnem umetniki z vsega sveta. Akrobatika v malem in velikem, akrobatika telesa in duha.

Vidiš n. dr. kratko igrice kot nekaj iz vlecak iz »Alt Heidelberg«. Robitschek razklada, da je prisiljen prizoriti to igrice, ki je bila pripravljena pred dobrimi dvajsetimi leti, ker zahteva vzorilov sodnija na podlagi neke pogodbe. Med tem je čez igravce zrastle trava in bojda tudi vsobina ni več sočelna. Zares so mladeniči pleškali, mladenka ima srebrne lase, njen draži — kolestar po poklicu — brado la Andreas Hofer, njegov sinček, ki ga je pred mladenko tajil, debelustast gospodič v najljepših letih. — Ko je igrice odigrana, nastopi Robitschek s šomom časovnikov in servisu občinstvu kritike. »Lokalanzeiger« vopreša patriotične ideje in svetuje črtati v komadu vse, kar ne služi višjim narodnim idealom. Ker je treba kritiko poslušati, bo zdaj takoj vstopila igrice v duhu in za čitatelje »Lokalanzeigerja«. Levičarski tisk pogrteša revolucionarne ideje in se pritožuje, češ, da je igra predloča. — Igravci so uniformirani, na prsih jim blestita srca in kladivo, njih govorica je jako skona: v naglici si lučajo odsekane besede v obraz, hitro se primejo pol navduha, udarjijo bkrati vsi z nogo ob tla in dvignejo glave vzklikajo: Revolution! — Zastor. Nazadnje hoče ustreči Robitschek še kritiku Alfredu Kerru, čigar ocena se glasi: Naslov — Striche, Striche, Striche. — Schon dagewesen — Striche, Striche, Striche. No, zani! Zastor se dvigne, oder je nrazen, zastor pada.

Ljudje so plačali 1-4 marke vstopnine (razmeroma so vstopnine v Nemčiji nizke, nemara zato, ker je zabaviščevrevč), so popili pivo ali čaj, nazadnje so odšli spat. Da, kako si predstavlja človek, ki čita v kavarni »Union« v Ljubljani repertoar velikih mest, kako si s koornenjem predstavlja, da bi bilo čudovito pohiteti k tej ali oni prireditvi. Na licu mesta na se mu zdi smešno, škoda časa, škoda iluzije.

Jutri zjutraj ob pol osmih krenem na pot: Dresden mimo grede, Praga, Dunaj.

Zbogom, Berlin. Ne jemljim slovo s težkim srcem.

Sikstinska Madona in slovo

Dresden. Kratka postaja v Dresdenu od enega vlaka do drugega. Opravka nimam posebnega, le milka me, da bi se spet enkrat sprehodil po dobro znanih ulicah, da bi obujal spomine na moje prvo bivanje v Nemčiji, ki sem jo spoznaval začel v Dresdenu.

Se se spominjam, kateri tramvajski voz pelje do Müller-Berser-Strasse, kjer stanuje igralec Lindner, kateremu imam sporočiti od tašče iz Berlina lepe pozdrave, hkrati pa obnoviti nekdanje najino prijateljstvo, ki je namj čas položil težko bruno. Lindner je bolan, leži na divanu, prav tako, kakor sem ga ob prvem srečanju pred leti našel, izmučenega od dolge in težavne skušnje. Prav tako kakor tedaj se opravičuje, da ne more vstati in me prost, naj se vvedem, da mu kaj povem. Prav tako kakor tedaj, le s hudomušnim nasmeškom, mi ponudi cigare. (Pri Lindnerju sem kadil svoji prvi dve cigari. Ko je bilo druge pol, me je obila zana in me je Lindner pod pazduho vodil v kopalnico, drgnil in z vsemi mogočimi sredstvi spravljal k zavesti.) — Pogumno pripalim cigaro in na tihem obžalujem, da sem se kajenju že tako privadil, da se mi ni treba bati, da bodo spet sitnosti in mučni prizori.

Obujava spomine, pomenkuljeva se o igralcih in igralkah, ki so nastopali vsodčas v dresdinski drami — večinoma so še vedno v Dresdenu, le mnogi novi in mlajši so prišli, starejši postajajo že korifeje. Alice Verden? Poredkoma nastopa, nekdanj najboljši priljubljeni in najbolj slavljena, v evetu svoje mladosti. Devet let. Pravijo, da je nekoliko zastarela.

»Vi ste pustili gledališče? — Škoda je in ni škoda. Še sam časih premišlujem, ali bi ne bilo boljše živeti meščansko, uradniško življenje. A v meni je kri preglasna. Pripovedoval sem Vam že, da sem začel svojo kariero v cirkusu kot akrobat na trapezu... Preveč koreninim v tem ciganskem poklicu. Bo že prav...«

V galeriji. Nisem mogel mimo Zwingerja, ne da bi bil vstopil v galerijo, pozdraviti vsaj mimogrede Sikstinsko Madono. Tam je na koncu, v posebni sobi, in ljudje sede pobožno na zametastih klopek...

Zares, tu je čas obstal. Nič se ni spremenilo. Slika v svojem razkošnem okviru, na bogatem podstavku, nekoliko okrenjena proti oknu, sredi prostora, ki je z rdečim rozastim damastom tapetiran, ljudje sede in stoje pred njo v spoštlivem molku — kakor vselej, kadar sem stopil v ta kraj. Po prstih prihajajo, po prstih odhajajo.

Kje trobnijski kosti Rafaela Santi — njegova Madona pa kakor da je ta hip privihrala na oblaku, z Jezuskom na roki, pobožno klečečima figurama sv. Siksta in sv. Barbare čudovito prikazen.

Dovršeno to slike, ki je nastala gotovo pod vplivom Leonardovega iskanja matematične popolnosti, a je prežeta z Rafaelom svojstveno melodično barv in življenja, monumentalnost te podobe, ki le sama v sebi dočela zaokrožena in od tega sveta odločena, me vabi v meander razmišljanja, a moj čas je odmerjen in s težjim srcem se poslavljam od te same slike nego sem se poslovil od vse Nemčije...

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA.

Začetek ob 20.

Petek, 3. aprila: Zaprt.

Sobota, 4. aprila: Zaprt.

Nedelja, 5. aprila: ŽIVLJENJE JE LEPO. Ljudska predstava po znanih cenah. Izven.

OPERA.

Začetek ob 20.

Petek, 3. aprila: Zaprt.

Sobota, 4. aprila: Zaprt.

Nedelja, 5. aprila ob 15: DIJAK PROŠJAK. Ljudska predstava po znanih cenah. Izven. — Ob 20: SNEGURKA. Premijera. Izven.

Na begu ustreljen tihotapec

Tragična smrt družinskega očeta.

Slov. Krajina, 1. aprila.

Tragična usoda je zadela Kozlarja Andreja iz Tonja, očeta petih nedorastlih otrok. V okolici D. Lendave je prodajal kresline kamenčke. Radi tega je bil prijavljen finančni straži v Pivnici. Nato je bil aretiran in zasilan. Pri njem so našli večjo količino kamenčkov. Ker se je bal kazni, je pri zaslišanju navajal napačne podatke, razen tega pa je tudi skušal pobegniti.

Po zaslišanju pa je eden izmed stražnikov peljal na orožniško postajo v Dolini. Mož je bil zelo nemiren in se je ponovno pripravil na beg.

Uboj na Dunajski cesti

Ljubljana, 2. aprila.

Danes opoldne je prišlo na Dunajski cesti, v bližini topničarske vojašnice do krvavega dogodka, ki sta ga povzročila slepa strast in pa želja po maščevanju. Ta krvavi dogodek pa daje javnosti tudi nekoliko pogleda v mentaliteto tukajšnjih bosanskih delavcev, katerih živstovanje in misljenje se dokaj razlikuje od naših pomov. Žrtve krvavega dogodka je delavec Franc Štrajner, rojen leta 1910 v Velikem Gabru na Dolenjskem. Štrajner je bil pred približno tremi tedni v Pavskovi gostilni na Šmartinski cesti. Družba, v kateri je sedel, je bila in tudi Štrajner sam se je tedaj precej napil. Poleg te družbe pa so sedeli v gostilni tudi neki Bosanci, ki so tudi popivali. Med obema družbama je prišlo tedaj do hudega prepira in v tem prepiru je Štrajner udaril enega od Bosancev s steklenico za pivo po glavi in ga lažje ranil. Vsa zadeva je prišla pred sodišče in danes sta bila oba, to je omenjeni Bosanec in pa Štrajner povabljeni k preiskovalnemu sodniku, ki ju je hotel zaslišati. Štrajner sam je res prišel k zaslišanju, prav tako tudi nekaj priči. Ni prišel pa tedaj tepeni Bosanec.

Okoli polodne se je Štrajner vračal z večjo družbo po Dunajski cesti domov. Z njim so bili še delavci Martin Kržišnik, pri katerem je Štrajner stanoval v vili Gnezdi na Mariborski cesti, dalje Kržišnik Stanko, Šturm Franc in še dva druga delavca ter Kržišnikova žena. Vsa družba se je poprej sestala v gostilni pri Kovaču v Kolodvorski ulici in tam so spili nekaj vina. Vendar pa pijani niso bili.

Na Dunajski cesti pred Kačičevo gostilno je družba opazila, da gre po drugi strani ceste neki Bosanec. Kržišnik je na tega Bosanca opozoril Štrajnerja: »Vidiš, to je pa tisti Bosanec, ki goji proti tebi revanž! Ta Bosanec je bil namreč tedaj v družbi, ko je Štrajner pretepel njegovega prijatelja. Kot prijatelj se je čutil tudi ta drugi Bosanec.

Smrt pravičnika

Štepanja vas, 2. aprila.

Umrli je v Štepanji vasi 2. aprila Janez Černe, po domače Bajdovec star 82 let. Petnajst let ga je morila naduha, kateri je vsako zimo po svoji močni naravi uspešno kljuboval, to sponlad ga je pa premagala. Z Bajdovcem je zapustil Štepanjo vas premožen mož, mož poštenjak od nog do glave, do pitice vesten in globoko veren. Vsi so ga spoštovali.

Bil je 35 let občinski odbornik, ključar v Štepanji vasi 25 let. Na Domoljuba je bil naroden, odkar je začel izhajati. Globoko rano mu je vsesela vojna, ki mu je vzela edinega ljubljeneega sina, ki je nanj zidal vse. Preostali omoženi hčeri ga nista mogli utolažiti. — Ko je pred 4 leti umrla še žena je postal mož otožen in se je čutil strašno osamljenega. Pa je to bol junško nosil. Je že tako božja volja — je vselej rekel, kadar sva o tem govorila.

Cez leto je še vedno delal, mraz ga je pa posadil za peč, kjer je večinoma sponel.

Vsak dan je prebral življenjepis dnevnega svetnika. Čez zimo ni mogel zaradi kašlja k maši, pa je vsako udeležbo doma prebral pridigo iz Duhovnega pastirja, katerih več je poddedoval po umrlem dekanu Ilvarju, in zmoli vse tri dele rožnega venca. Velikokrat je bil za smrt previden — pa se je vselej otresel smrti. Večera popoldne je v hitrici poslal po duhovna k sv. Petru, da je še enkrat prejel sv. zakramente za umirajočce, proti jutru 2. aprila je pa ugasnil.

Upamo, da je bila sodbja pred Bogom lahka, plačilo bo pa večno. Naj zrastejo na Tvoji lepi domačiji možje poštenjaki, v srcu in v dejanju verni, kot si bil Ti — zlata duša.

Bolnišnica v drž. upravi

Ljubljana, 2. aprila.

S 1. aprilom je prešla ljubljanska bolnišnica v državno upravo. Ljubljanska bolnišnica, ki je bila najprej deželna, potem državna, nato občinska ter zatem banovinska, je končno zopet prišla v popolno upravo države. Posledice tega, da je bolnišnica prišla v državno upravo, pa so presenetljive. Ravnanstvo bolnišnice je na podlagi neklih predpisov o varčevanju določilo, da so porcije kruha manjše. Prav tako se zmanjšajo tudi porcije mesa. Bolniki seveda tega varčevanja niso nič kaj veseli. Dovoljujejo si pripomniti, da je varčevanje že na mestu, kadar gre za velike izdatke. Toda varčevali pri kruhu ali pa celo pri bolniški hrani, nikakor ne gre. Pa tudi uslužbenec niso najbolj veseli novega stanja. Ravnanstvo jim je moralo namreč začeti odtrgovati razne prispevke, ki jih poprej niso plačevali. Te prispevke pa odtrguje samo nižji uslužbenec, to je duvničarjem. Za to je poprej plačevala bolniška blaginjo banovina, sedaj si morajo pa sami. Posledice tega, da je bolnišnica prišla v državno upravo so se pokazale že prvi dan. Kaj vse še pride na vrsto, pa nihče ne ve.

Junak - invalid

Šmartno pod Šmarno goro, 31. marca.

G. Alojzij Peterlin, posestnik in zidar iz Gor. Gamelj, je bil leta 1914 ranjen v bitki pri Premyslani. Dobil je kroglo v rano, del kosti v stegnu. Zdravniki jo niso mogli izdreti. Nostl jo je do 23. marca letos. Ta dan ga je pa tako mučila, da je opešal domov grede v Straži. Vzel v roke žepni nož in našel na sebi operacijo. Ni odnehal, da je kroglo stegnil iz rane. Začel rajati od veselja. Takoj drugi dan pa v bolnico, da so mu rano izprali in obvezali. Kajpada so ga zdravniki karali, da se kaj tacega loti. Sam ima upanje, da bo kmalu dober, to je po tolikih letih 5 cm dolga krogla iz telesa.

Naposled se mu je posrečilo zbežati. Tekel je tako naglo, da ga stražnik ni mogel dohiti. Trikrat ga je pozval, naj se ustavi, a brez uspeha. Nato je stražnik ustrelil v zemljo. Begunec se tudi za to ni znebil. Stražnik je potem pomeril možu pod nogo in sprožil. Kozlar je zakrilil, omahnil tu se zgrudil na tla. Krogla je razdrla hrbtne kosti, predrla odvodno žilo in jo povzročila takojšnjo smrt.

Nesrečni slučaj je vzbudil po vsej okolici veliko pozornost in sočutje, zlasti radi tega, ker je to iz Trnja že druga smrtna žrtv tihotapectva.

nec užujenega in je hotel prijateljevo čast maščevati. Prišel je že v kuhinjo Dukičevega delavstva, kjer je Štrajner kahal in je tedaj napadel Štrajnerja, vendar pa se ga je ta tedaj odkrižal.

Ko je Kržišnik opozoril Štrajnerja na tega Bosanca, je Štrajner stopil čez cesto k Bosancu, da bi ga »vrasal kje se je popoldne nahajal tepeni Bosanec da ga ni bilo k preiskovalnemu sodniku. Komaj pa je Štrajner izpregovoril dve, tri besede, je Bosanec v trenutku izvlekel nož in skočil proti Štrajnerju. Ga sunil v levo ramo. Sunil ga je samo enkrat, nato je izvlekel nož iz rame in se obrnil, kakor da se ni nič zgodilo ter odšel dalje po svoji poti. Pa tudi Štrajner se prvi trenutek ni nič razburjal zaradi rane, ker najbrže ni mislil, ta je nevarna, bolečina pa nemara tudi ni čutil. To tem dogodku pa se je Štrajner obrnil, šel mirno čez cesto nazaj k družbi in šele tedaj mu je postalo slabo, tako da je moral v vožo Kačičevo gostilno, kjer se je zgrudil. Njegova družba je takoj poklicala reševalni avto, ki je Štrajnerja pripeljal močno krvavečega v bolnišnico. Tam so Štrajnerja takoj nudili zdravniško pomoč in mu poskušali ustaviti kri. Vendar pa je bila takojšnja pomoč prepozna, ker je imel Štrajner prečkano žilo odvodnico in je izgubil še preveč krvi. Okoli dveh popoldne je Štrajner zaradi izkrvavenja umrl.

Takoj po dogodku je policija aretirala napačalca. Je to 24letni Ibrahim Hamžić, doma iz Velike Kladuže v okraju Cazin v Bosni. Hamžić stanuje v mestni gramozni jami, kjer ima svojo barako. Hamžić je oženjen z neko Slovenko.

Policija je Hamžića popoldne že zaslišala. Hamžić je mirno in ravno dušno izpovedal vse, kako se je zgodilo. Izjavlja pa, da Štrajnerja ni hotel ubiti, temveč mu samo malo pokazati, kaj so Bosanci. Trdi tudi, da je mislil, da ga bo Štrajner napadel. Policija ga zvečer še zaslišuje.

Luška cesta

Kamnik, 3. aprila.

Važen dan za Kamnik bo 1. april 1931. Gosp. ban je odobril 50% prispevek k stroškom zgradbe nove banovinske ceste Crna pri Kamniku — Kranjski rak — Luče. Ostalih 50% pa morajo prispevati lokalni faktorji. Proračun za zgradbo ceste do blv. se štajerske meje znaša 1.500.000 Din. Prispevki lokalnih faktorjev so razdeljeni sledeče: Cestni odbor plača 21%, mesto Kamnik 13%, občina Gozd 6%, občine: Zupanje njive, Mekinje in Stranje po 3%, občina Bistričica 2%. Zastopniki navedenih korporacij so danes najeli posojilo pri Mestni hranilnici v višini 750.000 Din, ki so bo amortiziralo v desetih letih. Na sestanku je bilo sklenjeno, da se morajo zaposliti pri zgradbi nove ceste v prvi vrsti domači delavci, ki so sedaj brez zaslužka zaradi lesne krize.

Dolgoletna pogajanja so sedaj privedla do tega uspeha, da bomo vendar dobili tako zaželeno cesto v Luče, ki bo za naš tujski promet veličanske važnosti. Kakor slišimo, bo banska uprava v kratkem razpisala oddajo del za cesto.

Zborovanje je vodil okr. načelnik g. dr. Ogrin. Udeležili so se ga pa vsi župani zgoraj navedenih občin in več odbornikov.

Prometna vprašanja kamniškega okraja

Ljubljana, 30. marca.

O večeršnjem tujsko prometnem zborovanju v Kamniku smo deloma že poročali v »Slovenskem listu«. Navajamo že, da je imel na zborovanju za nimiv referat o prometnih vprašanjih kamniškega okraja Anton Cerer, predsednik gostilničarskega združenja v Kamniku.

Kamniški okraj ima skupno 230 kilometrov cest, med njimi 39 državnih. Vendar cestna mreža v okraju še ni popolna, ker manjka ugodne zveze z gornjo Savinjsko dolino. Čez 40 let so stara prizadevanja za cesto Kamnik — Crna — Luče. Vprašanje ceste v Luče je dozorelo ter se bo cesta letos začela graditi.

Važna je dalje cesta v Kamniško Bistrico, za katero se takisto naš okraj prizadeva že več let. Zdar, ko je vzel ministristvo za gozdove in rudnike v najem bistriško lovsko za kraljevi dvor, je tudi to vprašanje dozorelo ter se bo tudi ta cesta že letos gradila. S tem bo avtomobilu odprta pot v osrčje gorskih grebenov.

Važno cestno vprašanje je novo projektirana mednarodna avtomobilska cesta Carigrad — Zofija — Pariz — Belgrad — Zagreb — Ljubljana — Trst — Milano — Pariz. Ta cesta bo torej vodila čez naše kraje, bo važna mednarodna žila, široka 12 metrov ter zgrajena na betonski podlagi in asfaltirana. Naznanima, kje bo tekla ta cesta iz Zidanega mesta proti Ljubljani. Za načrt se zlasti zanimajo Litijani, ki bi s to cesto dobili že dolgo željeno zasavsko cesto proti Zidanemu mostu in proti Ljubljani. Kamničanom bi bolj nstrezala cesta Zidani most — Zagorje — Medija — Drtja — Peče — Moravce — Lukovica — Domžale — Ljubljana. Zadevna vloga je že vložena na bansko upravo.

Zadeva zaso je naša železniška zveza z Ljubljano. Ta proga je bila zgrajena pred 40 leti, promet na njej se iz leta v leto veča, zboljšanja pa se nihče ne loti. Vlak doseže komaj povprečno hitrost 21 kilometrov na uro ter rabi za teh 24 km proge 1 uro 10 minut. Čas vožnje bi bilo skrajšati vsaj na 40 minut. Zaželeno bi bila uvedba motornih vozil na naši progi.

Tudi pošta v Kamniku je potrebna večja ljubezni. Dostava je zlasti v okolici zanič, časopisni prihajajo ljudem komaj dvakrat, trikrat na teden. Okolica bi morala z ozirom na tujski promet imeti dnevno dvakrat pošto dostavo. — Prav tako je v brzojavom in telefonom. Nedeljska služba bi bila nujno potrebna vsaj v sezoni, zgraditi bi bilo poseben telefonski vod z Ljubljano, dalje telefonski vod v Stahovico in Kamniško Bistrico.

Silvester Škerl:

Obrazi in kraji današnje Nemčije

Iz popotne beležnice - nekaj živih slik

Moje kratko potovanje je bilo poslovnega značaja. Iz debele beležnice, v katero sem križem križem delal zapiske, sem iztrgal liste, ki z mojimi posli niso imeli opravka. Tako jih tudi brez zveze in brez pisateljske ambicije objavljam.

Ruth Schaumann

München.

Vlak je pripeljal točno ob osmih zjutraj na veliki in šumni kolodvor. Pet minut pozneje se že sprehajam v mrzlem, a solnčnem jutru po Bavarski ulici in z nevoljo diham s karakternimi kislim vonjem nasičeni zrak nemškega velikega mesta — ali velikega mesta sploh? — Ne, drugače diši v Milano po gumiju in bencinu, drugače v Atenah, drugače v Carigradu... Nemška mesta imajo vsa svoje vrsten vonj po kislem, pomislim, in že sem zavil v Heysejevo ulico ter si ogledujem na oglu tobakarno v nadi, da izsledim nekaj kvalitetno cigaro hamburškega fabrikata, ki bi potolažila občutljivost mojih razdraženih nosnic. Zadovoljen, da sem našel Thomas Mannovemu junaku Hansu Castorpu iz »Zauberberga« tako priljubljeno znamko »Marta Mann« uživam v izdatnih požirkih vlažno grenki okus dovršene in v svoji sestavi tobačnih listov neprekosljive cigare.

Pomenkujem se s svojim od dvanaesturne vožnje bridko prizadetim želodcem, ali bi ne kazalo privoščiti si še kaj toplega pitnega, pa mi resno svetuje, naj ga rajši pustim na miru. Tako se v svoji skromni hotelski sobici samo umijem in v naglici preoblečem ter se odpravim na Kaiser Ludwigspatz, v uredništvo »Hochlanda«.

Gospod gl. urednik dr. Friedrich Fuchs. Asketični, plemeniti obraz, skozi neobrobene naočnike me gleda iz mešanice dobrih in strogih oči. Moja želja je govoriti s pesnico Ruth Schaumann, ki je njegova žena. Preselili da so so se pred tednom dni, stanovanje da se ni dobera urejeno, da v ateljeju nekaj mesecev ni bilo kurjeno, saj je Ruth v januarju rodila tretje dete. — Kdaj odpotujete? — Ah, že tako hitro? — Veste kaj, pridite popoldne ob štirih na čaj. Ruth Vas bo gotovo zelo vesela. Ali se spoznavate v mestu? Ne preveč? Peljite se do Neuhausen, Nymphenburg je tam v bližini, nato čez mostiček in...

In ob štirih popoldne pozovnim pri vrtnih vratih lične hišice. Spodaj stanuje neka vdova, zgoraj dr. Fuchs. Starejša gospa mi odpre. Ko povem, kdo sem, se nasmehne in de: »Vas že pričakujemo. Stopnice v lahmem krogu, ozek temen hodnik — kuhinjska vrata napol odprta — nato velika, bela solčna soba z izbranim pristnim starinskim pohištvo. Pri mizi sedita Ester in Peter zraven živahne dame, ki je zelo dobrodušnega, zardavajočega obličja. Dama se predstavi kot načelnica monakovskih katoliških ženskih društev. Pripravljajo za v nedeljo literarno čajanko katoliških pisateljic v okviru sirom Nemčije napovedanega dne »Die Frau und das Buch«. Baš sta se z dr. Fuchsom končevaljavno dogovorila glede sporeda. In da sem s Kranjskega? Od tam je tudi gospa načelnica doma. Iz rodu Pleiweisovih. Ne, jezika slovenskega ne zna več, pač pa so ji ostale še v spominu melodije naših narodnih popevk. E, dolgo dolgo je že tega, kar je bila zadnjič v slovenskem domačem kraju.

Ta čas sta se Ester in Peter, otročiča Ruth Schaumann, že nekoliko privadila novemu gostu, ki zelo neugodno sedi pri okrogli pogrnjeni mizi. Solnce mu tako blešči v obraz da ga mora kremziti, ko stiska oči. Toda otroka ne opazita njegove zadrege, najprej se polastita njegovih rok, nato si izbereta njegova kolena za sedenje, nazadnje poskusi Peter celo plezati po njegovem hrbtu, in to ko mora gost z obžalovanjem odkloniti ljubeznivo povabilo gospe Pleiweis, da bi prisostvoval literarni čajanki.

Toda med tem se je tudi gost že privadil otrokoma in z zanimanjem poslušal, kako sta odkrila v bližini reditelja perotine, kjer tako prijetno diši po šlervu. Gospoda dr. Fuchs je poklical telefon in moramo biti vsi tihi, da ga ne motimo v razgovoru.

Dvojna steklena vrata v ozadju se odpro in vstopi Ruth, ki je zoper moje pričakovanje visoke rasti in slokega telesa.

To je torej najizrazitejši lirčni talent sodobnega nemškega slovstva, znamenita kiparica in grafičarka Ruth Schaumann. Nasmehne se mi, pogleda in me prijazno povabi, naj sedem. Čaj je že na mizi in razpoloženje je povsem domače. Opazim, da je dr. Fuchs že povedal namen mojega prihoda in razgovor se začne mahoma na slovenska tla, na naše slovstvo, na našo upodabljaljočo umetnost in glasbo. Vmes se plete pogovor o novi pravljici, ki jo je Ruth napisala: »Der singende Fische«, pod katerim naslovom namerava izdati v dolednem času zbirko pravljic, med njimi že znano »Der Petersilengarten«. Pravljice Ruth Schaumann niso baš za deco — odrasli imajo več užitka od njih. Pisane so po vzoru Brentana, torej lahno satirične, a v glavnem čisto humoristične, z globoko in resno osjto. Nekoliko razočarana de gospa Ruth: »Ljudje dandanašnji ne marajo več pravljice.« — Gospa Pleiweis se poslovi.

Na mizi leži zdaj kup fotografskih svetilkov plastičnih del, ki jih je Ruth izvrstna, na vrhu »Pietä«, iz kamna velik kip, kjer spominja Kristus nekoliko na Meštrovičevega »Kristižanega« — postavljen nedavno v frankfurtski Frauenfriedenskirche. Izbiramo posnetke za reprodukcijo v »Domu in svetu«. Kos za kosom ogledujem; priprostost te plastike, ki je v gipsu, v bronu in lesu enako privlačna, v živem stiku s skrivnostmi gotskega sloga, me gane, in čez dalje bolj se uživam v svet te nenavadne, svoji veri in svoji družini najgloblje iz najglobljega prepričanja udane ženske, ki je kljub svoji mladosti tako zaokrožena in dovršena v svojem notranjem in umetniškem obrazu. Blažena harmoničnost vsega njenega dejanja in nehanja se mi vidi v tako kričečem nasprotju z raztrganostjo in razkosnostjo našega časa, da se mi ob toliki čudežni ubranosti zbudijo doslej še nikdar spricho živega človeka okušeno čustvo: evo svetosti, prave in pristne

svetosti, kakršno more podeliti le v vsej svoji popolnosti sprejeta vera. Kdor živi po nauku... kdor živi po Besedi...

Ruth pripoveduje: »Moja dela so priložnostna. Pride imendan, pa moram kaj narediti. Pride božič, velika noč, šola, ah, toliko je teh družinskih praznikov, ki so prikladni za darove. Tako sproti delam darove svojim dragim, in tako nastajajo moji verzi, kipci, grafike. Potem se oglasi ta ali oni in želi imeti tudi kaj od mene — jaz mu napravim. Za Frauenfriedenskirche sem naredila »Pietä«, novomešniku podobico vrezala v les, berlinski državni manufakturi porcelana načrte in modele za oprave in nippes. Otrokom koloriram stekla za lanternice magico — pokaži gospodu. Klemens (Ruth imenuje svojega moža Klemens, dasi mu je Friedrich ime) — to je jako mučno delo...«

Pet lepih škatej negativov za lanterno magico pregledam — petdeset kosov stekla z najrazličnejšimi figurami, živalmi in smešnimi prizori, a najlepše so ilustracije zgodbe svetega pisma. — Nato dobim v dar vrsto koloriranih lesorezov, si ogledam nekaj bronastih plastik v sosedni sobi, ki je skupna delovna soba in knjižnica obenem. Nazadnje odidemo vsi trije — gospa Ruth, Klemens in jaz — na večerni sprehod. Gospod dr. Fuchs je slikal s svojim malim aparatom otroke in treba je v mirodilnico po razviti film. Mrak se snuša po nymbenburškem kanalu, na še golo drevje v dolgih alejah, po opolzki stezi hodimo na poledici in pripovedovati moram storijo svojega življenja, pripovedovati o svoji družini in o svojem otročiču. Loni sprehod na je prekratek, da bi se bili o vsem pomenili in gospa Ruth me vabi še na večerjo.

Po večerji pripoveduje Ruth o svojih načrtih: Rezala bo v les »Himmelsche Geographie« ter napravila verze zraven. Potem pride na vrsto spet serija proze z akvarelnimi ilustracijami »Der Liebespiegel« — evo, tu so akvareli — (svojevrsne risarske kompozicije tvorbe, kakor da so kolorirane) — svoje nove pesmi hoče povezati v zbirko »Die Tennes«. V tisku — danes ali jutri izide, in jo dobite po pošti — je vrsta razglednic za vse družinske in kolebarske praznike, kolorirani lesorezi. Tako zelo pogrešamo razglednic za premožne prilike — šla sem, pa sem jih naredila. Potem imam v načrtu lesoreze »Die Jahreszeiten« — za vsak mesec po eno podobico — lesoreze delam tako zelo rada — toda mislim, nekega dne se polotim celó slikanja — Kaj? Kako? (vpraša gospod dr. Fuchs). — Da, z oljnatimi barvami, de Ruth, in mi pripoveduje o svojem križevem potu, ki bo že kmalu gotov...

Pogovor se zasuje spet na deco. Ali nista otroka zelo velika? — Ruth vzame iz kota visoko, lepo oblikano palico, od katere visijo barvast trakov. V Schleswig-Holsteinu imajo ta običaj. Vsako dete izmerijo ob rojstvu ob palici in vrežejo znamenje. Vsako leto vrežejo znamenje in dan. Vsi otroci v družini rastejo ob tej palici, palica ostane najstarejšemu kot dedščina, otrok otroci se merijo ob palici... Trakovi imajo vzore — vsak vzore en rojstni dan. Vprašam, zakaj visi na palici šest trakov, ko so le trije otroci pri hiši. E, trije pa še pridejo in mi imenuje vsakega, ki še pride, po že v naprej določenem imenu Ester in Peter za to vedo in vedno natančno, komu gre kateri izmed šestih trakov...

Pomenek se vleče v noč. Pozno postaja. Pred odhodom moram se sločiti v otroško spalnico — tam leži in spi v zibelki najmlajše dete. Lahko noč — lahko noč, šepčemo in — odhajam.

Zdaj dobro vem, odkod zlitost, odkod blaženo soglasje v delih mlade umetnice. Njena misel in misel njene družine je: sleherni stvarica služi svojem Gospodu. Kdor se tega zaveda in kdor po tem živi, mora živeti v taki čudovitosti, nebeski skladnosti, kakor Ruth. —

V Rusijo

Leipzig.

V »shallu« hotela sedita zraven mene v udobnih naslanjačih dva debela gospoda, jako negovane zunanosti. Razgovarjata se živahno in tako glasno, da mi ni treba prisluškovati — vsakdo bi moral postati pozoren nanju.

Rečem Vam, naša industrija ima v Rusiji sijajno polje za prodajo. Potovanje naših industrijcev v Rusijo je bilo velevažno — ni mi žal, da sem se pridružil ekspediciji. Toda vprašanje je: kdo garantira plačila. Rusija ne daje nikotnih garancij. Sklenili smo, da predlagamo naši vladi, naj bi država prevzela garancijo za naše dobave v Rusijo.

Pa mislite, da bo sprejela? — Tega ne morem vedeti. Vsekakor pa ne bo nobeden izmed naših industrijcev dobavljal Rusiji, ako ne bo naša država garantirala za plačila.

Oprostite, toda meni se zdi stvar vendarle nekoliko sumljiva. Kaj poretče ljudstvo, ko bo slišalo, da je država prevzela riziko za te dobave, od katerih bo imel korist le kapitalist industrijalec?

Kaj sumljivo — naša industrija mora najti novih tržišč. Ako tržišč niso dovolj sigurna, nas mora država štiti. To je edina pot, da ustavimo naraščanje brezposelnosti...

Pokadil sem svojo cigareto in odhajam v jedilnico h kosilu ter se trudim doumeti gorostasnost, ki je bila skrita v tem razgovoru med dvema — tako sem sodil — predstavnikoma nemške industrije...

1. aprila stopi v veljavo novi zakon o skupnem davku na poslovni promet

Zakon obenem z zadevno uredbo in popolno davčno tarifo v enem zvezku tako v državnem jeziku (latinska) kakor tudi v nemščini, z vankemu dostopnim in razumljivim prevodom dr. Slavka Staniča, tajnika trgovske industrijske in obrne zbornice v Novem Sadu izide to dni.

Cene pri predplačilu D n 50 — za broširani izvod, v platno vezan Din 65.—. — Naročila sprejema

Nemška knjigarna Novi Sad

Razstava brezbožnikov

»Ausstellung der Gottlosen« — razstava brezbožnikov. — Čital sem v listih o propagandi brezbožnikov, ki prirejajo istočasno razstave v Leipzigu, v Berlinu in Dresdenu. Zlasti po Saksonskem so živahno na delu. Nenadoma se znajdem pred plakatom in ne verjamem svojim očem: Ausstellung der Gottlosen. Zgodnje popoludne. Vstopim. Plačam.

V prostoru visijo karikature in drugega nič. Spake. Brez sramu, brez duhovitosti, brez sra. Bogokletstvo. Že hočem oditi, ne da bi si pobliže ogledoval razstavljenih predmetov, ko opazim dva gospoda, ki s težkimi koraki stopata v sredo prostora. Razen mene je samo še en obiskovalec na razstavi. Novodošleca se postavi k mizi in starejši sname cylinder z glave.

Im Namen des Gesetzes erkläre ich die Ausstellung für geschlossen. (V imenu postave zaključujem razstavo.)

Z zadoščenjem odhajam iz prostora in se smejem s smejočim se solcem zunaj.

Znižane cene

Berlin.

Zu vermieten — Preisabbau. — V sleherni berlinski ulici čitaš na levo in na desno tablice: Oddam lokal v najem, v sleherni izložbi čitaš z velikimi črkami besedo: Znižane cene.

Kakor da se je polastila ljudi panika in da vse beži s potapljačice se ladje. Ali se je mesto izpraznilo? Saj je promet na ulicah še vedno tako živahen kakor pred leti. Pomislím, saj se valijo neprestano nepregledne kače ljudi po trotuarjih, bljuvajo jih na dan postajališča podzemne železnice, tramvaji in omnibusi so jih polni, avtomobilov, zelenih taksijev mirgoli... Odkod se jemljejo?

Lokali, stanovanja — zu vermieten. Na Kurfürstendammu sem videl novo hmo — ogromno in krasno stavbo — in z ogromnimi črkami se vije čez peto in šesto nadstropje po vsej dolžini napis v svetlobni reklam: zu vermieten...

Najodličnejše trgovine na Leipziger Strasse in Friedrichstrasse vpijejo iz vseh izložb: znižane cene, znižane cene —

Množice hodijo apatično in ves dirindaj ogromnega prometa se mi vidi kakor v zagrizenosti »va banque« igre stopnjevam do blaznosti.

Vse na zadnjo kocko.

Polagoma se uživam spet v to mesto, koder sem pred leti hodil — rekel bi — z zavestnimi otroškimi očmi. In se mi oblikuje predstava smodnišnice, zdaj pa zdaj se mi pa vsiljuje podoba norišnice. Nemčija, ki ima sicer dostojanstven obraz in se ji ne vidi tolike razvnanosti in obupnega zvijanja v krčih — vsaj na zunaj — se kaže v Berlinu v vsej svoji strasni goloti. Na vsaki ulici dobiš nov dokaz, na vsaki ulici te presene novo odkritje. Ladjaz brez krmila. Pojmi vsi zmešani. Zagrizenost in sovraštvo med strankami, zagrizenost in sovraštvo v družinah. Brezcilnost — nobenega izhoda iz zagate.

Prodajalci časopisov vpijejo »Obsojeni poročnik iz Ulma, nacional-socialistovski mučenik je prestopil h komunistom«. Enodnevna senzacija. Nihanje med ekstremi. Od enega roba do drugega je kratek korak: javno pismo poročnika Scheringerja v imenu svojih dveh tovarišev-obsojencev.

Mondeni luksuz mirno zraven bedne figure prosjaškega invalida. Kontrasti — figure z zavahanimi brki in visokimi ovratniki ter monoklom z l. 1903 ter eleganca pariškega importa. Suno, v stalni pripravljenosti, sedijo v svojih zelenih suknjah in čakajo na avtomobilih, slednji hip pričakuje alarma. Kje izbruhnejo demonstracije? Kje bo pokol?

Carinska unija

V »Agence Economique et Financiere« — berlinska podružnica. Gospod ravnatelj je bivši dunajski trgovec, moj prijatelj Vladimir iz Trsta je urednik. Pripovedujeta mi o carinski uniji med Avstrijo in Nemčijo, ki bo jutri objavljena.

Čudim se, da o teh pogajanjih ni bilo slišati ničesar. Dunajčan mi razklada:

Avstrija je naselila. Carinska unija nikakor ne bo rešila njenega gospodarstva — narobe, ugonobila ga bo. Toda gesta, ki sta jo pripravili obe državi, ima kot taka svoj pomen. To je prvo politično dejanje premagane Nemčije v brk Franciji, Angliji in Italiji. S tem boče dokazati le, da je neodvisna in da si ne pusti več diktirati. To je afront — domnevam pa, da temelji ta korak na predhodnem sporazumu z Rusijo, kajti Nemčija danes samostojno

Je li Vaša prebava v redu?

Vzemite zvečer 2—3 male ARTIN-dražeje in zjutraj boste imeli normalno izpraznjenje. - Vsebinska škatljev za Din 8.— dostuje za 4—6 krat. Dobe se v vseh lekarnah.

Preoceanski polet Newyork — London. Znani ameriški letalec kapitan Frank Hawks, ki si je na poletu okrog Amerike prboril hitrostni rekord, se je te dni v Newyorku dvignil k poletu preko Atlantskega oceana v London.

ne sme še tvegati afronta. Politično dejanje, ki ga predstavlja ne carinska unija, marveč način zahrbtnega in tajnega pripravljanja, presenečenje, ki ga bo to dejstvo jutri povzročilo po vsem svetu, bo dokaz, da je svet morda bližji ponovnemu svetlovnemu klanju, nego si mislimo.

Zakaj pa se je Avstrija dala za tako igro? Saj vendar Avstriji ne prinaša nobenih koristi...

Avstrija je v zadregah.

Ali bi ne bilo zanjo prirodnejše, da bi se gospodarsko naslonila na nasledstvene države? — Ko bi ne bilo političnih intrig, bi se gospodarska vprašanja drugače reševala.

Kaj menite, bo storila Francija? Kaj poroče Briand, ki pride po onombi, da je katerikoli državi na pristo dano, pristopiti avstrijsko-nemški carinski uniji, v lepo zagato? Saj je evropska carinska unija vendar Briandov ideal!

Briand se bo postavil po robu. Vprašanje je le, ali hoče napraviti Nemčija samo gesto in se potem umakniti, ali je pripravljena vztrajati. V odgovoru na to vprašanje je vključen odgovor na vprašanje o solonem položaju Evrone v najbližji bodočnosti. Na to vprašanje nimam odgovora, toda naj bo tek ali tak — v najboljšem slučaju bo pomenil le odlog domoljov, ki jih nujno vidim prihajati. In ti dogodki bodo krvavi...

„Air“ka gorori...

Hitim skozi Lustgarten po opravkih. Stahlhelm demonstrira proti pruskemu parlamentu. Goebels govori.

Protidemonstracije komunistov. Streljanje. Strah.

Smodnišnica ali norišnica?

Kottbuser Ufer. Običem svojo nekdanjo gospodinjjo. Kanal in mostički po sredi, ob straneh vože široke aleje in lepe hiše, pred njimi sramežljivi mestni vrtički, v zimskem razdejaju, ki je bolj žalostno kot na deželi.

V tretjem nadstropju, v izbi, kjer sem pred leti stanoval, Gospodinja je vesela mojega obiska, kramljava o nekdanjih in sedanjih časih, postreže mi s čajem, ponosna mi predstavi svojega najmlajšega sina, ki je postal med tem mož in se vozil po oceanih na velikih parnikih kot natak. Zdaj je brezposeln in streže svoji stari in nadložni materi, ki se preživlja z oddajanjem sob. Gledam skozi okno na Kottbuser Ufer. Večer. Čudovito razpoloženje. Tiho. Nič velemestnega hrupa — le od daleč motno mriranje.

Lepo je tukaj, rečem.

Ah, ne recite, da je lepo. Mene je groza. Ne mine dan, da bi nas ne preplašil »Feuerwehralarme«.

Ali tako pogostoma gori v tem kraju?

Ne, ne gori, ampak vsak dan se doračajo slučaj, da si ljudje jemljejo v tej voži življenje. Vsak dan. Letos sem doživela v tem kotičku nad sto samomorov.

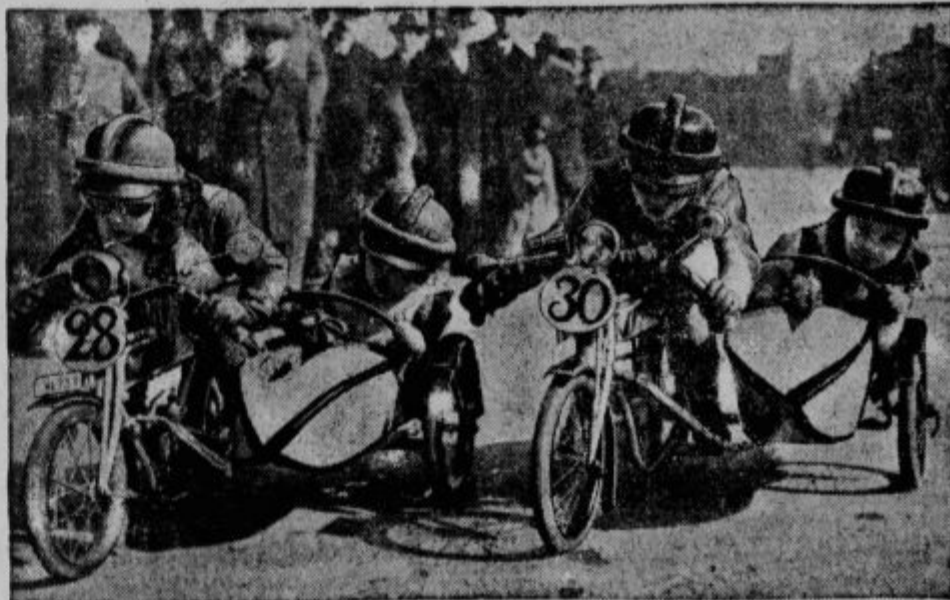
Grenke in bridke besede. Groza.

Priteče fantiček v sobo. Zakonca podnajejnika sta po opravkih, otrok je bil pravkar v kinematografu.

Kaj si lenega videl?

Afrika snrichte.

Že vem. V časopisih sem čital o demonstracijah, ki so se vršile ob vporizitvah tega

Današnja sportna mladina se nič več ne zadovoljuje s tem, da bi samo gledala starejše in profesionalce pri sportu, ampak se hoče tudi sama udeleževati. Tako so te dni v Berlinu otroci priredili tekmo na motorih dvokolesih s prikolicami.

Velika izbira
v vseh barvah

Nogavice

dobre kakovosti, ugodne cene

R. Miklauc
pri »Školu«
Ljubljana
Medena ulica - Pred Školijo 3

Ratol

je bil odlikovan z zlato kolajno, ker se je pred oblastni dokazalo, da deluje sigurno proti podganam in mišim in da je popolnoma brez nevarnosti. Enako sigurno deluje GAMADIN proti šurkom! STENOL proti stenici, ARVICIN proti poljskim mišim. Dobiva se povsod. — Proizvaja Biomedika d. d. Zagreb, Hatzova 25.

Važon

za mizarje!

Tračna žaga skoraj nova na električni pogon z udelanim motorjem po jako ugodni ceni prodam.

Ig. Repše, Ljubljana
Tesarstva ul. 7 (Karlouška cesta)

Ali ste že
poravnali naročnino?

Tudiv naši podružnici

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 5 (paviljon)
lahko plačate naročnino za »Slovenca«, »Domo-
ljuba« in »Bogoljuba«, naročate inserate in dobite
razne informacije — Poslovne ure od pol 8 zju-
traj do pol 1 popoldne in od 2 do 6 popoldne.
Telefonska številka 3030.

SALDA-KONTE
ŠTRACE JOURNALE
ŠOLSKÉ ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIZICE
RISALNE BLOKE
ITD.

NUDI PO IZREDNO UGODNIM CENAM
KNJIGOVEZNICA
JUGOSLOVANSKE TISKARNE
PREJ
K. T. D.
V LJUBLJANI
KOPITARJEVA ULICA 6
II. NADSTROPJE

Hranilnica dravske banovine, Ljubljana
prej Kranjska hranilnica v Ljubljani
Hranilnica dravske banovine, Maribor

Hranilnica dravske banovine, podruž. Celje
prej Južnoštajerska hranilnica v Celju

Za vlogę jamči dravska banovina z vsem svojim
premoženjem in z vso svojo davčno močjo.

**Načudnejši pogoji za nalaaganje prihrankov
in za najemanje kreditov**

Zahvala.

Za premnoge dokaze iskrenega sočutja in sožalja,
ki smo jih prejeli ob prerani smrti našega nad vse ljub-
ljenega papana, starega papana, brata, strica, svaka in
tasta, gospoda

Petra Stepica
veletržca, posestnika itd.

kaker za poklonjene krasne vence in cvetje se tem
polom vsem najiskrenejše zahvaljujem.

Posebno zahvalo smo dolžni gg. zdravnikom za nji-
hovo neumorno požrtvovalnost in trud v njegovi bolezni,
čč. sestram-ustmiljenkam, čč. duhovščini, zastopnikom raz-
nih oblasti, korporacij, uradov, društev in organizacij,
osebito gosp. županu ljubljanskemu, p. t. zastopnikom
banke uprave, višjega dež. in dež. sodišča, finančne in
poštne direkcije, vsem gg. obč. svetnikom, Kreditnemu
društvu Mest. hranilnice ljubljanske, Mesni hranilnici
ljubljanski, Kmetijski po-ojilnici, Kreditni banki in drugim
denarnim zavodom, Zvezi obrtnih zadrug, Gostilničarski
zadrugi, Gremiju trgovcev, Električni zadrugi v Šiški,
Slov. lovskemu društvu, Sokolu v Šiški, Sokolski župi
in zastopnikom vseh ljubljanskih sokolskih društev, Ci-
talnici v Šiški, Gasilnemu društvu v Šiški, gg. pevcem
Citralnice, Glasbene Matice, Ljublj. Zvona in Slavca, gre-
mijalni šoli Gostilničarske zadruge, govornikom g. dr.
Ivanu Lovrenčiču in g. Fran Kavčiču za krasne poslo-
vilne govore ob odprtem grobu, častni straži Sokola in
lovcev ter končno vsem neštevilnim prijateljem in znancem,
ki so draga nam pokojnika v tako mnogobrojnem številu
spremili na njegovi zadnji poti.

Ljubljana, dne 2. aprila 1931.

Globoko žalujejoči ostali.

V globoki žalosti naznanjamo vsem
sorodnikom, prijateljem in znancem pre-
tužno vest, da je naša srčno ljubljena
žena oziroma zlata mama, stara mama,
sestra, tašča in teta

Franja Janša
roj. Sitar

dne 1. t. m. po dolgem trpljenju, pre-
videna s tolažili sv. vere, mirno v Go-
spodu zaspala.
Pogreb nepozabne bo v soboto, dne
4. aprila ob 10 dopoldne.
Brezje, dne 2. aprila 1931.

Zalujoče rodbine
JANSA, PUHAR, SCHROIF,
TELAVETZ, LAMPE,
PODPAC.

V neizmerni žalosti naznanjamo vsem
sorodnikom, prijateljem in znancem ža-
lostno vest, da je naš dobi oče, stari
oče in stric, gospod

JANEZ CERNE
posestnik

danes ob 3 zjutraj, previden s tolažili
sv. vere, po dolgi mučni bolezni, v
82. letu starosti, mirno v Gospodu zaspal.
Pogreb nepozabnega pokojnika bo v
soboto ob pol 11 dopoldne iz hiše žalosti
v Štepanji vasi št. 23 na pokopališče v
Štepanji vasi.
Sv. maše zadušnice se bodo darovale
v farni cerkvi sv. Petra v Ljubljani.
Štepanja vas, 2. aprila 1931.

Zalujoče rodbine
SVETEK in KOBAL.

V neizmerni tugi in žalosti javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem
pretužno vest, da nas je naš nad vse ljubljani sin, brat in nauk, gospod

JULIJ VEGI

trgovski pomočnik

dne 2. aprila 1931 ob 5 zjutraj, v starosti 21 let, za vedno zapustil.
Pogreb nepozabnega pokojnika se bo vršil dne 3. aprila 1931 ob 6 zvečer iz hiše
žalosti Gaberje 229 na okoliško pokopališče.
Maša zadušnica se bo darovala dne 8. aprila ob pol 7 zjutraj v cerkvi sv. Danijela.
Celje, dne 2. aprila 1931.

Zalujoča rodbina **VEGL**

Kitajčeva papiga

»Rotim mlado damo,« je nadaljeval zgovorni
agent. »Prstan na njeni roki govori o zaroki.« Prepla-
šen je zazrl Bob na gibki dekljici roki velik, v platio
vkovan smaragd. »Vi milostna gospodična, imate
praktičen pogled. Kako bi bilo, ko bi vidva oba kupila
eno parcelo in jo — hm — prihranila bodočemu za-
rodu? Bogastvo, neizmerno bogastvo... ali nimam
prav, milostna gospodična?«

Pavla Wendell je zardela. »Morda. Toda motite
se. Ta gospod ni moj zaročenec.«

»Oh!« je v zadregi obžaloval mladič.

»Potujem le skozi,« je povedal Bob.

Prodajalec je naskočil iznova. »Ah tako — tujec.
Zato nimate smisla. In ne vaš ženin, milostna gospo-
dična? No, vam najprisrčneje častitam!«

Boba je to zabavalo. »Škoda!«

»Res škoda,« je ponovil s karajočim pogledom.
»Škoda za vas, če pomislim, kaj vam uide iz rok.
Morda pa ne boste kedaj še spreobrili in tedaj ne
pozabite name! Ob sobotah in nedeljah sem vedno
tu. Tudi v Eldoradu imam svojo pisarno. Prilika je
ugodna! Vsekakor pa sem vesel, da smo se sešli!«

Pustila sta ga pri revnem izviru, žalostno, toda
upa polno prikazen.

»Uboji dečko!« je spregovorilo dekle, ko je avto
drčal dalje. »Pijonirju je povsod težko!«

Bob je zatopljen v svoje misli nekaj časa molčal.
»Pozoren opazovalec sem, kaj?« je končno zagodrnjal.

»Kaj mislite?«

»Vašega prstana niti opazil nisem. Torej ste za-
ročeni?«

»Kaj neda, tako kaže?«

»Za božjo voljo, samo tega mi ne recite, da boste
vzeli kakęga domišljavega filmskega igralca!«

»Moral bi me pa že bolje poznati.«

»Seveda. Toda opišite mi tega srečnega človeka!
Kaj pa dela?«

»Ljubi me!«

»To se razume!« Bob se je zopet nemo zamislil.
»Menda vendar niste hudi?« je tiho vprašalo
dekle.

»To ne — toda zelo užaljen. Vi o tej zadevi no-
čete govoriti?«

»No — nekatere dogodke iz svojega življenja
ohrešim rajši sama zase — se še premalo časa po-
znava.«

»Kakor želite!« je nejevoljno zagodrnjal Bob.
Avto je drvel z vso silo. »Milostna gospodična,
puščavo in njene prebivalce poznam sedaj štiriin-
dvajset ur, toda verujte mi: to je okrutna deželala!«

Med rjavimi skalami se je pred njima pokazal
Eldorado, čepel okrog malega rdečega kolodvora. Ko
sta izstopila pred puščavskim hotelom, je rekel Bob:
»Kedaj se zopet vidiva?«

»Morda v terek.«

»Tedad bom najbrž že odšel. Tedaj poprej,
prosim!«

»Jutri dopoldne pridem v vaše kraje. Če hočete,
pridem po vas.«

»To je zelo ljubeznivo, toda do jutri je še dolgo.
Drevi bom mislil na vas, ko boste v kavarni »Oaza«
sedeli pri večerji. Pozdravite mi najin beefsteak.

če ga srečate. Do jutri torej — Vam li smem kupiti
budilko?«

»Saj ne bom več zaspala,« se je zasmejala.

»Zdravstvuj!«

»Na svidenje! In hvala vam za vožnjo!«

Bob Eden je odšel na kolodvor, kjer je bil tudi
brzojavni urad. Pri malem okencu je stal Will Holley
s polo papirja v roki. »Dober dan. Pravkar oddajam
svoj intervju. Mene iščete?«

»Tudi to. Toda najprej bi tudi rad brzojavil.«
Uradnik je dvignil glavo. »Ni mogoče, gospod!
Gospod Holley ima prvi pravico.«

»Nič ne de. Brzojavko gospoda Edena oddaste
lahko vmes.«

Z nagubančenim čelom je sestavljal Bob bese-
dilo težavne brzojavke. Kako naj obvestim svojega
očeta o položaju, ne da bi vedel ves svet? Končno je
zapisal:

»Kupec tukaj, toda okoliščine vlevajo nekoliko
humalimali. Gospa Jordan bo razločevala. Če bom s
teboj govoril po telefonu, oblubi dragoceni zavojček
takoj odposlati. Potem pozabiti. Vsako zaupno obve-
stilo zame na Will Holley, Eldorado Times. Lepa pu-
ščava tukaj, toda preveč skrivnostna za poštenega
trgovca, kakršen tvoj zvesti sin Bob.«

Oddal je uradniku vzorec in plačal. Holley je dal
še nekaj navodil radi intervjuja, potem sta se oba
vrnila na glavno cesto. »Pojdiva v uredništvo,« je
predlagal časnikar. »Sedaj ni nikogar tam in sem
radoveden, kaj se godi na Maddenovi ranchi.«

V pusti uredniški sobi je Bob sedel na stol ob
pisalni mizi. Holley je zamenjal klobuk s senčnikom
ter sedel za pisalni stroj.

Banovinski proračun 1931-1932

Novo banovinske davščine

Sedaj je objavljen novi banovinski proračun za l. 1931-32. Iz proračunskih postavk je razvidno, da so bile prvotne postavke od finančnega ministrstva zelo znižane. Proračun znaša sedaj v izdatkih kakor dohodkih samo 116, 352.693 Din v primeri s 136 milj. Din v l. 1930-31. V primeri s predlogom so bili dohodki in izdatki skrženi za nad 3 milj. Din.

Dohodki.

Državne dotacije so se znižale v primeri s predlogom proračuna od 30.1 na 11.9 milj. Din. Davki, takse in doklade so se pa zvišale od 78 na 95.2 milj. Din. To pa zaradi tega, ker je morala banovina postavke cestnega fonda ustaviti v splošni proračun. Iz predloga proračuna sta pa popolnoma izpadla davek na vprežno živino v znesku 1 milj. Din in davek na nakladanje in razkladanje za prevoz po železnici v znesku 14.5 milj. Din. Odpadla je tudi davek na premije od zavarovanja motornih vozil. Nespremenjeno je proračunan dohodki na takse na plesne prireditve itd., takse za sečnjo gozdov, takse za živino, takse za zakupnino lovišč in ribolovov, za šolarske legitimacije, trošarina na premož, trošarina na električno energijo, trošarina na pnevmatiko, trošarina na brezalkoholne umetne pijače, prispevek avtobusnih podjetij za prekomerno porabo cest in odkup osebnega dela na banovinskih cestah. Zvišan pa je proračun dohodkov takse od vrednosti kinematografskih vstopnic, davščine na šmarnico, davka na hiše, trošarina na alkoholne pijače in banovinske doklade k neposrednim davkom. Med raznimi dohodki se je zvišala postavka za nepobrane terjatve iz prejšnjih let, znižala pa se je postavka za nakazila trošarina v pobranem letu 1929/30 od 10 na 7 milijonov Din.

Izdatki.

V primeri s predlogom proračuna izdatkov so se pri banški upravi zvišali osebni izdatki, nasprotno pa so se znižali deloma stvarni izdatki.

Izdatki za kmetijstvo so znižani od 19.8 na 15.7 milj. Din. Znižanja se nanašajo na skoro vse postavke za pospeševanje kmetijstva, zlasti pa za podporo. Tako se je znižal prispevek mlekariskim združenjem od 0.5 na 0.35 milj. Din, živinorejskim in pašniškim združenjem od 0.15 na 0.1, vinarskim in sadjarskim združenjem od 0.4 na 0.2 milj. Din, prispevki za kmetijske strokovne organizacije in kmetijski strokovni list od 0.2 na 0.05 milj. Din, za združeno propagando itd. pa od 0.7 na 0.3 milj. Din. Prispevek za urejanje hudournikov se je znižal od 0.75 na 0.6 milj. Din itd.

Prosvetni oddelek. Postavke za vzdrževanje šol in šolskih zgradb so ostale nespremenjene. Znižala se je postavka podpora za gledališča od 0.73 na 0.5 milj. Din. Podpore za povzdigo glasbene kulture so se znižale za polovico. Izpadla je dotacija proračuna za narodne in ostale šole v znesku 9 milj. Din.

Socialna politika in narodno zdravstvo. Proračun tega oddelka je znižan od 29.5 na 27.3 milj. dinarjev. Zlasti je znižan prispevek za asanacijo od 1 milj. na 0.7 milj. Din. Postavke za zdravstveno službo v zdravstvenih občinah so ostale nespremenjene. Izdatki za splošno socialno skrbstvo pa so se zelo znižali, in sicer postavka za splošno zaščito dece od 0.8 na 0.3 milj. Din, prispevki k gradnji ubožnic itd. za polovico na pol milj. Din, podpore ob elementarnih nevarnostih od 0.7 na 0.4 milj. dinarjev, prispevek k zakladu za gradnjo malih stanovanj je znižan od 2 na 1 milj. Din. Povečane so postavke za zdravstvene zavode, razen pomoči bolnišnicam za izredne večje potrebe.

V oddelku za trgovino, obrt in industrijo so osebni izdatki za šolstvo ostali nespremenjeni. Stvarni izdatki pa izkazujejo znižanje v postavki za podporo nadaljevalnim šolam, dalje postavke za pospeševanje obrti in trgovine. Poslednja pozicija

je znižana od 0.85 na 0.55 milj. Din. Tudi podpore za pospeševanje tujkega prometa so znižane od 1.08 na 0.58 milj. Din. Predvsem je znižana postavka za udeležbo pri zgradbah tujkoprometnih naprav in ustanov od 0.5 na 0.1 milj. Din. Za ustanovitve osrednje hotelirske šole je zmanjšana postavka od 0.6 na 0.3 milj. Din.

Poglavje: agrarne operacije izkazuje znižanje od 0.81 na 0.77 milj. Din zaradi zmanjšanja postavke za melioracijo planin za odgovarjajoči znesek.

Poglavje: banovinski dolgi so ostalo nespremenjeno. Iz poglavja: razni izdatki je črtana postavka 1.4 milj. Din: vračilo državnega posojila ljubljanski in mariborski oblastni samoupravi, nadalje je znižan splošni rezervni kredit od 3.9 na 3.6 milj. Din.

Tehnični oddelek izkazuje 35.4 milj. Din izdatkov. Od tega znašajo osebni izdatki 7.9 milj. dinarjev, stvarni izdatki pa se razdelje na vzdrževanje cest in mostov v znesku 22.8 milj. Din, na hidrotehnična dela v znesku 2.5 milj. Din in razne gradbene izdatke 2.2 milj. Din.

»Službeni list« prinaša sedaj uredbu glede banovinskega proračuna dravske banovine. Iz uredbe posnemamo: katere so banovinske davščine. Nadalje prevzame s 1. aprilom banovina v svojo last in upravo z vsemi pravici in dolžnostmi javno žensko bolnišnico v Novem mestu, ki je bila last bivšega zdravstvenega okrožja v Novem mestu. Nadalje je v »Službenem listu« objavljen pravilnik o banovinskih davščinah za kritje izdatkov banovinskega proračuna za l. 1931/32. Pravilnik obsega: banovinske doklade na državne neposredne davke, banovinsko davščino za plesne prireditve, podaljšavo policijske ure in 50% doklado na državno veselico tako, banovinsko tako na sečnjo gozdov, banovinsko tako na živinske potne liste, banovinsko trošarino na premož, na konsum elektr. toka, na vino in ostale alkoholne tekočine, na umetne brezalkoholne pijače, banovinsko davščino na šmarnico, banovinsko davščino na hiše, oproščene državnega neposrednega davka po čl. 32, točki 15 zakona o neposrednih davkih, 1% banovinsko tako od prenosa nepremičnin, davščino na lovišča, ribolove in tako na lovske karte, davščino na motorna vozila, trošarino na bencin, na pnevmatiko, prispevek avtobusnih podjetij za prekomerno uporabo cest in tako na vozniške izkaznice.

Banovinske davščine.

Trošarina na pnevmatiko znaša 25 Din za kg, taksa na šolarske legitimacije za avtomobilsko vožnjo znaša letno 100 Din, za motocikle 50 Din.

Trošarina na bencin znaša 100 Din za 100 kg. Banovinska davščina na motorna vozila znaša letno: 1. za osebne avtomobile za vsakih začeti 50 kg čiste teže 25 Din, za tovorne avtomobile za vsakih začeti 50 kg čiste teže 15 Din, poleg tega še za vsakih začeti 50 kg nosilnosti do 1500 kg 10 Din, za vsakih nadaljnjih začeti 50 kg 5 Din. Priklonni vozovi plačujejo od vsakih začeti 50 kg teže 5 Din, poleg tega še za vsakih začeti 50 kg nosilnosti do 1500 kg 10 Din, za vsakih nadaljnjih začeti 50 kg 5 Din. Za motorna vozila in priklone vozove, ki nimajo pnevmatike, napolnjene z zrakom, se plačuje poleg gornje davščine še 60% povisek. Za traktorje za vsakih začeti 50 kg čiste teže 20 Din, za motocikle s priklonimi sedeži in brez priklonega sedeža za vsakih začeti 10 kg čiste teže 20 Din.

Banovinska davščina na šmarnico se pobira v l. 1931 od vsakega trsa šmarnice po 0.10 Din.

Na potrošnjo umetnih brezalkoholnih pijač plačujejo proizvajalci odnosno prodajalci banovinsko trošarino, ki znaša 10 par od vsakega decilitra vsebine. Naravne mineralne vode in brezalkoholne pijače, pripravljene brez dodatkov kemikalij, so te trošarine proste.

Zanimanje inozemstva za naš krompir. Neka francoska firma iz Verone je naročila pri tvrdkah v Sloveniji 100 vagonov belega krompirja lanskega pridelka — franko Postojna 1.10 Din, najbrž za industrijo.

Nevrnjena posojila. Iz »Times« posnemamo, da je bilo do konca leta 1930. nevrnutih posojil na svetovnem denarnem trgu za 1774 milij. funtov (od tega samo ruska posojila 1746 milij.), obresti od teh posojil pa bi znašale do konca 1930. leta 1136 milijonov (od tega samo ruska 1075 milij.). Države, ki niso plačale svojih dolgov, so sledeče: Rusija, Mehika in Ekvador (samo nekatere), argentinska provinca Corrientes, brazilske države Para, Alagoas, mesta Bahia, Para (Belem) in Manaus, mehiška država San Luis Potosi in južne države Unije. Pri slednjih je zanimivo, da znaša kapital 15 milij., zaostale obresti pa že 52 milijonov funtov.

Borzo

Dne 2. aprila 1931.

Denar

Današnji devizni tečaj so bili večinoma slabši, edino Praga je bila čvrstejša. Promet je bil prav znaten, posebno v devizi New York. Znašal je skupno nad 3 milj. Din. Vse zaključne devize je dala Narodna banka.

Radi velikonočnih praznikov borzo v petek in ponedeljek ne bo poslovala: prihodnji borzni sestank se bo vršil v torek 7. t. m.

Ljubljana. (V oklepajih zaključni tečaj.) Amsterdam 2283 bl., Berlin 1355—1358 (1356.50), Bruselj 791.73 bl., Budimpešta 992.88 bl., Curih 1094.10 do 1097.10 (1095.60), Dunaj 799.60—802.60 (801.10), London 276.32—277.12 (276.72), New York 56.735—56.935 (56.825), Pariz 221.86—223.86 (222.56), Praga 168.38—169.18 (168.78), Trst 238.05—238.22.

Zagreb. Amsterdam 2279.83—2285.83, Dunaj 799.60—802.60, Berlin 1355—1358, Bruselj 791.73 bl., Budimpešta 990.25—993.25, London 276.32—277.12, Milan 297.15—299.15, New York 56.735—56.935, Pariz 221.86—223.86, Praga 168.38—169.18, Bukarešta 33.60 do 34.16, Varšava 636.14—639.14.

Curih. Belgrad 913, Pariz 20.34, London 25.255, New York 529.725, Bruselj 72.265, Milan 27.2175, Madrid 56.80, Amsterdam 208.35, Berlin 123.78, Dunaj 73.075, Stockholm 139.15, Oslo 139.075, Kopenhagen 139.05, Sofija 3.765, Praga 15.8925, Varšava 58.25, Budimpešta 80.615, Atene 6.72, Carigrad 2.465, Bukarešta 3.09375, Helsingfors 13.06, Buenos Aires 1.81.

Vrednostni papirji

Tendence za državne papirje je bila danes neizpremenjena, deloma celo slabša. Promet je bil v vojni škodi manjši, kakor včeraj. Nadalje je bilo nekaj prometa tudi v 7% investicijskem in 7%

Blerovem posojilu. Bančne delnice so čvrste in beležijo nekaj več prometa, kakor včeraj. Tako je bila zaključena Poljo banka po 52.50, Union banka po 90, Zemaljska po 140, Praštediona je udeležila na 915 in 917.50. Srbska banka pa na 183 ozir. 182. Industrijski papirji so ostali v glavnem neizpremenjeni, so brez interesa in ne beležijo nikakih zaključkov.

Ljubljana. 8% Bler. pos. 93.50 bl., 7% Bler. pos. 83.50 bl., Celjska pos. 150 den., Ljublj. kred. 120 den. (brez kup.), Praštediona 910 den., Kred. zavod 160—170, Vevče 128 den., Stavbna 40 den., Sešir 100 bl., Ruše 220 den.

Zagreb. Drž. papirji: 7% inv. pos. 88.75—89 (88.75), agrarni 50.50 den., vojna škoda ar. 423.50 do 424 (423.50), kasa 423.50—424 (423.50), 423.50 den., 5. 424 bl., 6. 424 bl., 7. 424 bl., 8. 423.50—424 (424), 9. 423.50—424 (424), 12. 423.50—424 (423.50), 8% Bler. pos. 93.875—93.75, 7% Bler. pos. 82.75—82.875 (82.75), 7% pos. Drž. hip. b. 82.875—83.50, 6% begl. obv. 68—69, Pos mesta Zagreba 72 bl., Tob. srečke 25 bl., Srečke Rdeč. križa 48 bl. — Bančne delnice: Ravna gora 75 den., Hrvatska 50 den., Poljo 52—53 (52.50), Kreditna 119 den., Union 190—191 (190), Jugo 74—76, Lj. kred. 120 den., Obrtna 36 den., Praštediona 914—917.50 (915, 917.50), Srbska 182—184 (183, 182), Zemaljska 140 do 142 (140). — Industrijske delnice: Nar. šum. 25 den., Guttman 125—128, Slaveks 40 den., Slavonija 200 den., Danica 95 bl., Drava 249 den., Sečarana Osjek 285—295, Nar. ml. 20 den., Brod. vag. 62 den., Union 60 den., Vevče 133 den., Isis 43 den., Ragusea 370—380, Oceanica 200 den., Jad. plov. 526—550, Trboveljska 300—315.

Belgrad. Narodna banka 7.920—7.960, 7% inv. pos. 88—89, agrarni 51—52, vojna škoda 422.50 do 423.75, ult. junij 423.50—424, Begl. obv. 6% 68.50—69.25, Tob. srečke 21, 7% Bler. pos. 82.75—83, 7% pos. Drž. hip. banke 83.25.

Notacije drž. papirjev v inozemstvu: London: 7% Bler. pos. 82.25—83, New York: 8% Bler. pos. 92.50—93, 7% Bler. pos. 82.25—83, 7% pos. DHB 82.25—83.

Dunaj. Don. sav. jadr. 88.48, Wiener Bankverein 16.15, Creditanstalt 46, Escomptes. 159, Alpine 18.95, Trboveljska 38.50, Leykam 3.20, Rima Murany 55.75.

Les

Na ljubljanski borzi so bili zaključeni trije vagoni smrekovih drogov. Nadalje je bilo ekspektivno nakupljeno 800 komadov (ca. 26 m³) hrastovih podne, skupno dva vagona. Cena franco. vagon Stična 1.150.

Žitni trg

Položaj na žitnem trgu je zaradi velikonočnih praznikov postal popolnoma neizpremenjen. Promet je danes padel na minimum. Tudi v Vojvodini ni nikakega prometa, ker je povpraševanje popolnoma popustilo, dovozi so pa izredno slabi zaradi vrščih se poljskih del. Cene so ostale popolnoma neizpremenjene.

Novi Sad. Vse neizpremenjeno. Promet: 3 vagonov pšenice, 1 vagon ječmena, 21 vagonov koruze, 7 vagonov moke, 2 vagona otrobov. Tendence neizpremenjena.

Budimpešta. Tend.: neizpremenjena. Promet: minimalen. Pšenica maj 15.86—15.95, zaklj. 15.80—15.90, rž maj 11.85—12.05, zaklj. 12.05—12.06, koruza maj 12.40, zaklj. 12.45—12.50, julij 12.75—12.78, zaklj. 12.78—12.80.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Petek, 3. aprila: 12.15 Religiozna glasba na ploščah. — 12.45 Dnevne vesti. — 13. Cas. plošče. — 13.30 Borzo. — 19. Spokorne psalme poje zbor bogoslovcev. — 19.30 Literarna ura: Ivan Cankar: 4. postaja, tretja ura: Finčar: Ecce homo (recitira Valo Bratina, član Narodnega gledališča). — 20.30 Prenos iz Zagreba: Religiozni Requiem. — 22. Casovna napoved in poročila.

Sobota, 4. aprila: 11.00 Velikonočna poslanka papeža Pija XI. — 12.15 Religiozna glasba na ploščah. — 12.45 Dnevne vesti. — 13.00 Cas. plošče. — 17.30 Prenos slovenskega zvonjenja in vstajenja iz cerkve sv. Petra v Ljubljani. — 18.00 Vladimir Kapus: Velika noč med našim ljudstvom. 18.30 Rudolf Perce: Velikonočni običaji. — 19.00 Velika noč v literaturi. — 20.00 Prenos opere iz Belgrada. — 22.00 Casovna napoved in poročila.

Drugi programi

Sobota, 4. marca: Belgrad: 12.35 Radio orkester. 17.00 Radio orkester. — Zagreb: 20.00 Prenos opere iz Belgrada. — Budapest: 17.30 Koncert opernega mešanega zbora. 20.10 Koncert. 22.00 Koncert ciganske glasbe. — Dunaj: 17.00 Vstajenje (procesija). 17.15 Pesmi. 19.30 Večer pesmi in balad. 20.10 Drama. 21.00 »Poredni dečki«. 22.10 Večerni koncert. — Milano: 19.30 Pestra glasba. 20.30 Komedija. — Praga: 19.30 Dramatična legenda. 22.25 Plošče. — Langenberg: 20.00 Velika sobota. — Rim: 17.00 Pester koncert. — Berlin: 19.00 Orgle. 20.00 Orkestralni koncert. 22.30 Simfonija. — Katowice: 19.00 Koncert. — London: 19.45 Pianoforte. 22.30 Plesna glasba. — Mülacker: 19.45 Koncert. 20.30 Dve pravilni igri. 21.30 Bachov koncert. 23.00 Švicarska lirika. — Mor. Ostrava: 17.30 Koncert. 19.30 Praga. — Leipzig: 19.30 Simfonični koncert. 21.10 »Zgrešena pot« igra, G. Hermann. 22.10 Zabavna glasba.

Iz društvenega življenja

Družabni večer Trgovskega društva »Merkur« v Ljubljani bo v četrtek dne 9. aprila 1931 ob pol 9 zvečer v restavracijskih prostorih »Zvezda«. Na vrsto pride predavanje neposredne praktične važnosti za vsakogar, ki ima kupčijske posle. Predavanje bo o sledečem predmetu: »Kako sklepamo in izpolnjujemo pogodbe v navadnem kupčijem poslovanju?« O tem zanimivem predmetu izpregovori dr. Josip Hacin, odvotnik v Ljubljani. Gospod predavatelj slovi za odličnega pravdnika ter bo kot vajan govornik in vedno praktik brezdvomno v vsakem pogledu umel zadovoljiti poslušalce. Vstop je brezplačen. Gostje so dobrodošli.

Brodoplatno društvo za služkinje priredi popoldanski izlet na velikonočni ponedeljek 6. aprila v Crnogrob pri Škofji Loki. Odhod ob pol 3 z glavnega kolodvora, peljemo se do postaje Zabnica. — Pridite vse služkinje, da se naučimo svežega zraka. — Predsednica.

Grobje. Dijaki kamniškega okraja imajo v torek dne 7. aprila v mislišču v Grobljah svoj sestanek. Pridite kolikor mogoče v velikem številu! Če je ne mogoče, bodite do 2 popoldne polnoštevilno zbrani.

Smihel nad Mozirjem. Naša »Ljudska knjižnica« bo imela na belo nedeljo v Smihelu ob 15 prav prijetno zabavo s pevskim in godbenim koncertom, in sicer brez vstopnine. Pridite vsi ljubitelji lepe narodne pesmi in glasbe! Obenem vesele praznike!

Prosvetno društvo v Sostrem priredi v nedeljo in ponedeljek, 5. in 6. aprila ob pol 4 popoldne igro »Martin Krpan«, drama v petih dejanjih. Vsi vjdno vabljeni.

Kulturni obzornik

Ljubljanska drama: Gostovanje v L. Andrejevem »Mladoletju«.

V sredo 1. t. m. je nastopila v »Mladoletju« ga. Slavka Scherban-Severjeva in igrala vlogo Olga. Gostovanja so v splošnem kočljiva zadeva za gledališče in za gosta, ker navadno ne prideta do prave veljave na celotna igra in tudi gost ne, če ni res tak umetnik, ki se mu mora ukloniti okolica ali pa jo včasih tudi sam potegne za seboj. Zato se mi gostovanje ge. Severjeve ne zdi posrečeno. Olga je težka in delikatna vloga, zahteva velike poglobitve in močnega intimnega izraza. Ne da bi mogel igravki odrekat intimnost igre, moram poudariti, da ji sedanja izrazna sredstva za Olgo vendarle še ne zadostujejo, saj te vloge ni zajela niti naša poklicna igravka. Osnovni ton igre je bil še medel, dasi je začetek veliko obetal: zastrti glas se je mnogokrat izgubil na odru. Posebej je treba omeniti, da se celotna igra nekajkrat ni ujemala in je bilo sploh tvegano, obnavljati igro, ki že nekaj mesecev ni več na sporedu — saj imamo stare skušnje, da pozneje ne gre in ne gre. V splošnem je bila igra brez skladnosti, ropotanje s skeletom, kaj šele ubranost. Se v prvem dejanju se je posvetilo komaj dvoje troje toplih luči. V naslednjem mrzloti in mahedravo, raztrgano figuriranje. Zato je bila igra ge. Severjeve včasih kot sveč klic. Ako je bilo četrto dejanje, ki ga nisem več videl, kaj boljše, sodbe o tej igri ne spremeni.

Ga. Severjeva odhaja studirat, zato jo bomo gotovo bolje sodeli, kadar se vrne. Talenta ji ne moremo odrekat, ker je v svojih dosedanjih nastopih v Delavski zbornici (Vstajenje, Grob neznanega junaka) in že v prejšnjem nastopu v gledališču (Rajska ptica) pokazala dovolj razumevanja za tiho psihološko dramo, pri čemer bo najbrž tudi ostala. Vendar jo čaka še trd studij. Precej številno občinstvo jo je kot gosta dovolj toplo sprejelo; dobila je tudi cvetice. F. K.

»Beautiful Mountain« — Prekrasne gore — je naslov 120 strani debeli knjigi v oktav-obliki, katero je spisala in založila gospa F. E. Copeland, profesorica angleškega jezika na vseučilišču v Ljubljani. Knjigo je tiskala »The Mercury Press« na Angleškem. Knjigo krasi več umetniških slik izpod peresa Edo Držaja. Cena 60 Din. »Critice in pesnice, ki tvorijo to zbirko, so zrastle same po sebi pri mojem potovanju po alpskih pokrajinah Jugoslavije,« pravi pisateljica uvodoma. Da, to je samo zbirka ljubkih in pestrih potopisnih, ali bolje hribovskih črtic. In te črtice niso morda kako suhoparno opisovanje naših »prekrasnih gor«, Ne! Pisateljica je navdušena hribovzalkinja. S ponosom trdi o sebi, da je »the first woman who had visited the Triglav heights in winter« — prva ženska, ki je obiskala triglavske višine pozimi. Sama je »oblezal vse naše glavne »prekrasne gore« in v teh črticah nam to svoje »lazenje« opisuje. Njeno pripovedovanje je živo in zanimivo. Citateli se začuti naenkrat, kakor bi tudi sam plezal z njo in njenima »Kastorjem in Poluksom« po severni steni na »Father Triglav« — na očeta Triglava in užival ž njimi prekrasne razglede v vrtočlave nižine in daleč po lepi slovenski zemlji.

Ko pisateljica »pleza« po teh strminah naših »prekrasnih gorah, jih pa opisuje tako plastično, tako slikovito, da se bo tudi čitatelj tam daleč kje v Ameriki, ali v Avstraliji navdušil za njih lepoto, jih občudoval in si zaželel, da jih tudi sam obišče in se naslaja ob njih krasoti. Zato je ta knjiga neprecenljiva vrednosti za naš tujski promet. Tisoče bo gotovo privabila iz Angleske, Amerike in od drugod v deželo teh »prekrasnih gor«. Že iz tega stališča smo dolžni hvaležnost gospe pisateljici za to delo.

Da so pa te črtice tako žive in živahne, je pa naredila neka posebna ljubezen, katero goji pisateljica do naših »prekrasnih gor«, pa tudi do naroda, ki živi pod njimi. Vsaka črtica kar diha te ljubezni in jo izžareva, da bo ogrela vsakega tujca, ki jo bo čital. Ne spušča se v dolge razprave o vrlih našega naroda. Vrže samo sem pa tja kake opazke, ki pa posvetijo kakor svetli žarometi globoko v dušo naroda in sicer v njene najlepše kotičke. Daleč po svetu, kjer do sedaj o Slovencih morda niti čuli niso, bodo dobili simpatije do splemenitega naroda, ki živi ob vznožju teh prekrasnih gor.

Jako srečna je pisateljica tudi z angleškimi prevodi imen naših »prekrasnih gor«. Rabi sicer vseskozi slovenska imena, vendar dostavlja povsodi jako posrečen angleški prevod. Tako n. pr. je Bohinjsko jezero »God's Lake« — Božje jezero itd.

Knjiga je sicer pisana v klasično lepi angleščini, vendar tako preprosta, da jo bo lahko razumel tudi oni, ki ne obvlada popolnoma angleškega jezika. Zato bo jako dobro služila kot učna knjiga vsem, ki se hočejo seznaniti z lepoto tega jezika.

Posebno velike važnosti pa bo ta knjiga za vse naše rojake po raznih angleško govorečih deželah, pred vsem za naše slovenske Američane. Slovenski starši bodo dali to knjigo lahko svojim angleško govorečim otrokom, da jih bo navdušila za ljubezen do lepe »stare domovine«, domovine njih staršev, pa tudi do naroda, čigar udje so, četudi rojeni v tujini.

Knjigo krasi več umetniških slik. Vendar bi pa priporočil pisateljici, da bi drugo izdajo raje opremila tudi s fotografiranimi slikami, ki bi tudi po naravi pokazale njih krasoto.

Na to delo gospe Copeland bi pa opozoril zlasti naše tujke prometne oblasti in organizacije. Ta knjiga bi bila neprecenljiva vrednosti za agitatorne namene po angleško govorečih deželah. Opremljena s fotografiranimi slikami bo privabila številne tujce v naše kraje zlasti iz Anglije in Amerike.

Gospe Copeland moramo Slovenci biti samo hvaležni za to knjigo. O. K. Zakrajšek.

Sport

ODLOČNA BESEDA PLavalNE ZVEZE.

Radi nepokorščine oziroma ker niso hoteli izročiti inventarja plavalne podzveze v Ljubljani je zveza kaznovala gg. Sancia, ing. Debeljaka in Nerca. Imenovani gospodje so diskvalificirani za eno leto. Klub, komur pripadajo kot člani, jih mora izključiti iz vrst svojega članstva za eno leto. S tem je zveza energično rešila spor, ki je trajal v Ljubljani med staro in novo upravo plavalne podzveze.

ZANIMIV NOGOMETNI PROGRAM ZA PRAZNIKE.

Za veliko noč bodo imeli prijatelji nogometa priliko prisostvovati zelo zanimivemu nogometnemu turnirju. Najboljši klubi Slovenije Ilirija, Primorje in Maribor in odlični inozemski klub iz Gradca Sturm bodo igrali na igrišču Ilirije. Ta nogometni program, ki bo gotovo zadovoljil vse še tako razvajene prijatelje nogometa, je mogoče izvesti le radi sporazuma med vodilnimi klubi. Vse tekme se vrše ob vsakem vremenu.